

วารสารอาชญาวิทยาและสังคมศาสตร์

RPCA Journal of Criminology & Social Sciences

ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2563)

ISSN Online: 2697-4991

Volume 2: Number 1 (January-June 2020)

บทบรรณาธิการ

บทความวิชาการ

Masculinity: Another Perspective to Understand Auto Theft

Narin Phetthong

กลไกการซื้อขายสินค้าออนไลน์

ณัฐณิชา วัชร และกัญญ์ฐิตา ศรีภา

ภัยคุกคามทางไซเบอร์ในสังคมสูงวัยของไทย

สุณิสา รื่นมาลี และธีรวิทย์ นิลเพชร

บทความวิจัย

การประยุกต์ใช้การทำเหมืองข้อมูลในการทวนสอบปัจจัยในการกระทำผิดซ้ำ
ของเด็กและเยาวชนไทย

เจษฎา ขจรฤทธิ์ และจิราภรณ์ ขมบุญ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการก่ออาชญากรรมและความไม่สงบ
ในเขตพื้นที่สถานีตำรวจภูธรระมาน จังหวัดยะลา

บุรวัชร สุวรรณศิริ

เจตคติของนักกฎหมายเกี่ยวกับพยานหลักฐานในการตายของบุคคล
เกิดจากการฆ่าตัวตาย

เพ็ญพร ดุทานนท์ และณรงค์ กุลนิเทศ

คณะสังคมศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

<https://social.rpca.ac.th/rpcajcsc.php>

วารสารอาชญาวิทยาและสังคมศาสตร์

RPCA Journal of Criminology & Social Sciences

ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2563)

ISSN Online: 2697-4991

Volume 2: Number 1 (January-June 2020)

สารบัญ

หน้า

บทบรรณาธิการ

บทความวิชาการ

Masculinity: Another Perspective to Understand Auto Theft

1

Narin Phetthong

กลไกการซื้อขายสินค้าออนไลน์

19

ณัฐนิชา วัชร และกัญญ์ฐิตา ศรีภา

ภัยคุกคามทางไซเบอร์ในสังคมสูงวัยของไทย

31

สุณิสรา รื่นมาลี และธีรวัฒน์ นิลเพ็ชร

บทความวิจัย

การประยุกต์ใช้การทำเหมืองข้อมูลในการทวนสอบปัจจัยในการกระทำผิดซ้ำ
ของเด็กและเยาวชนไทย

48

เจษฎา ขจรฤทธิ์ และจิราภรณ์ ชมบุญ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการก่ออาชญากรรมและความไม่สงบ 62
ในเขตพื้นที่สถานีตำรวจภูธรรามัน จังหวัดยะลา

บุรวัชร สุวรรณคีรี

เจตคติของนักกฎหมายเกี่ยวกับพยานหลักฐานในการตายของบุคคล
เกิดจากการฆ่าตัวตาย

80

เพิ่มพร ตูทานนท์ และณรงค์ กุลนิเทศ

คณะสังคมศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

<https://social.rpca.ac.th/rpcajcsc.php>

บทบรรณาธิการ

วารสารอาชีวศึกษาและสังคมศาสตร์ ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน 2563)

วารสารฉบับนี้เป็นฉบับแรกในปีที่ 2 ของคณะสังคมศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ ซึ่งวารสารอาชีวศึกษาและสังคมศาสตร์มีกำหนดการพิมพ์ออกเผยแพร่วารสารละ 2 เล่มต่อปี (เดือนมิถุนายน และเดือนธันวาคม) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ผลงานทางวิชาการด้านอาชีวศึกษา กระบวนการยุติธรรม การบังคับใช้กฎหมาย และสังคมศาสตร์ โดยบทความทุกบทความที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารเป็นบทความที่ได้มาตรฐานและผ่านการกลั่นกรองโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาที่เกี่ยวข้อง และไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้พิมพ์ซึ่งในการประเมินคุณภาพบทความ (Peer Review) แต่ละบทความจะมีผู้ประเมินคุณภาพ (Reviewer) ทั้งหมด 2 ท่าน ในลักษณะปกปิดรายชื่อ (Double blind peer-reviewed) ทั้งนี้เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ฐานข้อมูลของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai-Journal Citation Index Centre : TCI) ในลำดับต่อไป

ผลงานที่ตีพิมพ์ในวารสารแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) บทความวิจัย (Research Article) เป็นบทความที่นำเสนอการค้นคว้าวิจัย เกี่ยวกับด้านอาชีวศึกษา กระบวนการยุติธรรม การบังคับใช้กฎหมาย จิตวิทยา มนุษยศาสตร์ พฤติกรรมศาสตร์ และด้านสังคมศาสตร์อื่นๆ และ 2) บทความวิชาการ (Academic Article) เป็นบทความวิเคราะห์ วิจัยหรือเสนอแนวคิดใหม่ด้านอาชีวศึกษา กระบวนการยุติธรรม การบังคับใช้กฎหมาย จิตวิทยา มนุษยศาสตร์ พฤติกรรมศาสตร์ และสังคมศาสตร์ โดยมีเงื่อนไขการตีพิมพ์ คือ บทความที่ส่งมาตีพิมพ์ในวารสารต้องไม่เคยถูกตีพิมพ์หรือเผยแพร่ในสิ่งพิมพ์ทางวิชาการใดๆ มาก่อน หรือกำลังอยู่ในกระบวนการตีพิมพ์บทความในวารสารที่อื่นๆ และสำหรับบทความที่เป็นการนำเสนอข้อมูลการวิจัยที่มีการทดลองกับคนหรือสัตว์ จะต้องเป็นการวิจัยที่ได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับการวิจัยในมนุษย์ และผู้เขียนจะต้องส่งเอกสารอนุมัติรับรองการอนุญาตให้ทำการวิจัยให้กับกองบรรณาธิการ

บทความวิจัยและบทความวิชาการในฉบับนี้ประกอบด้วยบทความวิชาการ 3 เรื่องและบทความวิจัย 3 เรื่อง มีความหลากหลายในเชิงเนื้อหาทั้งในด้านทฤษฎีอาชีวศึกษา อาชญากรรมในยุคสังคมโลกาภิวัตน์ การกระทำผิดซ้ำของเด็ก การมีส่วนร่วมของประชาชนในงานตำรวจ และการฆ่าตัวตาย ทั้งนี้กองบรรณาธิการได้คัดเลือกบทความที่ผ่านการพิจารณาตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาต่าง ๆ สอดคล้องกับหัวข้อของบทความแต่ละบทความ พร้อมทั้งพิจารณาคุณค่าทางวิชาการเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานของวารสารวิชาการทั่วไป

คณะผู้จัดทำ ขอขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ความกรุณาอนุเคราะห์การอ่านและให้คำแนะนำต่อบทความแต่ละฉบับ พร้อมกันนี้ขอขอบคุณเจ้าของบทความทุกท่านทุกฉบับที่ตีพิมพ์ในวารสารฉบับนี้เป็นอย่างสูงที่ให้ความสนใจและความร่วมมือเพื่อรังสรรค์วารสารฉบับนี้ร่วมกันเป็นอย่างดี พร้อมกันนี้ขอเชิญชวนนักวิชาการ อาจารย์และนักศึกษา และผู้สนใจทั่วไปได้ร่วมส่งบทความเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในฉบับต่อไป โดยสามารถเตรียมต้นฉบับตามรูปแบบการตีพิมพ์ของวารสารอาชีวศึกษาและสังคมศาสตร์แล้วจัดส่งมายังกองบรรณาธิการ และในวาระนี้ คณะผู้จัดทำ ขออ้อมรับข้อเสนอแนะและคำติชมทั้งปวงเพื่อให้การปรับปรุงคุณภาพของวารสารอาชีวศึกษาและสังคมศาสตร์ให้มีคุณค่าและมีมาตรฐานยิ่ง ๆ ขึ้นไป

บรรณาธิการ

ทีมบรรณาธิการวารสารอาชีวศึกษาและสังคม

ที่ปรึกษาบรรณาธิการ

รศ.พ.ต.อ.โสรัตน์ กลั้ววิลลา

บรรณาธิการ

รศ.พ.ต.ท.ดร.เสกสันต์ เครือคำ

กองบรรณาธิการ/ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน

รศ.พ.ต.อ.ดร.พงษ์กุลธร โรจน์วีรุฬ คณะตำรวจศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

รศ.พ.ต.อ.วรวัช วิชชุวานิชย์ คณะนิติวิทยาศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

รศ.พ.ต.อ.หญิง สมหวัง โอหารส คณะสังคมศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

กองบรรณาธิการ/ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

รศ.พ.ต.ท.ดร.เกษมสานต์ โชติชาครพันธุ์ สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์

พ.ต.ท.ดร.พงษ์ธร ัญญสิริ กระทรวงยุติธรรม

ดร.ศุภกร ปุญญฤทธิ์ มหาวิทยาลัยมหิดล

รศ.ดร.ชาญคณิต ก. สุริยะมณี มหาวิทยาลัยมหิดล

ผศ.ดร.อุนิษา เลิศโตมรสกุล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผศ.ดร.สุมนทิพย์ จิตสว่าง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ต.ต.ดร.ชวนัสร์ เจนการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ผศ.ร.ต.อ.ดร.จอมเดช ตริเมฆ มหาวิทยาลัยรังสิต

เลขานุการ

พ.ต.ท.ณัฐนันท์ ขุนไกร

ผู้ช่วยเลขานุการและเหรียญก

ร.ต.ท.หญิง อโณทัย นิลเกาะ

Masculinity: Another Perspective to Understand Auto Theft

Narin Phetthong¹

Received: October 20, 2019 Revised: November 27, 2019 Accepted: November 30, 2019

Abstract

Auto theft is prevalent in almost every society and leads to a large amount of economic loss. There are a number of studies investigating causality of auto theft based on the traditional theories such as rational choice, deterrence, routine activity, social disorganization, and subculture theories. Only a little attention has been paid on the causal explanation of auto theft in the masculine perspective. This paper is intended to explore how the masculine perspective explains the occurrence of auto theft and some potential anti-auto theft interventions. Theoretically, masculinity is a convincing perspective on auto theft since it has been noted that auto theft is mostly committed by men rather than by women. In masculine perspective, one of main motivations to commit auto theft is to do gender or to prove manhood. This motivation often appears to be more powerful in the group of young men in the socioeconomic marginalization. Therefore, marginalized young men use cars or auto theft as a source to achieve hegemonic masculinity in their perceptions. To effectively deter auto theft in the masculine perspective, legitimate resources for doing masculinity must be provided to those who are potentially engaged in auto theft and also the attractiveness of the car culture need to be minimized.

Keywords: Auto theft, Masculinity, Car culture, Anti-auto theft intervention

¹ Deputy Superintendent (Investigation) at Doihlor Police Station, Chaingmai (Corresponding author)

Introduction

Auto theft is prevalent in almost every society and leads to a large amount of economic loss. Auto theft makes a substantial contribution to the crime statistics of the United States. Although car security has been increased recently, the number of auto thefts committed in the United States has not apparently decreased. There are numerous studies that have investigated causality of auto theft based on the concepts of traditional theories such as rational choice, deterrence, routine activity, social disorganization, and subculture theories. There is only a little attention on the causal explanation of auto theft in the masculine perspective. It has been noted that car theft is mostly committed by men rather than by women and there are several motivations among auto thieves (Savitz, 1959; O'Connor & Kelly, 2006). Also, it has been stated that motivations are different among male and female auto theft offenders. This paper will seek to explain the relationship between masculinities and auto theft. What will be addressed in this paper are general characteristics of auto theft, theoretical concept of masculinities, influence of masculinities on auto thieves, and preventive methods shaped by the masculine perspective.

Overview of Auto Theft

The definitions of auto theft vary across countries. For example, the FBI's Uniform Crime Reporting (UCR) Program uses the terms of "motor vehicle theft" that is defined as "the theft or attempted theft of a motor vehicle." Moreover, a motor vehicle is defined as "a self-propelled vehicle that runs on land surfaces and not on rails," which is very broad. A motor vehicle includes automobiles, buses, trucks, motor scooters, motorcycles, all-terrain vehicles, snowmobiles, and sport utility vehicles. However, motor vehicle theft does not include airplanes, farm equipment, construction equipment, bulldozers, houseboats, motorboats, sailboats, or jet skis. However, motor vehicle theft is generally referred to as auto theft. Among vehicle types, 73.4 percent of the stolen motor vehicles in 2007 were accounted by automobile which is the main focus of previous research (FBI, 2007).

According to FBI (2007), there were about 1.1 million thefts of motor vehicles in the United States and the national motor vehicle theft rate was 363.3 per 100,000 residents. The reported number of motor vehicle thefts in 2007 decreased 8.1 percent, when compared with data for 2006. The overall rate for auto vehicle theft has gradually decreased since 2003. About 93.1 percent of the theft of motor vehicle in 2007 occurred in Metropolitan areas. The estimated value of stolen motor vehicles in 2007 was about \$7.4 billion, averaging \$6,755 per stolen vehicle. This monetary cost of auto theft has tremendously increased compared to the stolen cars' value of \$131,558,605 in 1956 (Savitz, 1959). The estimated value of stolen motor vehicles accounted for 42 percent of estimated value of property crime. The total number of arrested persons for motor vehicle thefts in 2007 was 62,766, with 51,382 (82%) males and 11,384 (18%) females. 24 percent of arrested persons (15,289) for motor vehicle thefts were under the age of 18 and offenders who were under 25 years of age accounted for 54 percent of arrested persons. However, auto theft has received less attention from law enforcement agencies, which resulted in the decrease of clearance rates for auto theft (Clarke & Harris, 1992).

It could be stated that auto theft is concentrated in big cities and normally committed by young men (O'Connor, 2006). In other words, auto theft is viewed as an urban phenomenon. Interestingly, the problem of auto theft has shifted from juvenile joyriding into a more severe problem of auto theft for profit committed by professional, adult thieves (Clarke & Harris, 1992). It has been found that there is certain variation among models of vehicle in their vulnerability to be stolen. In addition, Clarke and Harris (1992) found that preventive strategies have more focused on increasing difficulties of auto theft than reducing the motivation or increasing the risks. For example, many security improvements have been built in at manufacture and helped to prevent auto thefts sometimes. However, the auto theft rate has not largely decreased while car security was tremendously improved.

To classify auto theft, Challinger (1987) categorized auto theft into three groups; thefts for recreation, thefts for transport, and thefts for financial gain. Theft for recreation include thefts for challenge of stealing a vehicle, for fun, and for status seeking. Based on the differences in offender motivation and levels of skill, Clarke & Harris (1992) grouped auto theft

into three main categories: thefts for temporary use, professional thefts, and thefts from vehicles. Moreover, criminologists have focused widely on temporary use of vehicles and it has been identified that there are three types of temporary use for auto theft including joyriding, short-term transportation, and long-term transportation (Clarke & Harris, 1992). The temporary use of vehicles falls into the first two Challenger's categories of auto theft. The traditional theories used to test the causation of auto theft include routine activity, rational choice, social disorganization, and social learning theories.

Statistically, most cars that were stolen in America were recovered, according to the FBI's UCR. For example, more than 90 percent of stolen cars were recovered in 1956 (Savitz, 1959). In 2007, almost 60 percent of stolen cars were recovered (FBI, 2007). Moreover, it has been found that the countries with high levels of car ownership have rates of auto theft somewhat lower than countries with lower levels of ownership (Clarke & Harris, 1992). This can be explained that when people in the countries with high levels of vehicle ownership have more legitimate access to a car, thus they are unlikely to commit auto theft.

The costs of auto theft can be viewed into two main perspectives: direct costs to victim and other social costs (Clarke & Harris, 1992). The direct costs to victims are only a small part of the full costs of vehicle theft to society. Other social costs include the cost of preventive measures of car owners, the cost of insurance, the criminal justice cost of vehicle theft, and the cost of accidents while escaping or joyriding.

The differences in targets that vary largely from area to area may possibly differences in the popularity of the car models in each area. The most common location for auto theft is the street outside the home of victim, followed by parking lots (Clarke & Harris, 1992). Regarding time, auto thefts mostly take place at night. This indicates that risks of auto theft are greatest on the street at night where surveillance by guardians is least. This can be properly explained by opportunity theories such routine activity and rational choice theories. In addition, Savitz (1959) reported that the amount of stolen cars vary with economic conditions, number of cars available, resale value of the car, the amount of traffic in the area, presence of main highways, and size of the community.

Moreover, it has been found that the risk of auto theft varies with the vehicle's age. More specifically, newer models are more likely to be stolen than older models (Liddy, 1987). It is also found that variation in rates of auto theft appears to vary markedly across vehicle makes and model types. The vulnerability of vehicle models to auto theft varies across time and place. For example, Ford models were the main target of auto theft during 1969 and 1974 because of poor ignition locks. Moreover, high performance cars are more likely to be stolen than other cars since they are more appealing and attractive to joyriders or thieves. In general, the differences in vulnerability of auto theft are more likely to reflect variations in the attractiveness of vehicles for joyriding or for profit than in their levels of security or in their accessibility to offenders (Clarke & Harris, 1992).

Since the vehicle security has been markedly improved, the number of carjacking has increased in recent years. Improved anti-theft technology makes auto theft more dangerous, time-consuming, and difficult to commit. Moreover, it is more difficult to sell and risky to drive a hot-wired car. Therefore, carjacking become an alternative to overcome these difficulties. Carjacking is defined by the US Department of Justice as a form of robbery that is committed by a stranger who uses force or threat of force to occupy a car. Between 1992 and 1996, an average of 49,000 carjackings were committed each year and this number increases 40 percent from an earlier average of about 35,000 carjackings each year between the period 1987 to 1992 (BJS, 1999). Carjacking was about 2 percent of all motor vehicle thefts before 1992 and increased to 3.5 percent in 1996. The attractiveness of carjacking is that it is fairly uncomplicated and quick to commit (Jacobs, Topalli, & Wright, 2003).

In addition, the recent improvement of auto theft due to the increased vehicle security is that auto thieves illegally obtain keys to steal cars (Copes & Cherbonneau, 2006). The improvement of anti-theft device mandated by legislation has reduced the auto theft rates, at least in temporary, in America (Webb, 1994) and in Britain (Levesley, Braun, Wilkinson, & Powell, 2004). However, offenders are fast to adjust to the changes of opportunity of vehicle theft and the use of keys becomes a new alternative for auto thieves (Beekman, 2004; Copes & Cherbonneau, 2006; Levesley et al., 2004). Key thieves obtaining keys by using burglary, robbery or fraud are not just opportunistic but they have some degree of reasoning when

stealing cars (Levesley et al., 2004). The trend of key theft becomes prevalent lately since it is an ideal method for auto offenders, especially with the effort, risk of being arrest, and financial gain, and available for unskilled auto thieves (Copes & Cherbonneau, 2006).

Masculine Perspective of Crime

In this section gendered nature of crime will be discussed. In general, gender has been found to be one of the strong predictors of crime. Many types of crime such as conventional crime were disproportionately committed by men. Whereas only few types of crime such as prostitution were committed by females. Interestingly, traditional criminological theories are inadequate to understand why men engage in more conventional crimes and more serious crimes than women. Therefore, the gendered perspectives of crime such as feminism and masculinities have been emerged in the recent decades.

Although the gendered character of crime has been frequently ignored by traditional criminologists, this issue was previously addressed by some theorists including Lombroso, known as the father of positivism (Messerschmidt, 1993). The question that they generally asked was not “how men construct masculinity that leads to more crime than women?” but “why women do not commit crime?”

According to the biological perspective, men and women were born biologically different. The Lombroso's conception of the born criminal is considered as the strict biological determinism. While Lombroso constructed his biological theory of crime based on men, he also recognized that women have less involvement in crime than men because of the special biology of women including piety, maternity, sexual coldness, want of passion, underdeveloped intelligence, and weakness (Messerschmidt, 1993). Women, thus, commit crime that requires a little degree of intellectual and physical force such as abortion, infanticide, and poisoning (Lombroso, 1911). Moreover, Bonger (1916) also supported the biological concept and included economic factors to explain the gendered character of crime. On the other hand, Pollak (1950) proposed that men and women are equal to offend, but

women's crime is largely masked by women's biology that interacts with some social conditions.

In addition to biological characteristics, the male sex role or the gendered social conditions lead to specific gendered patterns of crime (Messerschmidt, 1993). In other words, socialization of sex roles lead to different types and amounts of crime committed by boys and girls, and by men and women. For example, Sutherland (1947) argued that girls are supervised more strictly, while boys are taught to tough. This leads to the higher crime rate for boys. Similarly, Hagan (1989) explained woman's low crime rate by arguing that girls are more strictly monitored by parents than boys, especially in patriarchal families where the wife/mother works at home and the husband/father works outside the home. Therefore, daughters in patriarchal families are less likely to offend than sons. Whereas, daughters in egalitarian families, where both husband/father and wife/mother works outside the home, are more open to delinquency like sons. Moreover, the male sex role socialization causes a compulsive masculinity, which in turn leads to juvenile delinquency (Parson, 1947; Cohen, 1955). For instance, boys join a delinquent street gang because gang activities can represent the nature of male sex role or masculine behavior of them.

Furthermore, the high gender ratio in crime can be explained by differences in aggression between males and females (Wilson & Herrnstein, 1985). Biology creates certain differences that can be amplified by social conditions into culturally constructed sex roles. Therefore, the biological difference in aggression and aggressive culture of boy and men lead to high involvement in crime.

Feminist perspective of crime and masculinities

Since femininity and masculinity are related to each other, understanding in feminist perspective on crime is important to understand the relationship between masculinity and crime. Although radical and socialist feminism do not directly address the gender ratio of crime, they deserve certain attention since they can provide certain guidelines for the study of masculinity and crime, such as particular theoretical positions on men, masculine dominance, and crime (Messerschmidt, 1993).

Radical feminism argues that masculine power and privilege (patriarchy) that is the social structural base of racial, political, and economic power relations is the root cause of inequality in the society (Millet, 1970; Schwartz & Hatty, 2003). Masculine dominance, violence, and power are viewed as social phenomena that are reproduced through social processes and practices. It has been argued by radical feminists that men commit crime against women such as rape, physical violence, sexual assault, etc. to preserve their power control. Within radical perspective, women are taught by a masculine dominated culture to be inferior to men and men are taught to exert power through physical force. Therefore, hegemonic masculinity, according to radical feminism, is a coercive and unlimited sexuality (Messerschmidt, 1993).

Socialist feminists argue that capitalism and patriarchy are necessary to understand human behavior and masculine dominance (Schwartz & Hatty, 2003). It has been stated that there are two basic groups in patriarchal capitalist societies; a powerful group of men and capitalist classes and a powerless group of women and the working classes. Criminal involvement is linked to the distribution of power in both the home and market. Thus, power in terms of class and gender is a central key to understand criminality (Messerschmidt, 1986).

Hegemonic masculinity and crime

Hegemonic masculinity characterized by heterosexuality and homophobia is the idealized form of masculinities. Hegemonic masculinity naturalized in the form of the hero is frequently used as the central focus in discussing masculinity. A fundamental element of hegemonic masculinity is that women are subordinates and potential sexual objects for men since women can provide heterosexual men with sexual validation and men fight against each other for this (Donaldson, 1993). Male behaviors formed by hegemonic masculinity are characterized as control, authority, values of courage, autonomy, inner direction, mastery, certain forms of aggression, technological skills, adventure, large amounts of toughness in mind and body, group solidarity (Donaldson, 1993). Hegemonic masculinity that subordinates other masculinities is different from other masculinities in controlling of men, not just of women (Connell, 1987). Most men have engaged in various activities including delinquency and crime that try to gain and maintain hegemonic masculinity.

Messerschmidt (1993) argued that gendered power is important to understand why men offend more and commit more serious crimes than woman. Power is a relationship structuring social interaction not only between males and females but also among males. Therefore, gender relation of power not only explains why men offend more than women but also why men engage in different sorts and amounts of crime.

Masculinity is gender identity of men who actively strive to maintain his masculine identity. Masculinity is seen as structured action in which men do masculinity according to particular situations (Copes & Hochstetler, 2003; Messerschmidt, 1993). Thus, men do gender in response to the socially structured conditions where they live. Since masculinity is a behavioral response to the social circumstances in which men engage, types of masculinity vary according to the social conditions and situations in which men find themselves (Messerschmidt, 1993). In other words, social settings, social activities, and social occasions provide resources for doing masculinity. In fact, boys and men construct masculinity differently. Thus, masculinities are constructed differently by age, race, class, and specific social situations such as family, school, peer group, and workplace (Messerschmidt, 1993). Moreover, masculinities are created through practices that keep certain types of relationships between women and men and among men. Generally, men try to express their hegemonic masculinity through physical appearance, speech, activities, dress, and relations with others.

Men do masculinity to socially differentiate them from women and girls. Social practices that present manliness of men are undertaken when men participate in a setting. Men generally want other to perceive them as men through their appearance and behavior. Therefore, criminality may serve as a suitable resource for constructing a specific type of masculinity or doing gender for many men. Criminality and masculinity are related since criminal behavior can demonstrate physical strength, proof of achievement, or certain sort of aggressiveness (Oakley, 1972). For many men, certain types of crime may be able to present their manhood when other masculine resources are not available for them. Consequently, men may be able to affirm their gender identity, which is an essential nature of a boy or man and different from all that is feminine. In sum, some men are willing to commit crime to

express their masculine identity because they view criminality as a suitable resource for doing gender when other masculine resources are unavailable for them.

Within social context, research on juvenile has found that boy and girls tend to construct particular normative heterosexuality and gender division of labor and power regardless of race and class differences. Within a group, men try to be superior not only to women but also to other men to show their power. Thus, competition among young men in the group is one of many means of expressing masculinity. Competition may take several forms both legal and illegal according to group culture. For example, middle-class, working-class, and lower-working-class boys create particular types of masculinity according to their social structural divisions of labor and power (Messerschmidt, 1993). Because young men have different experience in their everyday life from a particular position in society, therefore, they construct different cultural ideals of hegemonic masculinity.

According to Messerschmidt (1993), for white, middle-class boys, they achieve masculinity through participation in academic success and sports. Sports are seen by white, middle-class boys as resources for constructing masculinity since they provide toughness and endurance. Thus, hegemonic masculinity in this group includes control, dominance, and independence. In general, white, middle-class boys accomplish masculinity by conforming to rules and regulations of school and by dominating student groups. However, since school may be emasculating for some white, middle-class boys, they act outside the school to restore hegemonic masculinity somehow diminished in school. Therefore, delinquent behavior such as vandalism, minor thefts, pranks, mischief, and drinking outside the school reestablish a public masculine identity discouraged in school. These activities are used to impress other boys as well girls. In sum, white, middle-class boys construct masculinity differently depending on academic achievement. Boys, who do not do well in school and have little athletic ability or interest, are labeled as the losers. Thus, specific types of crime engaged in by the losers serve as a resource for constructing opposition masculinity when other types of academic resources are not attractive or not interesting.

In white, working-class groups; many of them perceive school as emasculating power and turn to do masculinity outside the school (Messerschmidt, 1993). School, in their view, is

unmanly and not relevant to their working-class masculinity in which the real men prefer manual, not mental labor. White, working class boys engage in certain types of crime such as physical violence and property crimes to gain independent opposition masculinity.

Lastly, as mentioned by Messerschmidt (1993), lower-working-class racial minority boys who spend their life on the street rather than in the school or the workplace view school as unrelated to their future. They deny masculine status in the occupational and educational systems, which are accepted by white, middle and working classes as major resources of masculine status. Thus, they are likely to choose other means to accomplish gender such as physical violence. Consequently, they tend to have violent problems in the school as well as outside the school and are likely to commit more serious property crimes such as robbery. Within their social context, certain types of crime mentioned previously serve as resources for masculine construction of essential toughness, maleness, and hardman for them. For lower-working-class racial minority boys who join the street gang their idealized hegemonic masculinity is to gain and maintain status and to protect their turf.

Masculine Explanation on Auto Theft

Although the overview of auto theft and the concepts of masculinities are previously discussed, the relationship between auto theft and masculinities has not been clearly addressed. Therefore, in this section certain specific relationship of auto theft and masculinities will be elaborated.

Material resources such as cars help create social structural power relations and apparently enhance power of masculinity (Messerschmidt, 1993). In western society, men consider cars as a symbol of freedom, success, power, and excitement (Dawes, 2002; O'Connor & Kelly, 2006). The masculine car culture is characterized by its competitiveness, mateship, freedom, technical skill, agility, display, performance, and speed (Walker, Butland, & Connell, 2000). These characteristics of car culture can be thought of as a type of hegemonic masculinity superior to other masculinities (O'Connor & Kelly, 2006; Walker et al., 2000). Therefore, participation in car culture provides men opportunities to express their ability, to

uniquely stand out, and feel that they meet socially defined masculinity. However, men who are marginalized in society are often denied access to car culture and other means to do masculinity (Walker et al., 2000). Auto theft provides marginalized young men an opportunity to engage in car culture and gain the rewards of excitement, power, and status that symbolize a type of hegemonic masculinity.

The car culture may contribute to the types of cars that young men target for theft. In this sense, sporty cars may be the main target for young thieves since they can call some attention from girls and friends and look good and fast (O'Connor & Kelly, 2006). Moreover, young offenders tend to look for cars to steal that can represent themselves (Copes, 2003). These car thieves try to display their certain images such as power and physical strength while driving stolen cars. Stealing and driving good looking cars can project some prestige to onlookers as well as onto the auto thieves themselves (O'Connor & Kelly, 2006). For these young men, these activities are viewed as part of being a man. Therefore, participating in auto theft that holds certain gendered meaning is perceived as an affirmation of hegemonic masculinity.

As mentioned previously, auto theft is mostly committed by men who do gender through social interaction to express their manliness associated with authority, control, and power. This is consistent with radical and socialist feminism mentioned previously. Thus, auto thefts act as a symbol of masculine status (O'Connor & Kelly, 2006). Auto vehicle thefts may be committed for the purpose of excitement, transportation, and financial gain. These motivations to commit auto theft have been found not only in lower-working class but also upper class groups, as mentioned by Messerschmidt (1993). Therefore, it is possibly noted that auto theft can be employed as a suitable resource to construct masculine identity for certain men regardless of social class.

In the masculine perspective, masculinity may be obviously seen as a main motivation in auto thefts for recreation including thefts for challenge of stealing a vehicle, for fun, and for status seeking and temporary use of vehicles such as joyriding since this type of auto thefts can provide immediate and apparent masculine identity necessary for men to prove their manhood. For instance, joyriding becomes a culture among marginalized young men for

expressing their masculinity or a rite of passage to achieve adult status in society (Dawes, 2002). Enjoyment and excitement that is considered as a type of masculine characteristics can be obtained from committing auto theft. Moreover, auto theft can provide men with autonomy and freedom to travel at will (Copes, 2003). Stealing cars symbolizes a form of power and wealth that represents the dominating young men's life styles (Atkinson, 1993).

Moreover, some male auto thieves purposively get into police pursuit because they want to challenge police and to show off their ability to elude the police. These types of thieves often involve in drug use and alcohol consumption that can enhance their pleasure of auto theft and suppress their fear (O'Connor & Kelly, 2006). In addition, some auto thieves hold competitions with stolen cars. For example, these young men may hold a competition to steal the most cars in a period of time and in a specific areas or places. Competitions considered as a feature of hegemonic masculinity can provide these auto offenders a lot of fun and excitement as well as feeling of powerful and important (O'Connor & Kelly, 2006). These activities, also known as games for auto thieves, may be frequently motivated by foreground factors such as thrill and fun as proposed by Jack Katz (1988). It is fairly apparent that auto theft is a thrilling and exciting activity and it becomes more exciting and thrilling when there is a competition or game among young men (Copes, 2002). Therefore, these games are used by auto thieves as a means to prove themselves to others that they are indeed men.

In some cases, young men who steal cars as part of a group focus on their ability and skills. Stealing cars allows young men to show off their skills to their friends and gain admiration from others involved, which helps reaffirm their masculinity (O'Connor & Kelly, 2006). When these young men once successfully stole a car, they feel proud of their improved skills. Therefore, skill level is considered as a measure of masculinity.

However, motivation of masculinity may be also found in auto thefts for financial gain. For example, it has been found that auto theft help promote streetlife by bankrolling their daily activities (Copes, 2003). Some young men who are highly skilled at stealing cars involve in selling stolen cars. Their purpose of stealing vehicles is for financial gain. Some of them use the money from selling stolen cars to party, drink, pay rent, and so on. This money may be

used to reaffirm their masculine identity through buying new clothes or other things that can identify manliness (O'Connor & Kelly, 2006).

Certain motives for women to engage in theft of motor vehicle are basically similar to men. However, women who commit auto theft may have different motivations from male offenders. For example, since auto theft is not viewed as a way to achieve hegemonic feminine, young women have different motives for their engagement in auto theft (Copes, 2003). Auto theft is committed by some female offenders in order to escape from the boredom and their predictable everyday lives (Dawes, 2002). Some female auto thieves may steal a specific type of cars just because it is easy to steal regardless of its appearance and capacity (O'Connor & Kelly, 2006). For most women, auto theft is not a source of thrill or gender identity for them. Thus, they less like to engage in theft of motor vehicle. Moreover, female offenders tend to steal vehicles from people they knew and most of them do not steal cars by themselves; they frequently participate in theft of auto with young men and often have a subordinate role (O'Connor & Kelly, 2006).

Some criminologists may argue that low involvement of women in auto theft because of their biological nature that is less aggressive, strong, intellectual, and skilled than men. As discussed earlier, auto thief need to have some skills in successfully stealing cars. In addition, some criminologists may content that auto theft is less committed by women because of their social position and sex role that is not conducive to auto theft.

Masculinity and Implications for Anti-Auto Theft Interventions

Generally, preventive options have been taken into three main different strategies; increasing risks, increasing the difficulties of thefts, and reducing the motivation for auto theft. With increasing the risks for auto theft, many measures have been exercised by police including neighborhood watch programs, informant hotlines, curfew decals, vehicle tracking devices such as LOJACK, sting operations, "gotcha" cars, and automatic number plate readers. With increasing the difficulties of auto theft, all means require the cooperation and involvement of all parties; inside and outside the criminal justice system such as car owners,

insurance companies, car manufacturers, vehicle licensing authorities, and parking lot owners. These means employed in the past include “Lock Your Car” campaign, protecting parking lots, improving vehicle registration and documentation of ownership, built-in security of vehicle at manufacture, and others. To reduce the motivation for theft, certain legal means has been employed in the past by increasing severity and certainty of punishments for auto theft. Moreover, the federal law that deals with crime of vehicle including joyriding act in America is the National Motor Vehicle Theft Act, known as the Dyer Act (Savitz, 1959). However, there is little or no evidence supporting the deterrent effect of the increased punishments.

According to masculine perspective, as long as motor vehicles serve as a symbol of hegemonic masculinity for young men, auto theft will provide them a way to avoid social marginalization (Dawes, 2002). It is almost impossible to prevent auto theft since cars and stealing cars are considered as resources to gain masculine identities for young men in the marginalized society. These young men are marginalized not only in terms of economic but also academic performance and other forms of marginalization (O'Connor & Kelly, 2006). They will seek out ways such as stealing cars to express their masculine identities.

When opportunities for auto theft have been reduced by improving vehicle security, auto thieves may take pride in their skills and ability to overcome new security technology. Auto thieves can find ways around to defeat new devices or to steal demanded cars. For example, improvement of anti-theft devices has increased the number of carjacking and cars stolen by keys (Jacobs et al., 2003).

Since auto theft is often committed by young men who are still in schools, school environment improvement may be workable for auto theft prevention and reduction. Schools should provide activities such as sports and other recreational activities for young men to have fun with their friends and gain masculine ideals. Thus, when schools can be the place for young men to have fun and express masculine behavior, they will not do masculinity outside the school or seek masculine identities through committing auto theft.

Peer interventions may also be effective since most auto thieves learn techniques and skills to steal cars from friends and some of them commit theft of motor vehicles as a group. Therefore, controlling for peer relationships is necessary. Parental supervision and discipline

may help to control their children's behavior and association with peers (Dhami, 2007). Since young men are closely supervised, they will be less likely to engage in delinquent behavior such as auto theft and mingle with delinquent friends such as auto thieves. Thus, opportunities to become an auto thief are blocked, when they are under effective parental supervision. Then, they turn to legitimate means to do masculinity.

Since the car culture is very impressive for young men and statistics indicate that car ownership or car access has certain effect on auto theft, young men should be provided with access to driving (Slobodian & Browne, 2001). Moreover, these young men should be educated on safe driving and the danger of reckless and speed driving. They should be informed that when they carelessly drive a car, they can cause an accident that leads to the damage of car, other or public property and injury or even the loss of life both themselves and others. This might be able to reduce the attractiveness of car culture somehow.

Conclusion

Masculinity can provide a convincing perspective on auto theft. Gendered character of crime, such as auto theft, may be explained by different characteristics of male and female. In masculine perspective, one of main motivations to commit auto theft is to do gender or to prove manhood. This motivation often appears to be more powerful in the group of young men in the social or economical marginalization. Moreover, car culture is attractive to men since it can represent manhood and masculinities. Therefore, marginalized young men use cars or auto theft as a source to achieve hegemonic masculinity in their perceptions. In order to effectively deter auto theft in the masculine perspective, legitimate resources for doing masculinity must be provided to those who are potentially engaged in auto theft and at the same time the attractiveness of the car culture need to be minimized.

References

- Atkinson, L. (1993). Aboriginal youth, police and the juvenile justice system in Western Australia. Paper presented at the *National Conference on Juvenile Justice*, Adelaide.

- Beekman, M. E. (1994). Auto theft: Countering violent trends, in A. R. Roberts, ed., *Critical Issues in Crime and Justice*, 145–54. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Bonger, W. (1916). *Criminality and economic conditions*. New York: Little, Brown.
- Challinger, D. (1987). Car security hardware-How good is it? In *Car theft: Putting on the brakes, proceedings of seminar on car theft, May 21*. Sydney: National Roads and Motorists' Association and the Australian Institute of Criminology.
- Clarke, R. V., & Harris, P. M. (1992). Auto theft and its prevention. In M. Tonry (ed.), *Crime and Justice: An Annual Review of Research*, Vol. 16, 1–54.
- Cohen, A. (1955). *Delinquent boys: The culture of the gang*. New York: Free Press.
- Connell, R. W. (1987). *Gender and Power*. Stanford, CA: Stanford University Press.
- Copes, H. (2002). Streetlife and the rewards of auto theft. *Deviant Behavior: An Interdisciplinary Journal*, 24(4), 309-332.
- Copes, H., & Cherbonneau, M. (2006). The keys to auto theft: Emerging methods of auto theft from the offenders' perspective. *British Journal of Criminology*, 46(1), 917-934.
- Copes, H., & Hochstetler, A. (2003). Situational construction of masculinity among male street thieves. *Journal of Contemporary Ethnography*, 32(3), 279-304.
- Dawes, G. (2002). Figure eights, spin outs and power slides: Aboriginal and Torres Strait Islander youth and the culture of joyriding. *Journal of Youth Studies*, 5(2), 195-208.
- Dhami, M. K. (2007). Youth auto theft: A survey of a general population of Canadian youth. *Canadian Journal of Criminology & Criminal Justice*, 50(2), 187-209.
- Donaldson, M. (1993). What is hegemonic masculinity? *Theory and Society*, 22, 643-657.
- Federal Bureau of Investigation. (2007). *Uniform Crime Reports: Crime in the United States*. Washington, DC: U.S. Department of Justice.
- Hagan, J. (1989). *Structural criminology*. New Brunswick, NJ: Rutgers University Press.
- Leversley, T., Braun, G., Wilkinson, M., & Powell, C. (2004). Emerging Methods of Car Theft: Theft of Keys. *Findings 239*. London: Home Office.
- Liddy, D. T. (1987). Car theft-A strategy needed. Paper presented at the annual meeting of the Australian Automobile Association, Canberra.
- Lombroso, C. (1911). *Crime: Its causes and remedies*. New York: Little, Brown.

- Jacobs, B. A., Topalli, V., & Wright, R. (2003). Carjacking, streetlife, and offender motivation. *The British Journal of Criminology*, 43(4), 673-688.
- Oakley, A. (1972). *Sex, Gender, and Society*. New York: Harper and Row.
- O'Connor, C., & Kelly, K. (2006). Auto theft and youth culture: A nexus of masculinities, femininities and car culture. *Journal of Youth Studies*, 9(3), 247-267.
- Parson, T. (1947). Certain primary sources and patterns of aggression in the social structure of the western world. *Psychiatry*, 10(May), 167-181.
- Pollak, O. (1950). *The criminality of women*. New York: A.S. Barnes.
- Savitz, L. D. (1959). Automobile theft. *The Journal of Criminal Law, Criminology, and Police Science*, 50(2), 132-143.
- Schwartz, M. D., & Hatty, S. E. (2003). Controversies in critical criminology. Cincinnati, OH: Anderson.
- Slobodian, P. J., & Browne, K. D. (2001). A review of car crime in England and Wales. *British Journal of Social Work*, 31, 465-480.
- Sutherland, E. H. (1947). *Principles of criminology*. New York: Lippincott.
- Walker, L., Butland, D., & Connell, R. W. (2000). Boy on the road: masculinities, car culture, and road safety education. *Journal of Men's Studies*, 8(2), 153-169.
- Wilson, J. Q., & Herstein, R. J. (1985). *Crime and human nature*. New York: Simon and Schuster.

กลไกการซื้อขายสินค้าออนไลน์

ณัฐนิชา วัชรระ¹ และกัญญ์จิรา ศรีภา²

วันได้รับบทความ: 1 พฤษภาคม 2563 วันแก้ไข: 26 พฤษภาคม 2563 วันยอมรับเผยแพร่: 31 พฤษภาคม 2563

บทคัดย่อ

ปัญหาการหลอกลวงซื้อขายสินค้าออนไลน์ของประเทศไทยในปัจจุบันนี้กำลังมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ศูนย์ประสานการรักษาความมั่นคงปลอดภัยระบบคอมพิวเตอร์ประเทศไทย (ThaiCERT) ได้แสดงให้เห็นถึงผลสถิติด้านภัยคุกคามไซเบอร์ของประเทศไทยในช่วงปี ค.ศ. 2019 ที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นจนเลื่อนขึ้นมาอยู่ในลำดับที่ 1 จากภัยคุกคามออนไลน์ทั้งหมด ดังนั้น แนวโน้มของการฉ้อโกงซื้อขายสินค้าออนไลน์ในปี ค.ศ. 2020 ยังคงมีโอกาสที่จะเพิ่มมากขึ้นและคาดว่าจะยังคงติดอยู่ในลำดับที่ 1 โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในช่วงสถานการณ์โควิด-2019 ในปัจจุบันนี้ อาชญากรมีแนวโน้มที่จะมองหาโอกาสในการทำเงินด้วยวิธีนี้ บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการฉ้อโกงซื้อขายสินค้าบนโลกออนไลน์และเพื่อศึกษาหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา สอดคล้องกับบทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในเรื่องของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับกระบวนการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ พบว่าผู้ซื้อหลายรายมีแนวโน้มที่จะตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าออนไลน์เพราะความสะดวกรวดเร็วและราคาค่อนข้างถูก นอกจากนี้ผู้เขียนยังได้นำเสนอเกี่ยวกับสินค้าขายดีที่เป็นที่นิยมติด 1 ใน 5 อันดับบนโลกออนไลน์ พร้อมทั้งได้นำเสนอเกี่ยวกับข้อดีข้อเสียของการซื้อขายสินค้าออนไลน์และรูปแบบของการหลอกลวง ที่แย่ที่สุดแล้ว ผู้เขียนได้เสนอแนะข้อกฎหมายและวิธีการหลีกเลี่ยงการตกเป็นเหยื่อถูกหลอกลวงซื้อขายสินค้าออนไลน์ เพื่อให้ทุกคนเกิดความเข้าใจและเรียนรู้ถึงวิธีการป้องกันสิทธิของตนเอง มีอยู่ด้วยการตระหนักถึงปัญหาที่กำลังเกิดขึ้นอย่างแพร่หลายนี้

คำสำคัญ: การฉ้อโกงซื้อขายสินค้าออนไลน์ การตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ การตกเป็นเหยื่อ

¹ นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอาชีววิทยาและการบังคับใช้กฎหมาย คณะสังคมศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ (ผู้ประพันธ์บรรณกิจ)

² อาจารย์ประจำคณะสังคมศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

Online Shopping Scams

Natnicha Watchara¹ & Kantita Sripa²

Received: May 1, 2020 Revised: May 26, 2020 Accepted: May 31, 2020

Abstract

The problem of online shopping scam in Thailand is currently increasing. Thailand Computer Emergency Response Team has shown that the number of 2019 cyber attack in Thailand has increased to number one among all cyber attacks. Therefore, the tendency of Thai online shopping scams in 2020 is raising the chance to remain ranked number one, especially the recent situation of COVID-2019. Scammers are more likely to seek opportunities using this method. This academic article aims to study on the issue of online shopping scams and how to seek solutions. Based on a review of the literature on factors relative with decision-making process, many consumers are more likely to shop online because it is convenient, fast and relatively cheap. In addition, the writer provides the top five best selling product on the internet, and also administers the pros and cons of online shopping and types of E-Commerce fraud. Finally, the author also offers legal solutions and how to avoid being a victim online shopping scams so that people can understand and learn how to protect their rights in the mindset of this pandemic.

Keywords: Online shopping scams, Consumers' decision-making process, Victim

¹ Graduate student in Master of Arts Program (Criminology and Law Enforcement) Faculty of Social Sciences, Royal Police Cadet Academy (Corresponding author)

² Faculty of Social Sciences, Royal Police Cadet Academy

บทนำ (Introduction)

เมื่อยุคสมัยมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา วิถีในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในแต่ละยุคสมัยย่อมมีการเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลาด้วยเช่นกัน เมื่อย้อนกลับไปในอดีตการติดต่อสื่อสารกันในระยะทางไกลนั้น ถือได้ว่าเป็นเรื่องที่ยากลำบาก แต่ปัจจุบันนี้อุปสรรคในเรื่องของการติดต่อสื่อสารระยะทางไกลนั้น ไม่ใช่อุปสรรคและปัญหาสำหรับมนุษย์อีกต่อไป มนุษย์ในยุคปัจจุบันมีการเข้าถึงและเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีมากขึ้น จึงทำให้เกิดโลกแห่งการเรียนรู้ที่ไร้พรมแดน นอกจากมนุษย์จะใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารแล้ว มนุษย์ยังใช้เทคโนโลยีในการทำกิจกรรมต่างๆอีกมากมาย สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากเว็บไซต์ของสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (สพธอ) ได้มีการสำรวจสถิติเกี่ยวกับกิจกรรมออนไลน์ยอดฮิตในปี 2560 จะเห็นได้ว่า กิจกรรมที่ประชาชนนิยมทำเมื่อใช้อินเทอร์เน็ตมากที่สุด 5 อันดับแรก ประกอบด้วย การใช้โซเชียลมีเดีย (86.9%) การค้นหาข้อมูล (86.5%) การรับส่งอีเมล (70.5%) การดูทีวีและฟังเพลงออนไลน์ (60.7%) และการซื้อสินค้าออนไลน์ (50.8%) ทั้งนี้ทางเว็บไซต์ของ สพธอ ยังได้ระบุไว้อีกด้วยว่า เมื่อปี พ.ศ. 2559 การซื้อขายสินค้าออนไลน์ถูกจัดให้อยู่ในอันดับที่ 8 แต่ในปี พ.ศ.2560 พบว่า มีจำนวนการซื้อสินค้าออนไลน์เพิ่มมากขึ้น จึงก้าวกระโดดขึ้นมาติด 1 ใน 5 ของกิจกรรมออนไลน์ยอดฮิต (สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์, 2560)

ยิ่งไปกว่านั้น สถานการณ์ของ Covid-19 ในปัจจุบัน ไม่ใช่เพียงแค่คร่าชีวิตมนุษย์ แต่ยังเปิดโอกาสให้อาชญากรฉกฉวยโอกาสนั้นในการหลอกลวงเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน เพื่อให้ได้เงินมา โดยไม่สนใจว่าใครจะเดือดร้อน การกระทำดังกล่าวถือได้ว่าเป็นการกระทำที่ต่อยก้าความทุกข์ของเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน จนดูเหมือนไร้ซึ่งมนุษยธรรม ยกตัวอย่างอาชญากรรมทางไซเบอร์ในช่วงสถานการณ์ Covid-19 ของประเทศอังกฤษจากการรายงานข่าวของ BBC News จะเห็นได้ว่า หน่วยงานความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติในประเทศอังกฤษได้ออกมาเตือนประชาชนเกี่ยวกับอาชญากรรมประเภทนี้ เมื่อประชาชนต้องกักตัวอยู่บ้านเป็นเวลานาน จำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตจึงเพิ่มมากขึ้น ทำให้มีนักโจรกรรมข้อมูลทางโลกไซเบอร์เพิ่มมากขึ้นเช่นกัน อีกทั้งกลุ่มมิจฉาชีพมักจะหลอกลวงขายสินค้าออนไลน์เกี่ยวกับอุปกรณ์ที่ใช้ในการป้องกันไวรัสโควิด เช่น หน้ากากอนามัย เจลแอลกอฮอล์ล้างมือ และสเปรย์แอลกอฮอล์ เป็นต้น เมื่อประชาชนเกิดความกลัวเกี่ยวกับโรคระบาดนี้มากขึ้น ดังนั้น ความต้องการในการซื้อสินค้าเหล่านั้นจึงเพิ่มมากขึ้น มิจฉาชีพจึงเห็นช่องทางในการแสวงหาผลประโยชน์ ประจวบเหมาะกับการที่เฝ้าต่อการกระทำความผิด จึงทำให้อัตราการก่ออาชญากรรมทางไซเบอร์เพิ่มมากขึ้น (BBC News, 2020)

จากข้อมูลของศูนย์ประสานการรักษาความมั่นคงปลอดภัยระบบคอมพิวเตอร์ประเทศไทย (ThaiCERT) ได้แสดงให้เห็นถึงผลสถิติด้านภัยคุกคามไซเบอร์ของประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ.2560 - 2562 พบว่า เมื่อปี พ.ศ.2560 และ 2561 การหลอกลวงซื้อขายสินค้าในโลกออนไลน์ เป็นภัยคุกคามอันดับ 2 รองจากภัยการพยายามบุกรุกเข้าระบบ คิดเป็นร้อยละ 26.1% และ 36.9% จากภัยคุกคามออนไลน์ทั้งหมด แต่เมื่อปี พ.ศ.2562 จากข้อมูลสถิติที่ได้ จะเห็นได้ว่า อัตราการหลอกลวงซื้อขายสินค้าออนไลน์ ได้ข้ามกระโดดมาไกล จนกระทั่งเลื่อนอันดับเป็นภัยคุกคามอันดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 40.2% จากภัยคุกคามออนไลน์ทั้งหมด (ศูนย์ประสานการรักษาความมั่นคงปลอดภัยระบบคอมพิวเตอร์ประเทศไทย, 2563) จะเห็นได้ว่า สถานการณ์ปัญหาการฉ้อโกงซื้อขายสินค้าออนไลน์ในยุคปัจจุบันของสังคมไทย มีแนวโน้มที่จะเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะในปี

พ.ศ.2563 ซึ่งกำลังเข้าสู่ยุคชีวิตวิถีใหม่ (New normal) ที่คนไทยจำเป็นต้องซื้อหาสินค้าผ่านสื่อออนไลน์มากขึ้น แม้ว่าจะมีสื่อมวลชนคอยเผยแพร่ตีพิมพ์ข่าวสารการฉ้อโกงอย่างต่อเนื่อง แต่การซื้อขายออนไลน์กลับไม่ได้ลดน้อยลง เป็นไปได้ว่า เป็นเพราะผู้ซื้อหลายๆ รายที่ยังไม่เคยประสบหรือเรียนรู้ปัญหานี้ด้วยตนเอง จึงอาจทำให้ขาดความตระหนักในภัยคุกคามนี้ หรือแม้จะตระหนัก แต่มีความจำเป็นที่ต้องยอมเสี่ยงภัยคุกคามนี้

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น จึงเป็นที่มาของการเขียนบทความวิชาการในครั้งนี้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ถึงปัญหาเกี่ยวกับกลไกการซื้อขายสินค้าบนโลกออนไลน์ โดยผู้เขียนได้นำเสนอถึงแนวโน้มเกี่ยวกับสถานการณ์ รวมถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ ประเภทของสินค้าออนไลน์ที่เป็นที่นิยม ข้อดีข้อเสียของการซื้อขายสินค้าออนไลน์ และรูปแบบหรือวิธีการกระทำ ความผิดของกลุ่มคนร้าย นอกจากนี้ผู้เขียนยังได้หยิบยกตัวอย่างคดีเกี่ยวกับการฉ้อโกงซื้อขายสินค้าออนไลน์ พร้อมทั้งวิเคราะห์ข้อเท็จจริงจากเนื้อหา ที่ปรากฏในข่าว โดยใช้ทฤษฎีอาชญาวิทยาเข้ามาช่วยในการวิเคราะห์ เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจมากขึ้นเกี่ยวกับปัจจัยหรือแรงจูงใจที่กระตุ้นให้กลุ่มมิจฉาชีพก่ออาชญากรรมประเภทนี้ ทั้งนี้ผู้เขียนยังได้นำเสนอข้อกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับปัญหานี้ เพื่อให้ผู้อ่านได้ถึงข้อกฎหมายเบื้องต้นและเข้าใจถึงสิทธิในการดำเนินคดีกับกลุ่มมิจฉาชีพประเภทนี้ พร้อมทั้งได้เสนอแนะวิธีการป้องกันการตกเป็นเหยื่อจากเหล่ามิจฉาชีพสำหรับประชาชนทั่วไป เพื่อให้ทุกคนเกิดความตระหนักและรู้เท่าทันกลไกนี้ ที่นับวันจะมีความซับซ้อนและมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการซื้อสินค้าออนไลน์ของคนไทย (Factors Affecting Online Shopping of Thai People)

เทคโนโลยีการติดต่อสื่อสารของมนุษย์ในยุคปัจจุบันนี้ทำให้สามารถย่อโลกใบนี้ให้เล็กลงมาได้ ซึ่งหมายถึงว่ามนุษย์เรานบนโลกใบนี้ สามารถติดต่อสื่อสารกันได้อย่างโดยง่าย และทราบทุกๆ ความเคลื่อนไหวของข่าวสารจากทั่วโลกได้ผ่านทางอินเทอร์เน็ตหรือสื่อสารสังคมออนไลน์นั่นเอง อย่างไรก็ตาม ทุกอย่างล้วนมีทั้งด้านบวกและด้านลบ โดยสื่อสังคมออนไลน์ในปัจจุบันนี้ ถูกนำมาใช้ในหลากหลายรูปแบบทั้งการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ การขายสินค้า การตั้งกลุ่มก๊วนต่างๆ ซึ่งมีทั้งที่ตั้งใจทำขึ้นมาเพื่อใช้ตามวัตถุประสงค์ที่ถูกต้อง และก็มีไม่น้อยที่ต้องการใช้สื่อสังคมออนไลน์เหล่านี้ เป็นเครื่องมือในการแสวงหาผลประโยชน์หรือทรัพย์สินจากประชาชนผู้ที่ใช้เทคโนโลยีนี้ที่ตกเป็นเหยื่อ

เมื่อเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคมยุคปัจจุบันมากขึ้น จึงส่งผลให้การดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคมมีทางเลือกเพิ่มมากขึ้น เพื่อตอบสนองความสะดวกสบาย ง่าย และรวดเร็ว จากการสำรวจสถิติของเว็บไซต์ สฟร่อ. เกี่ยวกับปัจจัยหลักที่มีอิทธิพลต่อการซื้อสินค้าและใช้บริการออนไลน์ของคนไทยมากที่สุด ได้แก่ อันดับแรกคือขั้นตอนในการซื้อสินค้าออนไลน์ง่าย (85%) รองลงมาคือ การได้รับสินค้าที่สะดวกและรวดเร็ว (53.4%) โปรโมชั่นที่ถูกใจผู้ซื้อ (51.4%) และราคาถูกกว่าซื้อผ่านหน้าร้าน (49.7%) ดังนั้น เมื่อประชาชนมีการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าออนไลน์มากขึ้น จึงทำให้กลุ่มมิจฉาชีพแฝงตัวเข้ามา เพื่อแอบอ้างตนในการขายสินค้าออนไลน์ เมื่อผู้ซื้อมีการโอนเงิน จากนั้นผู้ซื้อก็ไม่เคยได้รับสินค้า มูลค่าความ

เสียหายของแต่ละคน อาจจะดูเหมือนไม่มากนัก แต่ถ้ามีจำนวนผู้เสียหายที่ถูกฉ้อโกงด้วยวิธีการแบบนี้หลายราย ฉะนั้นมูลค่าความเสียหายก็ย่อมจะมีจำนวนมากได้

ประเภทสินค้าที่เป็นที่นิยมในการซื้อขายทางโลกออนไลน์ (Types of Favorite Online Shopping Products)

สินค้าที่ขายในโลกออนไลน์นั้นมีหลายรูปแบบ หลายประเภท และหลากหลายราคา จึงสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ซื้อได้มากกว่าการซื้อสินค้าที่ร้านหรือห้างสรรพสินค้า สถิติสินค้าที่ขายดีบนโลกออนไลน์ของเว็บไซต์โพรชซ่าในช่วงปี พ.ศ.2562 ที่ผ่านมา พบว่า สินค้าที่ขายดีที่สุดเป็นอันดับ 1 คือ เสื้อผ้าแฟชั่น คิดเป็น 24% ของประเภทสินค้าทั้งหมด ซึ่งเสื้อผ้านั้นถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญมากโดยเฉพาะสำหรับผู้หญิง เพราะเสื้อผ้าแฟชั่นบนโลกออนไลน์มีหลากหลายสไตล์ ราคาไม่สูงมากเกินไป อีกทั้งไม่ต้องสิ้นเปลืองเวลาเพื่อขับรถออกไปเลือกซื้อสินค้า จึงตอบโจทย์ได้ดีสำหรับหญิงสาวสมัยใหม่ สินค้าขายดีเป็นอันดับที่ 2 คือ ผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับสุขภาพและความงาม เช่น อาหารเสริม ผลิตภัณฑ์บำรุงผิวหน้า และเครื่องสำอาง ฯลฯ โดยคิดเป็น 19% ส่วนสินค้าที่ขายดีเป็นอันดับที่ 3 คงหนีไม่พ้น เพอร์นิเจอร์และอุปกรณ์ภายในบ้าน คิดเป็น 14% ของประเภทสินค้าทั้งหมด การตกแต่งบ้านก็ถือได้ว่าเป็นงานอดิเรกอย่างหนึ่งที่ช่วยให้ผ่อนคลาย เพราะหากบ้านน่าอยู่ก็มีความสุข ลำดับถัดไปของสินค้าออนไลน์ที่ขายดีเป็นอันดับที่ 4 คือ อุปกรณ์กีฬา สัตว์เลี้ยง กิจกรรมเอาต์ดอร์ และของสะสม เช่น ชุดออกกำลังกายที่กำลังได้รับความนิยม อาหารสัตว์ อุปกรณ์เลี้ยงสัตว์ หรือยากำจัดเห็บหมัด ก็เป็นสินค้า ขายดี โดยคิดเป็น 9% และสินค้าขายดีบนโลกออนไลน์ลำดับสุดท้ายคือ โทรศัพท์ หรืออุปกรณ์สื่อสาร ซึ่งถือได้ว่าเป็นความจำเป็นสำหรับการติดต่อสื่อสารของคนในยุคปัจจุบัน ฉะนั้นสินค้าที่ได้รับความนิยมในประเภทนี้ได้แก่ เคสโทรศัพท์ สายชาร์จต่างๆ หรืออุปกรณ์วางโทรศัพท์มือถือในรถยนต์ เป็นต้น ความหลากหลายของประเภทสินค้า และความสะดวกในการสั่งซื้อ ดูเหมือนจะเป็นข้อดีที่เป็นแรงจูงใจให้คนในสังคมปัจจุบันเลือกซื้อสินค้าออนไลน์มากขึ้น รวมถึงมีข้อดีต่างๆ อีกไม่น้อย อย่างไรก็ตาม ข้อเสียที่ตามมาก็มีจำนวนไม่น้อยเช่นกัน

ข้อดีและข้อเสียของการซื้อสินค้าออนไลน์ (Advantages and Disadvantages of Online Shopping)

ด้วยโลกออนไลน์ในปัจจุบันนี้ การเข้าถึงข้อมูลต่างๆทำได้ง่ายเพียงแค่คลิกมือเดียว ดังนั้นไม่ว่าเราจะอยู่แห่งหนใดในโลกใบนี้ ถ้ามีสัญญาณอินเทอร์เน็ต เราก็สามารถที่จะช้อปปิ้ง ซื้อขายสินค้าออนไลน์ได้โดยไม่ต้องใช้เงินสด อย่างไรก็ตามสิ่งที่ดูแล้วว่าสวยงาม ราบรื่น สะดวกสบาย มักจะมีด้านมืดเสมอ การซื้อขายสินค้าทางโลกออนไลน์ก็เช่นกัน

สำหรับข้อดี ประกอบด้วยดังนี้

1) ผู้ซื้อสินค้าไม่จำเป็นต้องเดินทางไปซื้อสินค้าด้วยตนเอง กล่าวคือ ไม่เสียเวลาเดินทางที่ต้องพบเจอกับการจราจรที่คับคั่งบนท้องถนน ไม่สิ้นเปลืองค่าน้ำมันรถยนต์ และไม่ว่าจะอยู่ที่ไหนก็สามารถเลือกซื้อสินค้าที่ต้องการผ่านร้านค้าของผู้ขายที่ลงขายทางโลกออนไลน์ไว้ได้ทันที

2) ผู้ซื้อสินค้าไม่ต้องพกเงินสดติดตัว เพื่อไปซื้อสินค้า เพราะการซื้อสินค้าส่วนใหญ่ทางออนไลน์ มักจะชำระสินค้าผ่านธุรกรรมทางการเงินออนไลน์ เช่น ตัดชำระค่าสินค้าผ่านบัตรเครดิต หรือบัตรเดบิต รวมทั้งผ่านแอปพลิเคชันของธนาคารต่างๆในมือถือ

3) สินค้าที่เราต้องการ หากมีขายอยู่ในร้านค้าออนไลน์ ไม่ว่าสินค้านั้นจะอยู่ที่ไหน ร้านค้าอาจจะอยู่คนละประเทศ คนละทวีปกับผู้ซื้อ ก็สามารถที่จะทำการซื้อสินค้านั้นได้ โดยไม่ต้องคำนึงว่าสินค้านั้นจะอยู่ไกลแค่ไหนก็ตาม

4) สินค้าเฉพาะ หรือสินค้าบางอย่างที่ไม่สามารถหาซื้อได้ตามร้านค้าใกล้บ้าน เช่น ของสะสม ของหายาก อะไหล่รถยนต์เก่า เป็นต้น จะพบว่ามีการขายอยู่ในร้านค้าออนไลน์เท่านั้น

ส่วนข้อเสียที่อาจพบได้ มีดังต่อไปนี้

1) สินค้าที่สั่งซื้อจากร้านค้าออนไลน์ จะปรากฏแค่รูปหรือคลิปวิดีโอที่มีการนำเสนอสินค้าเท่านั้น ไม่สามารถที่จับต้อง ทดลอง ทดสอบ หรือตรวจสอบสภาพสินค้าด้วยตัวเองได้ก่อนที่จะตัดสินใจจ่ายเงิน ซึ่งอาจทำให้ไม่สามารถมั่นใจในคุณภาพที่แท้จริงได้อย่างชัดเจน

2) ถูกผู้ขายสินค้าโกง เนื่องจากปัจจุบันนี้มีร้านค้าออนไลน์อยู่เป็นจำนวนมาก หากไม่ได้ซื้อสินค้าจากร้านที่มีมาตรฐานหรือจากร้านที่ผู้ขายมีจรรยาบรรณที่ดี เป็นไปได้อย่างมากที่อาจจะถูกโกงได้ เช่น เมื่อมีการชำระสินค้าแล้ว แต่ร้านค้าไม่ส่งสินค้าให้ หรือส่งสินค้าไม่ตรงกับที่สั่งซื้อ หรือส่งสินค้าที่ไม่มีคุณภาพตามที่โฆษณาไว้

3) ต้องใช้เวลาในการรอรับสินค้าที่สั่ง เนื่องจากร้านค้าที่จัดส่งสินค้าอาจจะอยู่ไกลจากที่อยู่ของผู้สั่งซื้อ อาจเป็นต่างจังหวัด หรือต่างประเทศ ซึ่งต้องใช้ระยะเวลาหลายวันในการจัดส่งสินค้า ซึ่งกว่าสินค้านั้นจะส่งมาถึง ต้องทำใจรอรับสินค้าจากการขนส่งซึ่งต้องใช้เวลา

4) ต้องเสียภาษีนำเข้าจากสินค้าที่สั่งซื้อ หากสินค้านั้นสั่งซื้อจากต่างประเทศ และเป็นสินค้าที่มีมูลค่าสูง หรืออยู่ในหลักเกณฑ์ที่ต้องเสียภาษี จำเป็นต้องชำระภาษีนั่นก่อนจึงจะรับสินค้าได้

5) สินค้าที่สั่งซื้ออาจชำรุดหรือสูญหายในระหว่างจัดส่ง เพราะหากเจอการจัดส่งสินค้าจากผู้จัดส่งที่ไม่มีมาตรฐานที่ดี สินค้าอาจสูญหายได้ในระหว่างการจัดส่ง ซึ่งสินค้าบางอย่างมีแค่ชิ้นเดียวไม่อาจหาได้จากที่ไหนได้แล้ว แม้อาจจะได้รับการชดเชยค่าเสียหายจากการรับประกันของบริษัทที่จัดส่ง แต่สิ่งที่เกิดขึ้นคือ ผู้ซื้อไม่ได้รับสินค้าที่ตรงกับความต้องการและเสียความรู้สึกจากความผิดพลาดในการจัดส่ง

การตัดสินใจที่จะสั่งซื้อสินค้าออนไลน์ ผู้ซื้อหลายๆ รายที่คำนึงถึงข้อดีมากกว่าข้อเสียที่เกิดขึ้น หรือแม้มองเห็นถึงข้อเสีย แต่มองว่าข้อดีที่ได้รับคุ้มค่ากว่า ทำให้จำนวนการสั่งซื้อสินค้าออนไลน์ในปัจจุบันยังคงมีจำนวนเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งควบคู่มากับการกระทำความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงบนสังคมออนไลน์ ที่ยังคงเป็นปัญหาที่พบอยู่อย่างต่อเนื่อง และนับวัน จะมีวิธีการที่ซับซ้อนมากขึ้น

ประเภทของการกระทำความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงบนสังคมออนไลน์ (Types of Online Shopping Scams)

วิวัฒนาการของการหลอกลวงขายสินค้านั้นถูกพัฒนามาเรื่อยๆตั้งแต่ในยุคที่ยังไม่มีอินเทอร์เน็ต จนกระทั่งสังคมยุคปัจจุบันที่มีวิวัฒนาการด้านเทคโนโลยีที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้เกิดรูปแบบของการกระทำความผิดเกี่ยวกับซื้อขายสินค้าออนไลน์ที่หลากหลาย ดังนั้น รูปแบบของการกระทำความผิดเกี่ยวกับกลโกงทางโลกออนไลน์ที่พบบ่อยมีอยู่ด้วยกัน 4 ประเภท ดังนี้

1. การที่บุคคลหลอกลวงขายสินค้าออนไลน์ในรูปแบบต่างๆ โดยมีเจตนาทุจริตที่จะไม่ขายสินค้าหรือหลอกว่า มีสินค้า โดยมีการนำภาพสินค้าต่างๆจากเว็บไซต์อื่นมาลง เพื่อหลอกให้เหยื่อหลงเชื่อ
2. การที่ผู้ขายหลอกผู้ซื้อว่าสินค้าที่ตนเองจำหน่ายนั้นเป็นของแท้ แต่เมื่อผู้ซื้อตัดสินใจซื้อ ผู้ซื้อต้นได้รับสินค้าที่ลอกเลียนแบบหรือของปลอม หรือได้รับสินค้าที่ไม่ตรงตามความต้องการ
3. การหลอกลวงว่าจะให้กู้ยืมเงินที่มีอัตราดอกเบี้ยต่ำ และหลอกให้เหยื่อโอนเงินจ่ายค่าธรรมเนียมค่าดอกเบี้ยงวดแรก หรือค่ามัดจำก่อน
4. การหลอกลวงโดยการใช้รูปโปรไฟล์เป็นชาวต่างชาติ หน้าตาดี เข้ามาตีสนิท และหลอกว่าจะส่งของมาให้ หลังจากนั้นจะมีผู้ร่วมแก๊งโทรมาแอบอ้างว่า เป็นพนักงานบริษัทขนส่งให้โอนเงินค่าธรรมเนียม เพื่อจะสามารถนำของชิ้นนั้นออกจากด่านศุลกากร ส่วนมากแล้วจะแอบอ้างว่าของชิ้นที่ส่งมามีเงินสดจำนวนมากอยู่ เพื่อดึงดูดให้เหยื่อหลงเชื่อและอยากได้ของนั้น จึงยอมโอนเงินค่าธรรมเนียมให้ (กองบังคับการปราบปราม, 2561)

กองบังคับการปราบปรามมีการแจ้งเตือนภัยประชาชนเกี่ยวกับกระบวนการหลอกลวงซื้อขายสินค้าออนไลน์รูปแบบใหม่ จะเห็นได้ว่า ผู้กระทำความผิดมักจะหลอกลวงขายสินค้าให้กับเหยื่อ โดยมีการให้บัญชีธนาคารของผู้อื่นแก่เหยื่อ เพื่อใช้ในการโอนเงิน จากนั้นผู้กระทำความผิดจะสั่งซื้อสินค้าออนไลน์กับเจ้าของบัญชีตัวจริง (แม่ค้าออนไลน์) เพื่อจะได้นำบัญชีดังกล่าวไปหลอกเหยื่อ เมื่อผู้เสียหายมีการโอนเงินเข้าสู่บัญชีของเจ้าของตัวจริง เพราะเข้าใจว่าเป็นบัญชีของคนร้ายที่แอบอ้างตนว่า เป็นผู้ขายสินค้า แต่เจ้าของบัญชีเข้าใจว่า เงินที่เข้าบัญชีตนนั้นเป็นของผู้กระทำความผิด จึงได้มีการส่งสินค้าให้กับผู้ที่กระทำความผิด จากนั้นผู้กระทำความผิดก็ไม่ได้ส่งสินค้าใดๆให้กับผู้เสียหายที่ถูกหลอก เมื่อเหยื่อได้รับความเสียหาย ก็จะเข้าแจ้งความดำเนินคดีกับเจ้าของบัญชี (กองบังคับการปราบปราม, 2562)

รูปแบบการกระทำความผิดในคดีฉ้อโกงซื้อขายสินค้าออนไลน์ของคนร้ายจะมีลักษณะคล้ายกัน หรืออาจใช้วิธีการที่แตกต่างกันไปบ้าง แต่วัตถุประสงค์ในการกระทำความผิดนั้นอาจจะแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย คนร้ายบางคนหลอกลวงขายสินค้า เพื่อให้ได้เงินและไม่มีการส่งสินค้าให้กับผู้เสียหาย ในขณะที่คนร้ายบางคนหลอกลวงขายสินค้าเพื่อให้ได้สินค้านั้นเอง โดยหลอกเหยื่อให้โอนเงินเข้าบัญชีแม่ค้าออนไลน์ตัวจริง จากนั้นจึงสวมรอยรับสินค้าเอง โดยไม่ได้ส่งให้ผู้เสียหายซึ่งเป็นผู้จ่ายเงินค่าซื้อสินค้า การกระทำความผิดในลักษณะต่างๆ เหล่านี้ ยังคงปรากฏให้เห็นอยู่ดาษดื่น แม้จะมีกฎหมายและบทลงโทษกำกับอยู่ก็ตาม ประเด็นที่สำคัญคือการบังคับใช้

กฎหมายที่มีประสิทธิภาพ และการสร้างความเข้าใจกับประชาชนให้ตระหนักถึงกลโกงในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งเข้าใจกฎหมายที่เกี่ยวข้องพอสมควร เพื่อที่จะปกป้องและเรียกร้องสิทธิตามกฎหมายได้อย่างเหมาะสม

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการฉ้อโกงซื้อขายสินค้าออนไลน์และบทลงโทษ (Laws Related to Online Shopping Scams)

ปัจจุบันเรามักจะได้เห็นหรือได้ยินเรื่องราวจากข่าวสารในทีวีหรือสื่อต่างๆ เกี่ยวกับเรื่องราวของเหล่ามิจฉาชีพ ที่ได้ทำการหลอกลวงเหยื่อผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ เช่น เฟซบุ๊ก (Facebook) ไลน์ (Line) หรืออินสตาแกรม (Instagram) เป็นต้น โดยเหล่ามิจฉาชีพมักจะใช้ช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ตามที่ได้กล่าวนี้ ซึ่งเป็นสื่อออนไลน์มีคนใช้งานเป็นจำนวนมากมาเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการหาเหยื่อ จากนั้นจะทำการหลอกลวงเหยื่อด้วยวิธีการต่าง ๆ นานา เพื่อให้เหยื่อนั้นหลงเชื่อ จนกระทั่งเมื่อเหยื่อได้มีการโอนเงินหรือส่งมอบทรัพย์สินต่างๆ ให้แล้ว เหล่ามิจฉาชีพเหล่านี้จะปิดบัญชีสื่อออนไลน์แล้วหายไป ทิ้งไว้แค่ความเสียหายและความเจ็บใจของผู้ที่ถูกหลอก จากพฤติกรรมของเหล่ามิจฉาชีพ ที่ได้กระทำต่อผู้เสียหายซึ่งตกเป็นเหยื่อ ผู้กระทำจะมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 341 ผู้ใดโดยทุจริต หลอกลวงผู้อื่นด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้งและโดยการหลอกลวงดังว่านั้น ได้ไปซึ่งทรัพย์สินจากผู้ถูกหลอกลวงหรือบุคคลที่สาม หรือทำให้ผู้ถูกหลอกลวงหรือบุคคลที่สาม ทำ ถอนหรือทำลาย เอกสารสิทธิ ผู้นั้นกระทำความผิดฐานฉ้อโกง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ดังนั้นเมื่อเหล่ามิจฉาชีพผู้กระทำผิดมีเจตนาที่จะหลอกลวงเหยื่อผู้เสียหายด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดความจริง เพื่อให้ได้ทรัพย์สิน การกระทำความผิดดังกล่าวนี้นี้จึงเป็นความผิดฐานฉ้อโกง ซึ่งมีโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ แต่ถ้าข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นปรากฏว่า มิจฉาชีพผู้กระทำผิดได้มีการฉ้อโกงอันเป็นการแสดงข้อความอันเป็นเท็จต่อประชาชน หรือด้วยการปกปิดความจริง ซึ่งควรบอกให้แจ้งแก่ประชาชน โดยพิจารณาจากวิธีในการหลอกลวง โดยเป็นการหลอกลวงบุคคลต่างๆ ตามวาระและสถานที่โดยไม่จำกัด บุคคล แม้แสดงต่อผู้เสียหายบางคน แต่ทำให้ประชาชนทั่วไปหลงเชื่อตามคำที่มิจฉาชีพหลอกลวงแล้วได้ทรัพย์สินไปจากผู้ถูกหลอก ก็จะเป็นความผิดฐานฉ้อโกงประชาชน ซึ่งเป็นบทหนัก มีโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 343 ถ้าการกระทำความผิดตาม มาตรา 341 ได้กระทำด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จต่อประชาชน หรือด้วยการปกปิดความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้งแก่ประชาชนผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ถ้าการกระทำความผิดดังกล่าวในวรรคแรกต้องด้วยลักษณะดังกล่าวใน มาตรา 342 อนุมาตรา หนึ่งอนุมาตราใดด้วย ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาท ถึงหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

นอกจากความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาแล้ว ถ้าพฤติกรรมของมิจฉาชีพผู้กระทำผิดได้กระทำ โดยการหลอกลวงเหยื่อผู้เสียหาย โดยการนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งเป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่บิดเบือนหรือข้อมูลปลอมไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความ

เสียหายแก่ประชาชน ผู้กระทำจะมีความผิดตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ 2560 มาตรา 14 ผู้ใดกระทำความผิดที่ระบุไว้ดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

จะเห็นได้ว่า มีบทบัญญัติทางกฎหมายที่คอยกำกับควบคุมการกระทำผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงซื้อขายสินค้าออนไลน์อยู่ แต่ยังคงพบว่าการฝ่าฝืนกฎหมายอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการบังคับใช้กฎหมายอาจไม่สามารถดูแลได้อย่างครอบคลุมและรวดเร็ว เมื่อเทียบกับจำนวนการกระทำผิดและกลโกงที่ซับซ้อนขึ้น ดังนั้น อีกประเด็นที่สำคัญคือ เมื่อตกเป็นเหยื่อจากการหลอกลวงซื้อขายสินค้าออนไลน์ ควรดำเนินการอย่างไร และทำอย่างไรที่จะช่วยให้ประชาชนสามารถป้องกันตนเองไม่ให้ตกเป็นเหยื่อของการหลอกลวงเช่นนี้ได้

แนวทางการปฏิบัติสำหรับเหยื่อการหลอกลวงซื้อขายสินค้าออนไลน์ (Guidelines for the Victims of Online Shopping Scams)

หากเรามีการสั่งซื้อสินค้าทางออนไลน์ ไม่ว่าจะสั่งผ่านทางหน้าเพชบุ๊กหรือไลน์หรือทางแอปพลิเคชันขายสินค้าออนไลน์ต่างๆ แล้วได้มีการโอนเงินชำระค่าสินค้าไปแล้ว แต่ปรากฏว่าผู้ขายไม่ส่งสินค้าให้หรือส่งสินค้าไม่ตรงกับที่ผู้ซื้อได้สั่ง แล้วไม่สามารถติดต่อได้ ไม่รับผิดชอบ ควรดำเนินการดังต่อไปนี้

1. รวบรวมหลักฐานที่ติดต่อกับผู้ขายไว้ทั้งหมด เช่น

- หน้าเว็บไซต์ที่ขายของ รูปโปรไฟล์ของร้านค้า หน้าโปรไฟล์ของเพชบุ๊กผู้ขาย
- ชื่อ ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ เลขที่บัญชีของร้านค้า
- ข้อความในแชทที่มีการพูดคุยกับผู้ขาย ไม่ว่าจะเป็นการสอบถาม สั่งซื้อ ยืนยันการชำระเงิน ฯลฯ

ผ่านทางไลน์ เพชบุ๊ก อินสตาแกรม

- หลักฐานการโอนเงินเข้าบัญชี เช่น สลิป, ใบนำฝาก
- สมุดบัญชีธนาคาร
- สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของผู้ซื้อ

2. นำเอกสารหลักฐานต่างๆ เข้าแจ้งความที่สถานีตำรวจในท้องที่เกิดเหตุ (สน.ที่ได้โอนเงิน) ภายใน 3 เดือน ตั้งแต่วันที่รู้ว่าถูกโกง โดยระบุว่าต้องการแจ้งความเพื่อดำเนินคดีจนกว่าจะถึงที่สุด ไม่ใช่แค่ลงบันทึกประจำวัน หรือจะเข้าแจ้งความที่กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (ปอท.) ซึ่งจะมีความสามารถทางด้านเทคโนโลยีในการติดตามหาตัวคนร้ายได้รวดเร็ว แต่อาจต้องเดินทางมาขึ้นศาลที่กรุงเทพมหานคร ซึ่งหากผู้ซื้ออยู่ต่างจังหวัด อาจไม่สะดวกในการเดินทาง ดังนั้นสามารถแจ้งความกับตำรวจท้องที่เกิดเหตุได้ หรือบางกรณี กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (ปอท.) อาจโอนคดีไปให้ตำรวจท้องที่ดำเนินการเพื่อความสะดวกเช่นกัน หลังจากแจ้งความแล้ว พนักงานสอบสวนจะส่งหมายเลขบัญชีให้ธนาคารตรวจสอบว่าเจ้าของบัญชีเป็นใคร ใช่ว่าจริงหรือไหม หรือมีการแอบอ้างนำบัตรประชาชนคนอื่นมาสวมรอย รวมทั้งทำการตรวจสอบหลักฐานการกดเงิน ความเคลื่อนไหวทางบัญชีต่าง ๆ และอีกทางหนึ่งก็คือการตรวจสอบทะเบียนราษฎร์ เพื่อรวบรวม

พยานหลักฐาน พร้อมกับตรวจสอบเลข IP Address จากนั้นจะออกหมายเรียกเจ้าของบัญชีมาสอบปากคำ ก่อนจะดำเนินการตามกระบวนการตามกฎหมายต่อไป

การป้องกันการตกเป็นเหยื่อคดีฉ้อโกงซื้อขายสินค้าบนโลกออนไลน์ (Online Shopping Scams Prevention)

การลดจำนวนการซื้อขายสินค้าออนไลน์ คงทำได้ไม่ง่ายในยุคที่เทคโนโลยีช่วยเพิ่มความสะดวกสบายให้กับคนในสังคมสมัยใหม่ทั้งในด้านผู้ซื้อและผู้ขาย รวมไปถึงการหยุดยั้งการฉ้อโกงคงยากที่จะดำเนินการได้อย่างรวดเร็วและครอบคลุมในทุกพื้นที่ออนไลน์ ดังนั้น การป้องกันตนเองไม่ให้ตกเป็นเหยื่อจึงเป็นเรื่องที่สำคัญ ซึ่งการลดโอกาสของการตกเป็นเหยื่อฉ้อโกงซื้อขายสินค้าออนไลน์ที่นำเสนอในบทความนี้มีด้วยกัน 6 วิธี ดังนี้ (ไทยรัฐออนไลน์, 2556)

1.) ผู้ซื้อควรจะมีการตรวจสอบเว็บไซต์ของร้านค้าว่ามีการจดทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์กับกระทรวงพาณิชย์แล้วหรือยัง เพื่อให้ผู้ซื้อเกิดความมั่นใจมากขึ้น โดยการจดทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์นั้น ผู้จดทะเบียนจะต้องเป็นเจ้าของร้านออนไลน์ ซึ่งต้องมีการระบุข้อมูลส่วนตัวที่สำคัญต่างๆ เพื่อใช้ในการขอขึ้นทะเบียน ฉะนั้น คงเป็นความเสี่ยงหากบุคคลที่เป็นมิฉฉฉฉฉจะต้องเปิดเผยข้อมูลของตนเองให้ผู้อื่นรู้ และง่ายในการถูกจับดำเนินคดี โดยผู้ซื้อสามารถสังเกตได้จากหน้า Contact Us ผู้ขายสินค้าจะได้รับเลขรหัสทะเบียน และมีการแสดงสัญลักษณ์ทะเบียนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

2.) ก่อนตัดสินใจซื้อสินค้า ผู้ซื้อควรเช็คว่าร้านที่กำลังสนใจจะซื้อสินค้าด้วย เป็นร้านที่มีเสียงตอบรับดีหรือไม่ โดยผู้ซื้อสามารถเช็คข้อมูลในส่วนนี้ได้จากการเข้าไปดูในหน้ากระดาน (Webboard) หรือจำนวนการส่งสินค้า และการรีวิว (Review) จากลูกค้าคนอื่นว่าซื้อสินค้าจากร้านนี้แล้วเป็นอย่างไรบ้าง เพื่อใช้ในการประกอบการตัดสินใจก่อนซื้อและทำการโอนเงิน

3.) ผู้ซื้อควรจะมีการเลือกซื้อสินค้าในเว็บไซต์ที่เชื่อถือได้ และควรเป็นเว็บไซต์ที่มีอายุในการขายสินค้าอย่างน้อย 1 ปี ซึ่งผู้ซื้อสามารถตรวจสอบข้อมูลในส่วนนี้ได้ง่ายๆ ด้วยการเข้าไปเช็คผ่านทาง <http://www.seologs.com/dns/domain-check.html> โดยระบุชื่อของเว็บไซต์ที่ต้องการตรวจสอบลงไป

4.) นอกจากนี้ก่อนตัดสินใจที่จะซื้อสินค้าใดๆ ก็ตามบนโลกออนไลน์ ผู้ซื้อควรตรวจสอบการตอบคำถามของผู้ขาย โดยผู้ซื้อสามารถตรวจสอบข้อมูลในส่วนนี้ได้จากการตอบคำถามในกระดาน (Webboard) ด้วยการสังเกตว่าผู้ขายมีการตอบคำถามลูกค้าบ่อยหรือไม่ ลักษณะการตอบคำถามของผู้ขายเป็นอย่างไร และมีการเอาใจใส่ลูกค้าไหม ในกรณีที่ลูกค้าเข้ามาถามคำถามเป็นจำนวนมาก และผู้ขายมีการใส่ใจในการตอบคำถามที่ดี ก็จะทำให้ผู้ซื้อรู้สึกมั่นใจมากขึ้นในการซื้อสินค้ากับทางร้านนั้น

5.) ผู้ซื้อควรมีการตรวจเช็คเงื่อนไขการรับประกันสินค้าหรือบริการหลังการขาย เพราะหากสินค้ามีปัญหาหรือว่าการส่งสินค้าเกิดความผิดพลาด สินค้าไม่ได้มาตรฐาน ทางร้านจะมีการรับประกัน หรือสามารถเปลี่ยนคืนสินค้าได้หรือไม่ ช่วงระยะเวลาในการรับประกันมีมากน้อยเพียงใด หากไม่มีการระบุไว้ ผู้ซื้อควรถามให้เข้าใจ ก่อนตัดสินใจซื้อสินค้าทุกครั้ง อีกทั้งผู้ซื้อควรมีการสอบถามผ่านทางเว็บไซต์หรืออีเมล เพื่อจะได้มีหลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษรไว้ และไม่ควรตกลงซื้อขายสินค้ากันผ่านทางโทรศัพท์

6.) ผู้ซื้อไม่ควรอย่างยิ่งในการเลือกซื้อสินค้าที่ผิดกฎหมาย เช่น ซีดีเถื่อน สินค้าปลอม สินค้าผิดกฎหมาย รวมไปถึงสินค้าที่มีราคาสูงมากๆ เพราะส่วนใหญ่แล้วปัญหาการหลอกลวงหรือฉ้อโกงมักขึ้นในการซื้อขายสินค้าประเภทต่างๆ เหล่านี้

สรุป (Conclusion)

เนื่องจากสถานการณ์การกระทำความผิดเกี่ยวกับซื้อขายสินค้าออนไลน์ในปัจจุบันนี้ นับวันก็ยังมีให้เห็นเพิ่มมากขึ้น แม้จะมีข่าวการจับกุมผู้กระทำความผิดหรือมีบทลงโทษที่เอาจริงเอาจังกับผู้กระทำผิดก็ตาม แต่ก็ยังคงมีผู้เสียหายในเรื่องนี้เกิดขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าที่ผู้กระทำความผิดยังคงทำความผิดโดยไม่เกรงกลัว ส่วนหนึ่งจะมาจากการที่ผู้เสียหายที่ตกเป็นเหยื่อ ไม่อยากจะเสียเวลาไปแจ้งความดำเนินคดี ด้วยเหตุผลเช่นว่า ถูกหลอกเสียหายเป็นเงินจำนวนที่ไม่มาก แจ้งความไปตำรวจก็ไม่ดำเนินการให้ หรือฟ้องร้องเป็นคดีไปก็ไม่ได้อะไร เสียเวลาเปล่า เป็นต้น ดังนั้นซึ่งที่จะเป็นส่วนสำคัญที่จะป้องกันไม่ให้เรื่องดังกล่าวนี้เกิดขึ้น ก็คือการใช้ความระมัดระวังของผู้ซื้อสินค้าออนไลน์ ควรจะต้องตรวจสอบผู้ที่ขายสินค้า ตรวจสอบแหล่งที่มาให้ชัดเจน ก่อนที่จะทำการซื้อขายหรือโอนเงิน หรืออาจจะต้องกำหนดเลยว่าต้องได้รับสินค้าแล้วถึงจะจ่ายเงินค่าสินค้าได้ ก็น่าจะเป็นวิธีการที่ดี ที่จะทำให้ปัญหาเหล่านี้ค่อยๆ ลดน้อยลงได้

เอกสารอ้างอิง (References)

- กองบังคับการปราบปราม. (2562). เตือนภัยการหลอกลวงซื้อขายสินค้าออนไลน์รูปแบบใหม่. สืบค้นจาก <https://www.facebook.com/csdthai/photos/a.259302661226717/628286977661615/?type=3>.
- กองบังคับการปราบปราม. (2561, 11 พฤศจิกายน). 4 รูปแบบการฉ้อโกงที่พบบ่อยทางออนไลน์. สืบค้นจาก <https://www.facebook.com/csdthai/photos/-4-รูปแบบการฉ้อโกงทางออนไลน์ที่พบบ่อย-ทางออนไลน์-ผ่านทาง-facebook-line-instagram/471380993352215/>.
- คณะวิชาการ. (2556). ประมวลกฎหมายอาญา. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด พิมพ์อักษร.
- คมชัดลึก. (2562, 6 กันยายน). ซื้อของออนไลน์สะดวกง่าย แต่ร้ายกว่าที่คิด. สืบค้นจาก <https://www.komchadluek.net/news/scoop/387055>.
- ไทยรัฐออนไลน์. (2561, 20 ธันวาคม). ถูกเขาโกง เลยโกงบ้าง “สาวน้อย ร้อยลิ่งค์” หลอกขายออนไลน์ สุดท้ายไม่รอด!. สืบค้นจาก <https://www.thairath.co.th/news/local/bangkok/1449876>.
- ไทยรัฐออนไลน์. (2556, 28 กันยายน). แนะนำ 6 วิธีป้องกันถูกหลอกซื้อขายผ่านออนไลน์. สืบค้นจาก <https://www.thairath.co.th/content/372421>.
- เสกสัน เครือคำ. (2558). อาชญากรรม อาชญาวិทยา และงานยุติธรรมทางอาญา. นครปฐม: เพชรเกษมการพิมพ์.

- ราชกิจจานุเบกษา. (2560, 24 มกราคม). พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2560. สืบค้นจาก http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2560/A/010/24.PDF?fbclid=IwAR3u1IJTgvm6HHvimj1tKuGQZ7vKAF2O4COFvTm3pQqxfDsc_C7vL5DBj1k.
- วันเพ็ญ ปัทมพันธ์. (2562, 25 ธันวาคม). ส่องอาชีพเสริม ‘5 สินค้าขายดี’ บนอีคอมเมิร์ซ ปี 62. สืบค้นจาก <https://www.thebangkokinsight.com/261120/>.
- ศูนย์ประสานการรักษาความมั่นคงปลอดภัยระบบคอมพิวเตอร์ประเทศไทย. (2563, 10 กุมภาพันธ์). สถิติภัยคุกคามปี 60-62. สืบค้นจาก <https://www.thaicert.or.th/statistics/statistics.html>.
- สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์. (2560, 29 กันยายน). คนส่วนใหญ่ Shopping ทางออนไลน์เพราะ???. สืบค้นจาก <https://www.etda.or.th/content/thailand-internet-user-profile-2017.html>.
- สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์. (2560, 29 กันยายน). กิจกรรมออนไลน์ยอดฮิต. สืบค้นจาก <https://www.etda.or.th/content/thailand-internet-user-profile-2017.html>.
- AllDay2U. (2020, 11 March). The pros and cons of online shopping. Retrieved from <http://www.allday2u.xyz/2018/09/blog-post.html>.
- BBC NEWS. (2020, 21 April). Coronavirus: UK forces hundreds of scam Covid-19 shops offline. Retrieved from <https://www.bbc.com/news/technology-52361618>.
- Kapook. (2020, 16 March). The legal solutions of online shopping scams. Retrieved from <https://money.kapook.com/view188832.html>.

ภัยคุกคามทางไซเบอร์ในสังคมสูงวัยของไทย

สุนิสา รื่นมาลี¹ และธีรวุฒิ นิลเพ็ชร²

วันได้รับบทความ: 1 พฤษภาคม 2563 วันแก้ไข: 27 พฤษภาคม 2563 วันยอมรับเผยแพร่: 31 พฤษภาคม 2563

บทคัดย่อ

ประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ โดยเมื่อเข้าสู่สังคมสูงวัย ปัญหาสำคัญที่ต้องเผชิญไม่เพียงแต่ปัญหาความเสื่อมถอยตามวัยด้านร่างกายความเปราะบางทางธรรมชาติที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ รวมไปถึงปัญหาอาชญากรรมต่างๆ ที่ผู้สูงอายุมีความเสี่ยงต่อการตกเป็นเหยื่อ โดยรูปแบบการก่ออาชญากรรมมีหลากหลายรูปแบบเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ ซึ่งปัจจุบันมีเทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตและผู้สูงอายุส่วนใหญ่หันมาใช้อินเทอร์เน็ตมากขึ้น ทำให้เกิดอาชญากรรมรูปแบบใหม่ที่เรียกว่าอาชญากรรมไซเบอร์ และในปัจจุบันมีสื่อถูกพัฒนาให้มีระบบต่างๆ ที่อำนวยความสะดวกให้มากขึ้น หรือที่เรียกว่าสมาร์ทโฟน ทำให้ผู้สูงอายุที่ใช้งานมือถือสื่อสารแทนการพูดคุย ทั้งการส่งรูปภาพ วิดีโอทำให้ช่องทางการสื่อสารกว้างมากขึ้นนำไปพบกับเพื่อนใหม่และผู้สูงอายุเองที่ใช้งานก็ไม่ทราบได้เลยว่าเพื่อนใหม่นั้นมีพื้นเพเป็นอย่างไร เป็นข้อมูลจริงดังที่แสดงเอาไว้หรือไม่ ซึ่งมีฉ้อโกงใช้การสร้างโปรไฟล์ส่วนตัวที่ปลอมแปลงขึ้นมาเพื่อต้มตุ๋นหลอกลวงเหยื่อ และผู้สูงอายุจำนวนไม่น้อยที่ต้องสูญเสียเงินทองผ่านการหลอกลวงในสื่อสังคมออนไลน์ ดังนั้น การให้ความรู้กับผู้สูงอายุเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมนับว่าเป็นเรื่องสำคัญอย่างมาก ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน หรือแม้แต่วงครอบครัวจะต้องเข้ามามีบทบาทในการถ่ายทอดความรู้ตรงนี้สู่ผู้สูงอายุในสังคมสูงวัยไม่เช่นนั้นผู้สูงอายุจะเป็นกลุ่มเสี่ยงอย่างมากต่อภัยทางไซเบอร์ที่มีอยู่ในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน

คำสำคัญ : สังคมสูงวัย ภัยคุกคามทางไซเบอร์ สื่อสังคมออนไลน์

¹ นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอาชญาวิทยาและการบังคับใช้กฎหมาย คณะสังคมศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ (ผู้ประพันธ์บรรณกิจ)

² อาจารย์ประจำคณะสังคมศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

Cyber threats in Ageing Society of Thailand

Sunisa Ruenmalee¹ & Theeravut Ninphet²

Received: May 1, 2020 Revised: May 27, 2020 Accepted: May 31, 2020

Abstract

Thailand has almost completely entered the aged society. The problems that the elderly persons will face are the health problem and also the risk of being a victim of crimes including cybercrimes. Recently, crimes have evolved according to the advancement of technology and more elderly persons have used the internet and smartphones in their daily life such as chatting, sending pictures and videos, contacting new friends, and transferring money. This makes them more vulnerable to the cyber threats including online scams. A number of elderly persons being a victim of online scams have lost a large amount of their money saved for the post retirement life. Therefore, providing information and knowledge to prevent elderly persons from being a victim of cybercrime is vital in the ageing society.

Keywords: Ageing society, Cyber threats, Online social media

¹ Graduate student in Master of Arts Program (Criminology and Law Enforcement) Faculty of Social Sciences, Royal Police Cadet Academy (Corresponding author)

² Lecturer at Faculty of Social Sciences, Royal Police Cadet Academy

บทนำ (Introduction)

จากการที่ประเทศไทยได้เข้าสู่ “สังคมสูงอายุ” (Ageing society) ซึ่งหมายถึงสังคมที่โครงสร้างประชากรที่มีสัดส่วนของผู้สูงอายุ หรือผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป มากกว่าร้อยละ 10 ของประชากรทั้งหมด ทั้งนี้ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรดังกล่าวนี้ นับเป็นความท้าทายของประเทศ ที่ต้องเตรียมพร้อมรับมือกับสถานการณ์ดังกล่าว ดังที่ทราบกันเป็นอย่างดีว่าในอุบัติการณ์การเกิดอาชญากรรม เด็ก ผู้หญิง และผู้สูงอายุ เป็นกลุ่มคนที่มีความเสี่ยงเป็นเหยื่ออาชญากรรม โดยเฉพาะผู้สูงอายุนับว่ามีความเสี่ยงต่อการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม หรือการเกิดอาชญากรรม กับการอยู่บ้านปิดประตูรั้วล้อมมิดชิดก็คาดว่าจะปลอดภัย โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่ต้องอยู่บ้านอย่างโดดเดี่ยวเพียงตามลำพังส่งผลให้ “ผู้สูงอายุ” เป็นหนึ่งในกลุ่มของประชากรที่มีความเสี่ยงมากที่สุด (ไกรวุฒิ วัฒนสิน, 2561) ซึ่งผลการวิจัยของมูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (มส.ผส.) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) โดยข้อมูลสถิติจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พบว่า คดีอาญาที่ผู้เสียหายเป็นผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป มีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมของผู้สูงอายุ 3 ลำดับแรกคือ ด้านอารมณ์ และจิตใจ รองลงมาคือการทอดทิ้งในกลุ่มผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง และตามด้วยการเอาประโยชน์ด้านทรัพย์สิน ขณะเดียวกันผู้สูงอายุที่ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมส่วนใหญ่ ถูกกระทำโดยคนใกล้ชิดหรือคนในครอบครัว จากข้อมูลสภาพปัญหาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม ในสังคมผู้สูงอายุมิแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นทั้งด้านความถี่ ความรุนแรง และมีความหลากหลายที่สลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้นตามสภาพการพัฒนาของประเทศและสังคมโลก แม้หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้พยายามเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม อย่างต่อเนื่องแต่ยังคงประสบกับปัญหา กับการขาดความพร้อมที่จะจัดการกับปัญหาดังกล่าว ซึ่งหมายถึงการขาดข้อมูลการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมที่เกิดขึ้นกับผู้สูงอายุ อย่างแท้จริงเห็นได้จากข้อมูลการสำรวจคดีอาชญากรรมภาคประชาชนหลายครั้งที่ผ่านมาพบว่า ผู้ประสบเหตุส่วนใหญ่ไม่ได้แจ้งเหตุต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือผู้เกี่ยวข้อง มากกว่าร้อยละ 60 (พิสิฐ ระฆังวงษ์ และประพนธ์ สหพัฒนา, 2561)

การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประเทศไทยนั้นภาครัฐและเอกชนได้รับรู้และตระหนักถึงสถานการณ์พอสมควร และได้มีการเตรียมการพอสมควร อาทิ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้มีการจัดตั้งหน่วยงานระดับกรมขึ้นมาดูแลกิจการของผู้สูงอายุเป็นการเฉพาะ มีการตราพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 เพื่อส่งเสริมผู้สูงอายุให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีเพื่อส่งเสริมผู้สูงอายุให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี และนอกจากนี้การศึกษาวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับผู้สูงอายุเป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจอย่างมาก ซึ่งเป็นประโยชน์ในการเตรียมความพร้อมทั้งทางร่างกายและจิตใจของผู้สูงอายุเองที่มีจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ และเป็นประโยชน์ในการเตรียมความพร้อมทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในภาพรวม การดำเนินงานที่ผ่านมารัฐบาลได้ให้ความสำคัญและมโนนโยบายในการสนับสนุนส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง ทั้งในประเด็นเรื่องสุขภาพและคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ แต่อย่างไรก็ตามจากการศึกษาเบื้องต้น ในปัญหาอาชญากรรมความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับผู้สูงอายุซึ่งในทางอาชญาวิทยาลือว่าเป็นกลุ่มเสี่ยงที่จะเป็นเหยื่ออาชญากรรมในประเทศไทยยังมีการศึกษาน้อยมาก พบว่ามี เพียงการศึกษาสถานการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับผู้สูงอายุ ในปี พ.ศ. 2552 พบว่าความรุนแรงที่กระทำต่อผู้สูงอายุ ที่พบได้แก่ 1) การกระทำรุนแรงด้านร่างกาย 2) การกระทำรุนแรงด้านอารมณ์และจิตใจ

3) การหาประโยชน์ในทรัพย์สินและการเอาเปรียบทางกฎหมาย รวมทั้งการลักขโมย การล่อลวงเอาทรัพย์สิน หรือนำทรัพย์สินไปใช้ในทางที่ไม่ถูกต้อง 4) การคุกคาม และการถูกล่วงละเมิดทางเพศ 5) การละเลยทอดทิ้ง ปฏิเสธการดูแล โดยสถิติการกระทำรุนแรงต่อผู้สูงอายุดังกล่าว ไม่ปรากฏว่ามีระบบการรายงานอย่างเป็นทางการมากนัก อาจเนื่องด้วยการเข้าถึงข้อมูล และเป็นปัญหาดังกล่าวมักซ่อนเร้น หรือปกปิดเพราะสิ่งที่เกิดขึ้นกับผู้สูงอายุมักเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายในครอบครัว อีกทั้งรายงานสถิติคดีที่เกิดขึ้นของสำนักงานตำรวจแห่งชาติก็ยังไม่มีการรายงานเป็นการเฉพาะ แต่ทั้งนี้จากการศึกษาที่ผ่านมาและการรายงานข่าวสารเกี่ยวกับความรุนแรงต่อผู้สูงอายุในสื่อต่าง ๆ ทั้งหนังสือพิมพ์ ข่าวสารออนไลน์ โทรศัพท์ วิทยุ ที่ปรากฏเป็นระยะ ๆ ก็อาจเป็นภาพสะท้อนของความรุนแรงที่เกิดขึ้นได้เป็นอย่างดีว่ามีแนวโน้มของอุบัติการณ์ของการกระทำรุนแรงต่อผู้สูงอายุสูงขึ้น (ไกรวุฒิ วัฒนสิน, 2561)

อย่างไรก็ตามเริ่มมีอาชญากรรมยุคใหม่ที่เกิดขึ้นกับผู้สูงอายุ เป็นสิ่งที่ต้องระมัดระวังและร่วมกันหาแนวทางการช่วยเหลือ โดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุเป็นเป้าหมายของการทุจริต ฉ้อโกงจากกลุ่มมิจฉาชีพในประเทศสหรัฐอเมริกา มีการประมาณการความเสียหายถึง 3.6 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยกลุ่มผู้สูงอายุมีความกังวลกับการใช้งานเทคโนโลยีใหม่ที่ซับซ้อน เข้าใจยาก และกลัวการถูกทุจริต ฉ้อโกง ปัจจุบันอินเทอร์เน็ตเป็นส่วนสำคัญในการดำรงชีวิต ไม่ว่าจะเป็นมิติต่าง ๆ ของการดำเนินทางเศรษฐกิจและสังคม การรักษาความมั่นคงและการป้องกันประเทศ การสื่อสารโทรคมนาคมและการควบคุมดูแลโครงสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐานที่สำคัญ และจะทวีความสำคัญยิ่งขึ้นในอนาคต ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในยุคดิจิทัลที่ช่วยเชื่อมต่อแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกันได้ตลอดเวลาผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตบนโลกของเราทุกวันนี้ ทำให้การติดต่อสื่อสารและการทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ในโลกเป็นเรื่องที่สะดวกรวดเร็วที่ช่วยเพิ่มความสะดวกสบายในการดำเนินชีวิตประจำวันให้เห็นกันบ้างแล้วทั้งทางตรงและทางอ้อม ยกตัวอย่างเช่น การค้าออนไลน์ (E-Commerce) หรือ การทำธุรกรรมออนไลน์ (E-Payment) (ณิรัตน์ อนุโลมสมบัติ, 2560) พ.ต.ต.ปฐมพงษ์ ศิลปสุข สารวัตรกองกำกับการ 1 กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (ปอท.) ยอมรับว่า ปัจจุบันคดีหลอกลวงให้โอนเงินบนอินเทอร์เน็ตเริ่มมีมากขึ้นเรื่อย ๆ โดยมีฉ้อโกงอาจจะเป็นคนร้ายกลุ่มเดียวกันซึ่งเปลี่ยนเหยื่อไปเรื่อย ๆ ซึ่งมีวิธีการหลากหลายรูปแบบ เช่น การหลอกลวงกำลังเดือดร้อนต้องการขอยืมเงินด่วน โดยจำเป็นต้องให้หมายเลขบัญชีของญาติ หรือการขอให้เพื่อนเติมเงินมือถือให้ ซึ่งมีตั้งแต่จำนวนเงินน้อย ๆ ไปจนถึงหลักพัน ผู้สูงอายุที่อยู่บ้านคนเดียว หากมีหมายเลขโทรศัพท์บ้านโทรมาแล้วอ้างเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานรัฐ ขอให้รีบวางสาย อย่าคุยเด็ดขาด แล้วให้รีบแจ้งที่สถานีตำรวจใกล้บ้านให้เจ้าหน้าที่ตำรวจใกล้บ้านเพื่อประสานงานกับหน่วยงานรัฐที่ถูกแอบอ้างเพื่อมิให้ถูกหลอกลวง หรือให้รีบแจ้งบุตรหลานหรือบุคคลใกล้ชิด อย่าคุยคนเดียวเด็ดขาด เพราะเป็นจุดอ่อนให้มิจฉาชีพใช้ข่มขู่เหยื่อให้กลัวแล้วทำตามที่มีฉ้อโกงทุกอย่างแล้วสูญเสียเงินจำนวนมาก

การเข้าสู่สังคมผู้สูงวัยเป็นพลวัตสำคัญที่ส่งผลกระทบในวงกว้าง ทั้งต่อสังคมโลกและประเทศไทย โดยเฉพาะประเทศไทยก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงวัยตั้งแต่ปี 2548 ขณะที่สัดส่วนประชากรผู้สูงวัยเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ส่งผลให้ปี 2562 ประชากรผู้สูงวัยมีมากกว่าประชากรวัยเด็ก สะท้อนได้จากตัวเลขของกรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธ.ค.

2561พบว่า ประเทศไทยมีประชากรทั้งหมด 66.4 ล้านคน เฉพาะผู้สูงอายุ 10,670,000 คน หรือร้อยละ 16.06 แบ่งเป็นผู้สูงอายุชาย 4,720,000 คน และผู้สูงอายุหญิง 5,950,000 คน โดยจังหวัดที่มีประชากรผู้สูงอายุมากที่สุดคือ กรุงเทพฯ มากกว่า 1 ล้านคน (ร้อยละ 17.98) รองลงมา นครราชสีมา เชียงใหม่ ขอนแก่น และอุบลราชธานีในปี 2564 ประเทศไทยจะเข้าสู่สังคมผู้สูงวัยอย่างสมบูรณ์ เป็นประเทศที่สองของอาเซียน รองจากสิงคโปร์โดยประชากรที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป จะมีจำนวนไม่น้อยกว่า 13 ล้านคน หรือร้อยละ 20 ของประชากรทั้งหมดและอีก 20 ปีข้างหน้า ในปี 2583 ประเทศไทยจะมีผู้สูงวัยจำนวน 20 ล้านคน หรือ 1 ใน 3 ของคนไทยจะเป็นผู้สูงวัย และผู้สูงวัยอายุมากกว่า 80 ปีขึ้นไป จะมีมากถึง 3,500,000 คน สังคมผู้สูงวัยกลายเป็นเรื่องใกล้ตัวคนไทยซึ่งต่อไปประเทศไทยต้องให้ความสำคัญกับเรื่องนี้ โดยตัวเลขระบุว่าในอนาคตคนไทย 1 ใน 3 จะเป็นผู้สูงวัยนั่นถือว่าเป็นเรื่องน่าตกใจ เพราะเป็นตัวเลขสูงมาก รองจากสิงคโปร์ ในประเทศไทยเป็นสังคมผู้สูงอายุมาสักพักใหญ่แล้วการเป็นสังคมผู้สูงอายุไม่ได้ยากแล้ว แต่สิ่งที่น่ากลัวคือการบริหารจัดการสังคมผู้สูงอายุว่าเราจะทำอะไรให้สังคมผู้สูงอายุเป็นสังคมที่มีคุณภาพและมีความพร้อมปฏิบัติการเกิดอาชญากรรม เด็ก ผู้หญิงและผู้สูงอายุ เป็นกลุ่มคนที่มีความเสี่ยงเป็นเหยื่ออาชญากรรม สังคมผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ทั่วโลก โดยเริ่มจากประเทศที่พัฒนาแล้วมีความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยีและตามมาด้วยประเทศกำลังพัฒนา (Thaireform, 2562)

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ตร.) ร่วมกันสรุปผลงานสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ประจำปี 2561 ภาพรวมอาชญากรรมพื้นฐานลดลง เช่นคดีความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย เพศ มีคดีเกิด 18,923 ราย จับได้ 15,879 ราย คิดเป็น 83.91 เปอร์เซ็นต์ มีสถิติลดลงกว่า 1,000 ราย คดีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ มีคดีเกิด 57,671 ราย จับได้ 38,696 ราย คิดเป็น 67.10 เปอร์เซ็นต์ มีสถิติลดลงกว่า 4,000 ราย เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2560 แต่ขอแจ้งเตือนประชาชนอาชญากรรมทางไซเบอร์จะเพิ่มสูงขึ้นในปี พ.ศ.2562 “ปัจจุบันเทคโนโลยีต่าง ๆ พัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะเทคโนโลยีเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตมีฉาบฉวยนำมาใช้ทำผิด ทำให้เกิดอาชญากรรมรูปแบบใหม่ ที่เรียกว่า “อาชญากรรมไซเบอร์” หรือ “อาชญากรรมคอมพิวเตอร์” เช่น คดีฉ้อโกงออนไลน์แก๊งคอลเซ็นเตอร์ แก๊งรักหลอกออนไลน์ การละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา คดีค้ายาเสพติด หรือคดีเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราในรอบปี 2561 มีสถิติสูงขึ้นอย่างมากรับแจ้ง 26,659 ราย ศปอส.ตร.จับได้ 16,086 ราย ทั้งนี้ คดีแก๊งคอลเซ็นเตอร์ คดีเกิดขึ้น 508 ราย จับกุมทั้งหมดเรียกว่าหมดไปจากประเทศแล้ว รวมความผิดคดีอาชญากรรมไซเบอร์ ระดมกวาดล้างมีมูลค่า 428,494,744 บาท ส่งเรื่องให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินยึดทรัพย์แล้ว 16 เรื่อง มูลค่าทรัพย์สินที่อายัดและรออายัด 397,635,520 บาท ส่วนคดียาเสพติดมีผลจับกุมเพิ่มมากขึ้นกว่าปี 2560 จับกุม 556,502 ราย ผู้ต้องหา 615,134 คน มีคดีเพิ่มขึ้นกว่า 93,140 ราย สรุปภาพรวมอาชญากรรมทั้งประเทศ ในปี 2561 รับคำร้องทุกข์ 762,890 คดีจับกุม 699,043 คดี คิดเป็น 91.63 เปอร์เซ็นต์ (ไทยรัฐออนไลน์, 2562)

จากสภาพปัญหาที่เปลี่ยนแปลงไป ภัยคุกคามทางไซเบอร์ซึ่งทวีความรุนแรงขึ้นตามจำนวนผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ต มีความซับซ้อน ที่ส่งผลกระทบต่อปัญหาทางสังคมและเศรษฐกิจมากขึ้นทุก ๆ ปี รวมถึงจำนวนผู้สูงวัยที่เพิ่มขึ้นที่มีความเสี่ยงต่อการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม หรือการเกิดอาชญากรรม เช่น การละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา การลักลอบเข้าถึงข้อมูล ระบบการเงินการธนาคาร เป็นต้น ทำให้ผู้สูงอายุผู้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม

จำนวนมาก เพราะผู้สูงอายุบางท่านยังขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้อินเทอร์เน็ต เสี่ยงต่อการโดนหลอกได้ง่าย และที่ไม่แข็งแรงจนต้องพึ่งพาผู้อื่นที่ตำรวจเพราะไม่รู้จะต้องแจ้งที่ไหนหรือต้องทำอะไรบ้าง ถึงเวลาแล้วที่ผู้สูงอายุจะต้องทำความเข้าใจ และปรับตัวให้ทันต่อสถานการณ์ สภาพปัญหาที่กำลังเกิดขึ้น ดังนั้น เพื่อศึกษาสภาพปัญหา รูปแบบ และผลกระทบจากอาชญากรรมยุคใหม่ที่ผู้สูงอายุมีความเสี่ยงต่อการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม หรือการเกิดอาชญากรรมเป็นอย่างไร รวมถึงแนวทางการป้องกันปัญหาที่เป็นประโยชน์กับผู้สูงอายุ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องให้ความช่วยเหลือและสนับสนุน ร่วมกันแก้ไขปัญหาคriminalตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมที่เกิดขึ้นกับผู้สูงอายุต่อไป ในปัจจุบันที่เป็นเหตุให้ก่อเกิดปัญหา ทั้งปัญหาอาชญากรรมและปัญหาสังคมอีกมากมายตามมา รวมถึงเทคโนโลยีได้มีการพัฒนาขึ้นเรื่อย ๆ หลากหลายรูปแบบ ทำให้บางที่ผู้สูงอายุก็ไม่ทันต่อรูปแบบที่เกิดขึ้น เพราะฉะนั้นอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์จึงเป็น “ภัยใกล้ตัวกว่าที่คุณคิด” ที่กำลังเกิดขึ้นในขณะนี้

คำนิยามของผู้สูงอายุ (Definitions of Elderly Person)

“ผู้สูงอายุ” (Older/Elderly person) ตามนิยามขององค์การสหประชาชาติ (United Nations) คือผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ประเทศที่พัฒนาแล้วส่วนใหญ่ใช้อายุ 65 ปีขึ้นไป เป็นเกณฑ์ในการเรียก “ผู้สูงอายุ” (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ, ม.ป.ป.)

สำหรับประเทศไทยกำหนดนิยาม “ผู้สูงอายุ” ไว้ในพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 มาตรา 3 หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุเกิน 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปและมีสัญชาติไทย

สังคมสูงวัย (Aged Society) หมายถึงสังคมที่มีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป มากกว่าร้อยละ 10 ของประชากรทั้งหมด(หรือมีประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไป มากกว่าร้อยละ 7)

สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ (Complete Aged Society) หมายถึง สังคมที่มีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป มากกว่าร้อยละ 20 ของ ประชากรทั้งหมด (หรือมีประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไป มากกว่าร้อยละ 14)

สังคมสูงวัยระดับสุดยอด (Super Aged Society) หมายถึง สังคมที่มีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป มากกว่าร้อยละ 28 ของ ประชากรทั้งหมด (หรือประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไป มากกว่าร้อยละ 20)

สภาพปัญหาอาชญากรรมของผู้สูงอายุ (Situation of Crimes Related to Elderly Person)

ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคมอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้เกิดปัญหาอาชญากรรมขึ้น ซึ่งปัญหาอาชญากรรมเป็นปัญหาที่สำคัญของสังคมที่มีแนวโน้มและความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้คนในสังคมมีความรู้สึกไม่ปลอดภัยในชีวิต ซึ่งการแก้ไขปัญหาดังกล่าวภาครัฐจะต้องมีความตระหนักต่อความเสี่ยงของการเกิดอาชญากรรมและหาทางป้องกันการก่ออาชญากรรมแก่ประชาชน รัฐจะต้องจัดการลงโทษอาชญากรรมหรือผู้ที่กระทำความผิดขึ้นเด็ดขาดเพื่อลดจำนวนของอาชญากรรมที่เกิดขึ้น

จากการศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาอาชญากรรมของผู้สูงอายุ พบว่า การตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมของผู้สูงอายุส่วนใหญ่มักเกิดขึ้นในเขตที่อยู่อาศัย และผู้กระทำความผิดมักเป็นบุคคลใกล้ชิดในครอบครัวของผู้สูงอายุ

โดยนักวิชาการที่ศึกษาในบริบทของสังคมไทยได้แบ่งลักษณะของการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมของผู้สูงอายุ ซึ่งส่วนใหญ่เกิดจากการถูกละเมิดและการใช้ความรุนแรงต่อผู้สูงอายุ ทั้งนี้ เกิดจากการกระทำของบุคคลโดยสมาชิกในครอบครัว กล่าวคือ เป็นพฤติกรรมของสมาชิกในครอบครัวทั้งที่เจตนาหรือไม่เจตนาที่เป็นการคุกคามหรือทำร้ายผู้สูงอายุ แบ่งออกเป็น 5 ประเภท ดังต่อไปนี้

(1) ด้านร่างกาย เป็นการถูกคุกคามหรือทำร้ายด้านร่างกายต่อผู้สูงอายุ เป็นการใช้พลังกำลังทางกายอาจเป็นพฤติกรรมของสมาชิกในครอบครัว เพื่อน หรือบุคคลอื่น ที่ไม่รู้จักต่อผู้สูงอายุ ส่งผลให้ผู้สูงอายุได้รับความเจ็บปวดจากการถูกทำร้ายทางด้านร่างกาย รวมถึงการขัดขวางการรับประทานยาและการให้ยาที่เกินขนาดกับผู้สูงอายุ

(2) ด้านอารมณ์และจิตใจ เป็นการถูกคุกคามหรือทำร้ายผู้สูงอายุให้ได้รับความรู้สึกเสียใจ โดยการใช้คำพูด ทำทาง สีหน้า ส่งผลให้ผู้สูงอายุได้รับความทุกข์ทรมาน ทางด้านจิตใจ หรือความเจ็บปวดทางอารมณ์ รวมถึงการละเมิดความเป็นส่วนตัว เป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้สูงอายุเกิดภาวะความเครียดต่อสุขภาพ และอาจตัดสินใจกระทำความผิดโดยไม่รู้ตัว เช่น การใช้คำพูดก้าวร้าว การดูถูก รังเกียจ ทำทาง สีหน้า การถูก แบ่งแยกจากสังคม การไม่เห็นคุณค่าของผู้สูงอายุ เป็นต้น

(3) ด้านเพศ เป็นการถูกคุกคามหรือล่วงละเมิดทางเพศกับผู้สูงอายุ การข่มขืน ทำอนาจาร เป็นการกระทำของบุคคลสมาชิกในครอบครัว เพื่อน หรือบุคคลอื่นที่ไม่รู้จัก ที่มีพฤติกรรมคุกคาม เช่น การดูภาพโป๊ สื่อลามก โดยไม่คำนึงถึงความรู้สึกของผู้สูงอายุ ข่มขู่ บีบบังคับ เป็นเหตุให้ผู้สูงอายุถูกคุกคามทางเพศ

(4) ด้านทรัพย์สิน เป็นการถูกคุกคามหรือการเอาเปรียบผู้สูงอายุโดยการใช้ แรงงาน หรือการเอาประโยชน์จากทรัพย์สินสมบัติของผู้สูงอายุ การแอบอ้างใช้ข้อมูลส่วนตัว เช่น การขโมยเลขบัตรเครดิต หรือรหัสบัตรเครดิตเงินสด บัตรประชาชน เป็นต้น รวมถึง การเอาผลประโยชน์จากผู้สูงอายุเมื่อเสียชีวิต เช่น การแอบอ้างเอาชื่อสมัครสมาชิก ขมรมผู้สูงอายุ กล่าวคือ เมื่อผู้สูงอายุเสียชีวิต ก็จะได้เงินจากขมรมในการปลงศพ โดยส่วนใหญ่มักเป็นการกระทำของสมาชิกในครอบครัว เพื่อน หรือบุคคลอื่นที่ไม่รู้จัก เพื่อเอาผลประโยชน์จากส่วนต่างหลังหักค่าใช้จ่ายในการปลงศพ

(5) ด้านการถูกทอดทิ้ง เป็นการละเลยหรือการไม่ให้ความช่วยเหลือกิจวัตรประจำวันต่อการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ ด้วยความตั้งใจหรือไม่ตั้งใจ การปล่อยให้ ผู้สูงอายุอยู่เพียงลำพัง ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้อาชญากรรมเล็งเห็นผู้สูงอายุเป็นเหยื่อที่ไม่สามารถตอบโต้หรือต่อสู้ได้ ส่งผลให้ผู้สูงอายุไม่ได้รับการดูแลที่จำเป็นเกิดความทุกข์ลำบากจากการถูกทอดทิ้ง การไม่ได้รับอาหาร เสื้อผ้า ยารักษาโรค การดูแลความสะอาด รวมถึงการจำกัดหรือปฏิเสธสิทธิส่วนบุคคลของผู้สูงอายุในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ภายในครอบครัว หรือการเข้าร่วมสังคมของผู้สูงอายุในชุมชน (พิสิฐ ระฆังวงษ์ และประพนธ์ สหพัฒนา, 2561)

อาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ (Computer Crime)

อาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ หรือ อาชญากรรมไซเบอร์ หมายถึงอาชญากรรมใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการคอมพิวเตอร์และเครือข่ายคอมพิวเตอร์ อาชญากรรม(บน)อินเทอร์เน็ตก็เป็นอีกคำหนึ่งซึ่งหมายถึงการแสวงหาผลประโยชน์อย่างผิดกฎหมายบนอินเทอร์เน็ต คอมพิวเตอร์นั้นอาจถูกใช้เป็นเครื่องมือก่ออาชญากรรมหรืออาจตกเป็นเป้าหมายของการกระทำก็ได้ Dr. Debarati Halder และ Dr. K. Jaishankar ได้นิยาม

อาชญากรรมไซเบอร์ไว้ว่าเป็น ความผิดที่กระทำขึ้นต่อปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มของปัจเจกบุคคล ด้วยเหตุจูงใจทางอาญา ที่เจตนาทำให้เหยื่อเสื่อมเสียชื่อเสียง หรือทำร้ายร่างกายหรือจิตใจของเหยื่อ โดยทางตรงหรือทางอ้อม โดยใช้เครือข่ายโทรคมนาคมสมัยใหม่ อาทิ อินเทอร์เน็ต (ห้องแชท อีเมล กระดานประกาศ และกลุ่มข่าว) และโทรศัพท์เคลื่อนที่ (เอสเอ็มเอส/เอ็มเอ็มเอส) อาชญากรรมเช่นนี้อาจคุกคามความมั่นคงและสภาวะทางการเมืองของรัฐ ปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมชนิดนี้ได้กลายมาเป็นปัญหาสำคัญ โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการเจาะระบบเครือข่าย การละเมิดลิขสิทธิ์ สื่อลามกอนาจารเด็ก และการล่วงละเมิด นอกจากนี้ยังมีปัญหาเรื่องความเป็นส่วนตัวเมื่อสารสนเทศที่เป็นความลับถูกสกัดกั้นหรือถูกเปิดเผยโดยทางกฎหมาย (อาชญากรรมคอมพิวเตอร์, 2562)

ประเภทของอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ ได้ 9 ประเภท (บัณฑิต อาณาจักรานนท์, ม.ป.ป.)

1. การขโมยข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต รวมถึงการขโมยประโยชน์ในการลักลอบใช้บริการ
2. การปกปิดความผิดของตัวเอง โดยใช้ระบบการสื่อสาร
3. การละเมิดลิขสิทธิ์ ปลอมแปลงรูปแบบเลียนแบบระบบซอฟต์แวร์โดยมิชอบ
4. การเผยแพร่ภาพ เสียง ลามก อนาจาร และข้อมูลที่ไม่เหมาะสม
5. การฟอกเงิน
6. การก่อวินาศกรรม ระบบคอมพิวเตอร์ เช่น ทำลายระบบสาธารณูปโภค เช่น ระบบจ่ายน้ำ จ่ายไฟ จราจร
7. การหลอกลวงให้ร่วมค้าขาย หรือ ลงทุนปลอม (การทำธุรกิจที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย)
8. การลักลอบใช้ข้อมูลเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ในทางมิชอบ เช่น การขโมยรหัสบัตรเครดิต
9. การใช้คอมพิวเตอร์ในการโอนบัญชีผู้อื่นเป็นของตัวเอง

ความเสี่ยงของผู้สูงอายุต่อภัยคุกคามทางไซเบอร์ (Risks of Elderly Person for Cyber Threats)

"อินเทอร์เน็ต" ถือเป็นสื่อออนไลน์ที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในทุกเพศทุกวัย โดยไม่จำกัดแค่เฉพาะวัยรุ่น หรือวัยทำงานเท่านั้น ในวัยผู้สูงอายุก็สามารถเปิดโลกทัศน์ในโลกออนไลน์ได้เช่นกัน ความก้าวหน้าของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยส่งผลทั้งเชิงบวกและเชิงลบเนื่องจากปัจจัยบวกของกระแสโลกาภิวัตน์ ที่มีการเปิดเสรี การค้า การเงิน การลงทุน ส่งผลให้การติดต่อสื่อสารระหว่างกันเป็นไปได้ อย่างสะดวกรวดเร็ว ซึ่งแม้จะมีมาตรการในการป้องกัน แต่ยังคงพบช่องโหว่ทำให้ถูกกลุ่มผู้ไม่หวังดีนำไปใช้ประโยชน์ในทางที่ผิดจนกลายเป็นภัยคุกคามทางไซเบอร์ และอาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคง โดยเฉพาะในด้านการก่อการร้ายที่อำนวยความสะดวกให้การประกอบอาชญากรรมข้ามชาติสะดวกและซับซ้อนมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีโอกาสที่กลุ่มก่อการร้ายและกลุ่มอาชญากรรมข้ามชาติจะร่วมมือหรือแสวงประโยชน์ซึ่งกันและกัน ถึงแม้ว่า "อินเทอร์เน็ต" จะช่วยให้ผู้สูงอายุมีสังคม ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางเทคโนโลยีสารสนเทศก็ตาม บางครั้งอาจเกิดการรู้ไม่เท่าทันภัยในโลกออนไลน์ที่อาจจะส่งผลกระทบต่อตัวผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุต้องระวังการฉ้อโกงทางอินเทอร์เน็ต ไม่ว่าจะเป็นการฉ้อโกงในเรื่องการประกันสุขภาพ

ยาปลอม ผลิตภัณฑ์ชะลอความแก่ การค้าออนไลน์ หรืออื่น ๆ ด้วย เพราะพวกมิจฉาชีพมักคิดว่าผู้สูงอายุเป็นเหยื่อที่หลอกลวงง่าย เชื่อง่าย (ศิริชัย ทรัพย์ศิริ, 2552)

อาชญากรไซเบอร์เริ่มหันไปโจมตีผู้สูงอายุมากขึ้นจนกำลังเป็นปัญหาใหญ่ไปทั่วโลก เนื่องจากหลายประเทศเริ่มเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ วัยเกษียณหลายคนเป็นโสด เป็นปู่ย่าตายายขาดการดูแลเอาใจใส่ สถานภาพเหล่านี้ทำให้เข้าถึงได้ง่ายและตกเป้าหมายของเหล่าอาชญากร ปัจจัยอื่น ๆ ที่ผลักดันให้ผู้สูงวัยตกเป็นเหยื่ออย่างเช่น ผู้สูงอายุจำนวนมากเพิ่งเข้าถึงเทคโนโลยี ใช้รหัสผ่านง่ายๆ ไม่เรียนรู้วิธีป้องกันตัวเองจากภัยไซเบอร์ใหม่ๆ ที่สำคัญ ผู้คนในช่วงอายุนี้นี้โดยทั่วไปมีความสุขกับคนแปลกหน้า อาชญากรไซเบอร์จะใช้กลวิธีหลอกลวงที่เหมาะสมกับพวกเขาและตกเป็นเหยื่อในท้ายที่สุด (เห็นได้จากคดีหลอกลวงผู้สูงวัยดังๆ ในประเทศไทย) แต่วิธีการลักษณะนี้ ถ้าผู้สูงอายุมีความ "ตระหนักรู้" เพียงเล็กน้อย พวกเขาก็จะรอดพ้นจากการตกเป็นเหยื่อจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ มีจำนวนผู้ใหญ่ที่ใช้งานโซเชียลมีเดียสูงถึง 72% เลยทีเดียว นับเป็นตัวเลขที่สูงมากและช่วงอายุเฉลี่ยที่ใช้งานนั้นคือ 30-49 ปี (78%) 50-64 ปี (60%) และ 65 ปีขึ้นไป (43%) นั้นหมายความว่า แม้แต่คนอายุ 65 ปี หรือมากกว่า ก็ยังใช้งานโซเชียลมีเดียแทบจะเป็นหลัก อันตรายที่แฝงมากับการติดโซเชียลของผู้สูงอายุ สิ่งที่มีประโยชน์มากแค่ไหนถ้าใช้งานอย่างผิดวิธีหรือมากเกินไปก็จะให้โทษได้อยู่ดี การเล่นโซเชียลมีเดียของผู้สูงอายุก็เช่นกัน เพราะมันเสี่ยงต่อการเกิดอันตรายหรือภัยร้ายได้มากกว่าที่คิด และรูปแบบที่ผู้สูงอายุมักเสี่ยงโดนหลอกลวงได้ง่ายจากการใช้การเล่นโซเชียลมีเดีย (Bangkokbanksme, (2562)

1. การติดกับดัก Fake News บนโลกออนไลน์นี้มีข่าวสารปลอมๆ เกิดขึ้นมากมายทุกวัน ซึ่งมีทั้งภาพตัดต่อ การนำคำพูดคนนั้นมาใส่คนนี้ การปลุกปั่นต่าง ๆ ทั้งทางการเมือง เชื้อชาติ และศาสนา ซึ่งผู้ใหญ่จะขาดภูมิต้านทานเรื่องนี้ ทำให้เห็นภาพอะไรที่น่าสนใจ ก็จะแชร์ต่อไปทันที โดยไม่วิเคราะห์หรือไตร่ตรอง โดยเชื่อฟังหัวสนิทใจว่า นี่คือสิ่งที่ถูกต้อง จึงอาจทำให้เกิดความเข้าใจผิดที่รุนแรงและเกิดผลเสียได้

2. การโดนหลอกลวงง่ายนอกจากเรื่องข่าวปลอมแล้ว พวกข่าวสารการหลอกลวงต่าง ๆ กลุ่มผู้ใหญ่เองก็จะไม่ค่อยทันกับสื่อปลอมๆ เหล่านี้ เช่น การหลอกให้โอนเงินช่วยเหลือผู้เจ็บป่วย ผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) เพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ เพราะเทคโนโลยีที่มีการพัฒนา ช่วยให้การโอนเงินสะดวกสบายเพียงแค่ปลายนิ้วมือ หรือการยกเอาบุคคลที่ดูน่าเชื่อถือมาอ้างอิง ให้เกิดน้ำหนักเพื่อหลอกขายสินค้า ซึ่งนี่ไม่ใช่ความผิดของผู้สูงอายุที่เขาไม่รู้เท่าทัน มันเป็นเพราะเขาเกิดมาในยุคที่มีแค่การสื่อสารทางเดียว สื่อต่าง ๆ ที่จะออกมาได้จะต้องกรองแล้ว และมีความน่าเชื่อถือ พอยุคสมัยเปลี่ยนไปจนใคร ๆ ก็ทำหน้าที่เป็นสื่อได้ จึงทำให้คนที่ปรับตัวไม่ทันหลงเชื่อข้อมูลผิดๆ เหล่านี้ไป

3. การแชร์ของผู้สูงอายุ ซึ่งจะขาดซึ่งการไตร่ตรอง ทำให้แม้จะเป็นข่าวปลอมแค่ไหน ถ้ามันสะท้อนใจหรือทัชกับอารมณ์ของเขา ก็มีโอกาที่จะถูกแชร์ต่อไปอย่างรวดเร็ว

4. เป็นเหยื่อการตลาดออนไลน์ เรื่องของการสั่งของออนไลน์ เพราะความเข้าถึงง่ายของเทคโนโลยีความสะดวกสบาย รวดเร็วและบางร้านก็ไม่มีจำหน่ายในประเทศไทย การเติบโตทางธุรกิจออนไลน์ก็ทำให้เกิดปัญหาหลายอย่างตามมา เช่น ได้รับสินค้าที่ไม่มีคุณภาพ การโฆษณาเกินจริง การหลอกให้โอนเงินและไม่ได้รับสินค้าที่สั่ง หรือบางครั้งถูกยกเลิกบริการและไม่สามารถติดตามขอเงินคืนได้ เนื่องจากไม่ทราบชื่อที่แท้จริงและที่อยู่ของผู้ประกอบธุรกิจ

วิธีรับมือกับความเสี่ยงของผู้สูงอายุต่อภัยคุกคามทางไซเบอร์ (Guidelines to Deal with Risks of Elderly Person for Cyber Threats)

1. วิธีรับมือ เมื่อติดกับดัก Fake News 10 วิธี (ทศพร ฐานะตระกูล, 2563)

- 1.1 สังเกตหัวข้อข่าว ซึ่งข่าวปลอมมักจะมีพาดหัวข่าวที่สะดุดตา หรือหวาดูไม่น่าเป็นไปได้ และมักจะใช้อักษรตัวหนา หรือเครื่องหมายอัศเจรีย์ (!)
- 1.2 สังเกตลิงก์ข่าว มักจะเป็นลิงก์ข่าวที่ใช้ URL คล้ายกับของสำนักข่าว จนบางทีแทบแยกไม่ออก อาจปรับเปลี่ยนเล็กน้อยและเลียนแบบแหล่งข่าวจริง
- 1.3 สังเกตชื่อแหล่งข่าวว่ามีความน่าเชื่อถือหรือไม่ หรือเป็นที่รู้จักหรือไม่
- 1.4 สังเกตสิ่งผิดปกติอื่น ๆ เนื่องจากเว็บไซต์ข่าวปลอมมักสะกดคำผิด หรือวางเลย์เอาต์ไม่เป็นมืออาชีพ
- 1.5 สังเกตรูปภาพหรือวิดีโอในข่าว มักบิดเบือนจากข่าวจริง หรือไม่เกี่ยวข้องกับกับเรื่องนั้น ๆ เลย
- 1.6 สังเกตวันที่ ลำดับเหตุการณ์ต่าง ๆ ว่ามีความสมเหตุสมผลหรือไม่ หรือเป็นการนำข่าวเก่าแล้วมาเปลี่ยนวันที่ใหม่หรือไม่
- 1.7 สังเกตแหล่งข้อมูลที่มาในข่าว โดยตรวจสอบหลักฐานมีอ้างอิงหรือไม่
- 1.8 สังเกตจากแหล่งที่มาอื่น ๆ โดยดูรายงานข่าวจากที่อื่น ๆ ประกอบ
- 1.9 สังเกตจากบริบทของเนื้อหา เนื่องจากข่าวปลอมบางครั้งอาจมาในรูปแบบของการล้อเลียน เสียดสี หรือตลกขบขัน
- 1.10 ระมัดระวังเรื่องที่จูงใจให้เป็นข่าว

2. วิธีการรับมือเมื่อโดนหลอกให้โอนเงิน

2.1 การป้องกันมิฉ้อฉลทาง Social Media

- 2.1.1 ไม่เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล เช่น เลขบัตรประชาชน เลขที่บัญชี บน Social Media เพราะอาจเป็นช่องทางให้มิฉ้อฉลนำข้อมูลดังกล่าวไปปลอมแปลง หรือสวมตัวตนของเราได้
- 2.1.2 ตรวจสอบความสัมพันธ์ทุกครั้งก่อนรับบุคคลอื่น ๆ มาเป็นเพื่อนกับเราใน Social Media เพื่อป้องกันการแฝงตัวของมิฉ้อฉล
- 2.1.3 ตั้งสติและตรวจสอบธุรกรรมทุกครั้งหากต้องทำธุรกรรมทางการเงินกับบุคคลหรือองค์กรใน Social Media เช่น การสอบถามจากช่องทาง Call Center ของหน่วยงานที่ถูกอ้างถึง เป็นต้น และควรเช็ครายละเอียดก่อนโอนว่าเลขที่บัญชี ชื่อบัญชี และจำนวนเงินถูกต้องหรือไม่

2.2 ขั้นตอนรับมือหากตกเป็นเหยื่อจากมิฉ้อฉลทาง Social Media

- 2.2.1 แจ้งธนาคารเจ้าของบัญชีของเราถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นพร้อมวิธีแก้ไข
- 2.2.2 รวบรวมข้อมูลหลักฐานให้ความช่วยเหลือ และแจ้งแก่บุคคลต่าง ๆ ที่เรามีความสัมพันธ์ด้วยให้เร็วที่สุด

2.2.3 รวบรวมหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทั้งหมด เช่น หน้าโปรไฟล์ที่ถูกปลอมขึ้น หน้าจอการสนทนา หลักฐานการโอนเงิน แล้วนำหลักฐานทั้งหมดไปแจ้งความ ณ สถานีตำรวจ ดังนั้น เราจึงควรเก็บข้อมูลต่าง ๆ ทุกครั้งเมื่อมีการทำธุรกรรมทางออนไลน์

2.3 ข้อเตือนใจกับ 5 สิ่งที่คุณไม่ควรโพสต์ลงใน Social Media เพื่อป้องกันไม่ให้ มิจฉาชีพนำไปปลอมแปลงข้อมูล

2.3.1 บัตรประชาชน ไม่ควรถ่ายรูปบัตร หรือโพสต์เลขบัตรประชาชนโดยเด็ดขาด เพราะอาจถูกนำไปทำธุรกรรมทางการเงิน

2.3.2 บัตรเครดิต ไม่ควรถ่ายรูปบัตรทั้งด้านหน้า และด้านหลังบัตรที่มีเลข CVV เพราะข้อมูลเหล่านี้สามารถถูกนำไปใช้ในการทำธุรกรรมออนไลน์ได้

2.3.3 การ Check-in ตามสถานที่ต่าง ๆ ไม่ควร Check-in ตลอดเวลา เพราะจากการสำรวจพบว่า กว่า 75% มิจฉาชีพจะใช้ข้อมูลการ Check-in ในการค้นหาตำแหน่งที่อยู่ในปัจจุบันของเหยื่อได้

2.3.4 ลายนิ้วมือ ข้อนี้อาจจะตรงกับใครหลาย ๆ คนที่ชอบถ่ายรูป เพราะการโพสต์ภาพที่มีการโชว์สองนิ้ว ด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่การถ่ายรูปเห็นปลายนิ้วภายใน 3 เมตร อาจทำให้ถูกสวมรอยลายนิ้วมือ และขโมยข้อมูลสำคัญได้

2.3.5 ตัวเครื่องบินหรือบอร์ดดิ้งพาส ไม่ควรโพสต์โชว์ เพราะมิจฉาชีพอาจนำไปใช้ในการค้นหาข้อมูลสู่บ้านของเราได้ หรือข้อมูลบนบัตร เช่น ชื่อ-นามสกุล จุดเริ่มต้น จุดหมายปลายทาง และบาร์โค้ด ทำให้สามารถเปลี่ยนแปลงการเดินทางของเราได้อีกด้วย (kapookonline, 2562)

3. การคิดก่อนที่จะแชร์ข้อมูล ข้อมูลที่เผยแพร่ในสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ ส่วนใหญ่ไม่ได้มาจากแหล่งอ้างอิงที่เชื่อถือได้ แต่มักจะมาจากเพื่อนฝูง คนรู้จัก หรือบุคคลที่มีชื่อเสียงที่อาจจะไม่ได้มีความรู้เท่าทันสื่อ

3.1 'ไม่มีลิงก์' อย่าเพิ่งแชร์ ข้อมูลที่ไม่มีลิงก์กลับไปยังต้นตอ มักจะเป็น 'ข่าวปลอม' แต่ข้อมูลที่มีลิงก์แนบมาด้วย ก็อาจจะจริงร้อยเปอร์เซ็นต์ แต่ต้องกลับไปดูยังลิงก์ข่าวต้นตอว่ามีความน่าเชื่อถือหรือไม่ เพราะปัจจุบันนี้มีเว็บไซต์เลียนแบบสำนักข่าวหรือมีการแอบอ้างตัวเป็นบุคคลอื่น ๆ อยู่เต็มไปหมด

ข้อสังเกตง่ายๆ ว่าเว็บไซต์เป็นของแท้หรือเทียม อาจดูได้จากข้อมูลที่เผยแพร่ว่ามีลักษณะชวนให้กดเข้าไปดูข้อมูลเพิ่มเติมแบบ 'คลิกเบท' หรือไม่ และแม้เว็บไซต์จะดูน่าเชื่อถือก็ต้องดูไปถึงข้อมูลอื่น ๆ ที่เผยแพร่ก่อนหน้านี้ด้วย รวมถึงเปรียบเทียบกับข้อมูลในเว็บไซต์อื่น ๆ ว่ามีผู้รายงานเรื่องดังกล่าวไว้บ้างหรือไม่

3.2 สิ่งที่เราชอบ อาจไม่ใช่สิ่งที่ 'ควรเชื่อ' ระบบจัดการข้อมูลในสื่อออนไลน์ ทั้ง Facebook, twitter, Instagram, line, google จะเรียงลำดับข้อมูลตามความนิยม สิ่งที่ใช้ใช้ส่องมองเห็นเป็นอันดับแรก จึงมักเป็นสิ่งที่เราแสดงความรู้สึกเชิงบวกหรือข้อมูลที่ค้นหาบ่อย แต่ไม่ได้หมายความว่าข้อมูลที่ชอบจะเป็นความจริงเสมอไป เพราะคนส่วนใหญ่ไม่ตั้งคำถามกับข้อมูลที่ตัวเอง 'ถูกใจ' โดยเฉพาะการแชร์สิ่งที่ตัวเอง 'ถูกใจ' ในสื่อออนไลน์ แต่เมื่อแชร์ข่าวหรือข้อมูลไปแล้ว กลับส่งผลกระทบต่อชื่อเสียงและความน่าเชื่อถือ เพราะสิ่งที่แชร์เป็นข่าวปลอมหรือข้อมูลลวงโลก

3.3 คิดก่อนแชร์ ปลอดภัยกว่า สื่อออนไลน์อยู่ได้ด้วยการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใช้ ยิ่งมีคนกดไลค์หรือตอบโต้มากเท่าไร ยิ่งกระตุ้นให้ข้อมูลเหล่านั้นถูกแชร์ไปไกลขึ้น ผู้ที่ต้องการหาผลประโยชน์

จากสื่อออนไลน์จึงมักจะใช้พฤติกรรมเช่นนี้ของผู้ใช้สื่อเป็นเครื่องมือ เพราะการเผยแพร่ข้อมูลปลอมเพื่อกระตุ้นเร้าอารมณ์ความรู้สึก ทั้งเรื่องอื้อฉาวหรือประเด็นที่เป็นข้อขัดแย้งในสังคม รวมถึงข้อความสร้างแรงบันดาลใจที่อ้างอิงมาแบบผิดๆ จะช่วยปั่นกระแสให้มีการแชร์ต่อไปมากขึ้น "ก่อนจะแชร์ ควรหยุดคิดสักนิด" แล้วถามตัวเองอีกครั้งว่า "แชร์ข้อมูลนี้แล้วได้อะไร และถ้าไม่แชร์แล้วจะเป็นอย่างไร" ถ้าข้อมูลที่ยากแชร์ไม่มีที่มาที่น่าเชื่อถือก็ไม่ควรแชร์ โดยเฉพาะข้อมูลที่ถูกต้องแต่ตรวจสอบไม่ได้ หรือข้อมูลที่เพื่อนในสื่อออนไลน์แชร์กันเป็นจำนวนมาก (กองบรรณาธิการรอยออนไลน์, 2561)

4. วิธีรับมือเมื่อเป็นเหยื่อการตลาดออนไลน์

4.1 ขอรหัสประจำตัวประชาชน เป็นหลักฐานยืนยันตัวบุคคล เมื่อถูกหลอกลวง ID ประจำตัวประชาชนจะสามารถนำเราไปสู่ผู้หลอกลวงได้ แม้ว่ารหัสจะปลอมแปลงเรายังคงสามารถยื่นรายงานตำรวจเพื่อค้นหาได้

4.2 เลขที่บัญชีธนาคาร ทุกคนที่ซื้อสินค้าออนไลน์เป็นประจำจะทราบหมายเลขบัญชีธนาคารเป็นข้อมูลที่สำคัญในการทำธุรกรรมออนไลน์ ดังนั้นนักต้มตุ๋นจะรีบร้อนที่จะส่งหมายเลขบัญชีธนาคารไปให้เหยื่อเพื่อพยายามให้เหยื่อโอนเงินมาให้เร็วที่สุด แน่ใจว่าหมายเลขบัญชีเป็นอีกหลักฐานหนึ่งในการค้นหาข้อมูลของนักต้มตุ๋น

4.3 ชื่อผู้ขาย พร้อมชื่อเจ้าของบัญชีก่อนโอนเงิน เทคโนโลยีในปัจจุบันเราสามารถค้นหาบุคคลออนไลน์โดยรู้เพียงชื่อของพวกเขาผ่านวิธีการต่าง ๆ เช่น Facebook, Instagram, line อย่างไรก็ตาม เราสามารถใช้ข้อมูลเหล่านี้เพื่อค้นหานักต้มตุ๋นด้วยรหัสประจำตัวประชาชนหรือหมายเลขบัญชีธนาคารในกรณีส่วนใหญ่ สิ่งที่เกิดขึ้นในโลกอินเทอร์เน็ตจะทำให้มีข้อมูลและร่องรอยต่าง ๆ ยังคงอยู่ ดังนั้นเราอาจสามารถหาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับความผิดทางอาญาได้ ตัวอย่างเช่น สิ่งที่ถูกขายความคิดเห็นของลูกค้าโพสต์เกี่ยวกับความผิดทางอาญาหากมีการหลอกลวงบุคคลอื่น ๆ ด้วย (กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี, 2562)

ขั้นตอนการแจ้งความ

1. ให้ผู้เสียหาย เตรียมเอกสารส่วนตัว และสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน
2. กรณีที่เสียหายต่อชื่อเสียง ให้เตรียมหลักฐาน ที่พบว่าการกระทำความผิด เช่น ปริ้นต์เอกสารหน้าจอ หน้าเว็บไซต์ หน้าโปรแกรมไลน์ โปรแกรม Facebook หรือหน้าเพจที่พบการกระทำความผิด
3. กรณีที่เสียหายต่อทรัพย์สิน ให้เตรียมหลักฐานที่พบการกระทำความผิด การหลอกลวง ปริ้นต์เอกสารออกมาจากระบบคอมพิวเตอร์ให้เรียบร้อย หลักฐานการโอนเงิน เป็นต้น
4. ให้ไปแจ้งความ ณ สถานีตำรวจท้องที่เกิดเหตุ สถานีตำรวจนครบาล หรือสถานีตำรวจภูธร หรือท่านสามารถเดินทางมา ร้องทุกข์ที่กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (บก.ปอท.) ได้เช่นกัน

แนวทางในการป้องกันภัยทางไซเบอร์ (Guidelines for Cyber Threats Prevention)

แนวทางทั่วไปในการรับมือกับอาชญากรรมทางไซเบอร์ในสังคมไทย ประกอบด้วยวิธีการ ดังต่อไปนี้ (Techsauce Team, 2560)

1. เลือกใช้งาน web browser ที่ทันสมัย ตัวอย่างเช่น Google Chrome มีการแจ้งเตือนผู้ใช้ เมื่อเข้าเว็บไซต์ต่าง ๆ อยู่ 3 ระดับ ได้แก่ Secure (เว็บไซต์ที่ใช้ protocol https) Info (เว็บไซต์ที่ใช้ protocol https ทั่วไป และมีความน่าเชื่อถือ) และ Not Secure หรือ Dangerous (เว็บไซต์ที่ไม่ปลอดภัยให้ระวังการใช้งาน เนื่องจากทาง Google อาจจะตรวจสอบมัลแวร์)

2. ทดสอบ link ที่ไม่มั่นใจ ถ้าต้องการเปิด link ที่ไม่แน่ใจเรื่องความปลอดภัย ให้ลอง copy link URL นั้นไปวางที่ search engine เช่น Google หรือ Bing ถ้าพบผลลัพธ์จากการค้นหา อย่างน้อยก็มั่นใจได้ระดับหนึ่งว่าเป็นเว็บไซต์ที่ปลอดภัย เนื่องจากระบบแสดงผลการค้นหาของ search engine มักจะป้องกันผู้ใช้งานจากเว็บไซต์ที่มีมัลแวร์ (เช่น แจ้งว่า this site may harm your computer)

3. การใช้งานเว็บไซต์ธุรกรรมทางการเงิน การใช้งานเว็บไซต์ธนาคาร หรือการทำธุรกรรมทางการเงิน ต้องตรวจสอบให้มั่นใจก่อนการ Login เข้าใช้งานระบบ หรือการกรอกข้อมูลบัตรเครดิต ตรวจสอบ URL ของเว็บไซต์ว่าเป็นเว็บไซต์ของธนาคารที่กำลังใช้งานอยู่จริงหรือเป็น เว็บไซต์ของผู้ให้บริการรับชำระเงินผ่านบัตรเครดิต ตรวจสอบว่าเว็บไซต์ที่กำลังใช้งานเป็น https://

4. การใช้จ่ายบัตรเครดิต การใช้งานบัตรเครดิต เพื่อชำระค่าสินค้าหรือบริการ ถ้าเป็นบัตร VISA ควรสมัครใช้บริการ Verified by VISA สำหรับบัตร Mastercard ควรสมัครใช้บริการ MasterCard Secure Code หรือสมัครบริการแจ้งเตือนเมื่อมีการใช้จ่ายบัตรเครดิต และควรตรวจสอบรายการใช้จ่ายอยู่เสมอ

5. การใช้งานอินเทอร์เน็ตผ่านเครื่องคอมพิวเตอร์สาธารณะ การใช้งานอินเทอร์เน็ตผ่านเครื่องคอมพิวเตอร์สาธารณะ ควรใช้งานโหมด Private windows เพื่อรักษาความปลอดภัยของข้อมูล เนื่องจากการใช้งานโหมดนี้ เมื่อผู้ใช้เลิกใช้งาน และปิด โปรแกรม browser ข้อมูลต่าง ๆ เช่น cookies จะถูกลบทิ้ง ซึ่ง browser แต่ละตัวจะมีชื่อเรียกที่แตกต่างกัน

Internet Explorer ใช้ชื่อ InPrivate Browsing

Mozilla Firefox ใช้ชื่อ Private Browsing

Google Chrome ใช้ชื่อ Incognito mode

Opera ใช้ชื่อ Private Browsing Safari ใช้ชื่อ Private Browsing

6. หมั่น sign out หลังจากใช้งานเว็บไซต์ที่มีระบบการ Login เรียบร้อยแล้ว ควรจะ Sign out หรือ Log out ออกจากระบบทุกครั้ง

7. หลีกเลี่ยงการดาวน์โหลดโปรแกรม หรือเกมฟรีจากแหล่งที่ไม่น่าเชื่อถือ

8. หลีกเลี่ยงการใช้งานผ่านฟรี Wi-Fi สาธารณะที่ไม่รู้จัก เนื่องจากอาจจะโดนโจรกรรมข้อมูลได้

9. หลีกเลี่ยงการชาร์จโทรศัพท์มือถือฟรีจากที่สาธารณะ ซึ่งอาจจะโดนขโมยข้อมูล หรือที่เรียกว่า “Juice Jacking”

10. ติดตั้ง Antivirus และอัปเดตให้ทันสมัยอยู่เสมอ

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์อย่างต่อเนื่อง ในปี 2562 มีการประกาศใช้กฎหมายให้หน่วยงานตระหนักถึงความสำคัญกับการดูแลข้อมูลและตระหนักถึงภัยไซเบอร์มากขึ้น ประกอบด้วยพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562 และพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 โดยกฎหมายหลายฉบับได้กำหนดมาตรการด้านการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์เอาไว้ แบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่ม คือ

1) กฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งได้กำหนดมาตรการสำคัญด้านความมั่นคงปลอดภัยเอาไว้เพื่อลดความเสี่ยงและทำให้เกิดความน่าเชื่อถือเมื่อมีการใช้ระบบคอมพิวเตอร์หรือระบบอินเทอร์เน็ตในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งครอบคลุมทั้งในการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ รวมไปถึงการให้บริการทางอิเล็กทรอนิกส์ของรัฐ หรือในงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์นั้นมีความมั่นคงปลอดภัย ตลอดจนกำหนดให้หน่วยงานที่ถือเป็นโครงสร้างพื้นฐานสำคัญของประเทศ (Critical Information Infrastructure Protection) ต้องปฏิบัติตามมาตรการด้านความมั่นคงปลอดภัย และต่อมาได้มีการตรากฎหมายจัดตั้งสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) หรือ สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (สพธอ.) ซึ่งได้กำหนดอำนาจหน้าที่สำคัญเพิ่มเติมอีกประการ คือการยกระดับทักษะผู้เชี่ยวชาญทางด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ รวมทั้งทำหน้าที่ดูแลศูนย์ประสานความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ (ThaiCERT)

2) กฎหมายระดับอนุบัญญัติหรือกฎหมายลูกที่กำหนดมาตรการในการกำกับดูแลตลาดเงินโดยธนาคารแห่งประเทศไทย และตลาดทุนโดยสำนักงานคณะกรรมการหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ แห่งประเทศไทย รวมทั้งในการกำกับดูแลธุรกิจประกันภัยโดยสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัยเพื่อให้บริการของผู้ประกอบการในภาคเศรษฐกิจที่มีการกำกับดูแลนั้นมีความมั่นคงปลอดภัย

3) กฎหมายว่าด้วยการกระทำความผิดทางคอมพิวเตอร์ ซึ่งกำหนดฐานความผิดและบทลงโทษสำหรับการก่ออาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ โดยมีกองป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางเทคโนโลยีภายใต้สำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยีภายใต้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

อย่างไรก็ตาม การกำหนดมาตรการด้านความมั่นคงปลอดภัยเอาไว้ในกฎหมายที่เกี่ยวข้องได้เน้นให้ความสำคัญในด้านมาตรการป้องกันหรือลดความเสี่ยงการสร้างผู้เชี่ยวชาญด้านความมั่นคงปลอดภัย และการกำหนดฐานความผิดและบทลงโทษ ซึ่งอาจครอบคลุมเพียงบางมิติของการรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์เท่านั้น จึงยังจำเป็นต้องยกระดับความเข้มแข็งเพื่อเตรียมความพร้อมของประเทศด้านดังกล่าวให้ครอบคลุมถึงมิติของการเฝ้าระวังภัยคุกคาม หรือการดำเนินการใด ๆ ที่จำเป็นเมื่อมีการโจมตี หรือเมื่อเกิดวิกฤติต่อความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ ตลอดจนการกำหนดมาตรการในการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เมื่อต้องเผชิญกับการโจมตี หรือภาวะวิกฤติดังกล่าว ที่อาจส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญและรุนแรง อันส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศในภาพรวม นอกจากนั้นยังขาดแนวทางปฏิบัติและบรรทัดฐานในการบริหารจัดการไซเบอร์สเปซ (Cyberspace) ที่ชัดเจนในระดับภูมิภาคและระดับระหว่างประเทศ ซึ่งไทยเองก็ควรให้ความสำคัญกับการสนับสนุนให้มีบรรทัดฐาน และแนวทางปฏิบัติระหว่างประเทศที่เป็นที่ยอมรับ เพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์และการป้องกัน

ความขัดแย้งทางไซเบอร์ระหว่างรัฐอันอาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต จึงจำเป็นต้องมีการผลักดันการจัดทำกรอบนโยบายหรือยุทธศาสตร์การรักษา ความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติและกฎหมายการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์โดยเร่งด่วนต่อไป (ไซเบอร์สเปซ (Cyberspace) คือเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Internet) ซึ่งทำให้การเคลื่อนย้ายและส่งผ่านข้อมูลข่าวสารจากที่หนึ่งไปอีกที่หนึ่งนั้นกระทำได้ง่าย ไม่จำกัดเรื่องระยะทางและเวลา อีกทั้งสามารถส่งข้อมูลได้หลากหลายรูปแบบ เช่น ข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียง โดยใช้เครือข่ายโทรคมนาคมเป็นตัวเชื่อมั่นเอง ไซเบอร์สเปซ นั้นมีความสามารถในการยืนยันตัวตน ซึ่งสามารถตรวจสอบและนำพาไปยังผู้ใช้จริง ๆ ในโลกแห่งความจริงที่มีไซเบอร์สเปซได้ด้วย เช่น การใช้ Line, Facebook, Twitter เป็นต้น) (สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ, ม.ป.ป.)

สังคมไทยเริ่มเป็นสังคมดิจิทัลอย่างเต็มรูปแบบรวมถึงนโยบายของรัฐบาลที่เสนอให้ทุกภาคส่วนร่วมกันขับเคลื่อนนโยบายไทยแลนด์ 4.0 จากข้อมูลการสำรวจโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ ในปี 2560 พบว่ามีผู้สูงอายุเพียงร้อยละ 4.2 ที่ได้รับข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์จากอินเทอร์เน็ตหรือโซเชียลมีเดีย ผู้สูงอายุไทยในอนาคตจึงต้องรู้เท่าทันและสามารถใช้ประโยชน์จากอินเทอร์เน็ต โซเชียลมีเดีย และสมาร์ทโฟน ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร โปรแกรมการดูแลสุขภาพต่าง ๆ ตลอดจนการทำธุรกรรมทางการเงิน ไม่ตกเป็นผู้เสียหายโดนหลอกลอกจากการเผยแพร่ข่าวสารปลอม นำไปสู่การละเมิดสิทธิ การฉ้อโกงทรัพย์สิน ในปัจจุบันเทคโนโลยีมีความสำคัญกับผู้สูงอายุเพราะจะช่วยให้ผู้สูงอายุก้าวทันโลกสามารถค้นหาข้อมูลต่าง ๆ ได้ และเป็นเครื่องมือในการติดต่อกับลูกหลาน แต่ในปัจจุบันเทคโนโลยีก็มีฟังก์ชันหลากหลายมากยิ่งขึ้น ผู้สูงอายุก็ยังเป็นบุคคลที่น่าห่วงใยในเรื่องของการถูกหลอกลวง โดยเฉพาะถูกหลอกลวงจากการถูกโฆษณาสินค้าสุขภาพต่าง ๆ มากที่สุด รวมไปถึงการส่งต่อข้อความหรือรูปภาพที่ไม่เป็นความจริง เนื่องจากยังรู้ไม่เท่าทันการใช้สื่อเหล่านี้

ภัยคุกคามทางไซเบอร์ หรือ อาชญากรรมไซเบอร์ ถือเป็นกิจกรรมที่เป็นความผิดทางอาญาที่ดำเนินการโดยใช้คอมพิวเตอร์ หรือ อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือ ปัจจุบันตัวเลขการคุกคามมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นมาก โดยเฉพาะในสหรัฐอเมริกาอย่างเดียวก็นับเป็นมูลค่ารวมกว่า 6,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในขณะที่ผู้บริโภคเริ่มหันมาพึ่งพาเทคโนโลยีในชีวิตส่วนตัวของพวกเขามากขึ้น เทคโนโลยีนี้เหล่านี้เป็นแหล่งเก็บข้อมูลสำคัญของผู้คน ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลส่วนตัว ความลับทางธุรกิจ รหัสผ่านบัญชี หลายสิ่งทีกล่าวนี้นี้ล้วนเก็บอยู่ในรูปแบบดิจิทัลอาจถูกแฮ็กจากผู้ที่ไม่ประสงค์ดีจากภายนอก อินเทอร์เน็ตเป็นแหล่งความรู้ขนาดใหญ่ที่เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของเราได้อย่างกลมกลืน ทั้งในด้านการเรียน การทำงาน และการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น การค้นหาข้อมูลเพื่อมาทำรายงาน ส่งอาจารย์หรือหัวหน้า, การค้นหาเส้นทางของสถานที่ที่ต้องการ, การค้นหาข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจในการซื้อสินค้าหรือบริการตั้งแต่สินค้าขนาดเล็กไปจนถึงสินค้าขนาดใหญ่ เช่น รถยนต์หรือที่อยู่อาศัย รวมไปถึงการทำธุรกรรมทางการเงินต่าง ๆ อีกด้วย รัฐบาลควรจัดให้มีเครือข่ายในการช่วยสอนให้ผู้สูงอายุใช้เทคโนโลยีและสื่อดิจิทัลเป็น รวมถึงสอนการรู้เท่าทันสื่อออนไลน์ด้วย

เชื่อว่าอนาคตผู้สูงอายุจะก้าวทันยุคดิจิทัลขึ้น เพราะผู้สูงอายุในอนาคตก็คือคนสมัยใหม่ในปัจจุบันที่จะเข้าไปในวันข้างหน้า ซึ่งไม่น่าห่วงเท่าปัจจุบัน เพราะอาชญากรรมไซเบอร์ พุ่งสูงขึ้นทุกปี สวนทางปัญหาอาชญากรรมลดลงต่อเนื่องเหตุการณ์ ชก ชิง วังราว ทำร้ายร่างกาย และอีกหลายเหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบกับ

การใช้ชีวิตของประชาชน ถือเป็นภัยร้ายใกล้ตัวที่เกิดขึ้นได้ทุกที่ ทุกเวลา ขณะที่ผู้ก่อเหตุเองมีตั้งแต่เด็กเยาวชนไปจนถึงผู้สูงอายุ เพราะยิ่งสังคมมีปัญหามากขึ้นเท่าใด ก็จะส่งผลให้ปัญหาเหล่านี้ เจริญเติบโตมากขึ้นเป็นเท่าตัว ทั้งนี้หากประชาชนมีข้อมูลเบาะแสเกี่ยวกับการกระทำความผิดในลักษณะข้างต้น สามารถติดต่อผ่าน 5 ช่องทาง ดังนี้ 1.การติดต่อด้วยตนเองที่ ดีเอสไอ 2.ติดต่อผ่านเว็บไซต์ www.dsi.go.th 3.การยื่นหนังสือที่ กรมสอบสวนคดีพิเศษ 4.ติดต่อผ่านสายด่วนหรือ Call Center 1202 (โทรฟรีทั่วประเทศ) และ 5.การติดต่อผ่านศูนย์ปฏิบัติการคดีพิเศษทั้ง 10 เขต โดยข้อมูลเบาะแสที่ประชาชนแจ้งเข้ามาจะถูกเก็บข้อมูลเป็นความลับ แม้จะมีการจับกุมมากมาย แต่ยังมีผู้เสียหายตกเป็นเหยื่ออยู่ตลอด โดยเฉพาะคดีคอลเซ็นเตอร์ แสร้งรักออนไลน์ แชร้ออนไลน์ แหทหลอกยืมเงิน ฯลฯ ฉะนั้นการระมัดระวังตัวเองไม่หลงเชื่อง่ายๆ น่าจะดีกว่ารอให้เจ้าหน้าที่กวาดล้างอาชญากรไซเบอร์ให้หมด

เอกสารอ้างอิง (References)

- กองบรรณาธิการวอยซ์ออนไลน์. (2561). กฎ 3 ข้อ ป้องกันแชร์ข้อมูลพลาดในโลกออนไลน์. สืบค้นจาก <http://www.voicetv.co.th/read/ryFd7rDcG>.
- กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี. (2562). วิธีป้องกันโดนหลอกซื้อของออนไลน์. สืบค้นจาก <https://tcsd.go.th/วิธีป้องกันโดนหลอกซื้อ/>.
- ไกรวุฒิ วัฒนสิน. (2561). รูปแบบการป้องกันอาชญากรรมที่กระทำต่อผู้สูงอายุ. สืบค้นจาก <https://research.police.go.th/index.php/datacenter/research/2558/-2560/286-33/file>.
- ทศพร ฐานะตระกูล. (2563). เปิดวิธีป้องกัน 'ข่าวปลอม' ลวงลึกหลอกแชร์. สืบค้นจาก <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/861198>.
- ไทยรัฐออนไลน์. (2561). ดีเอสไอ รับมือโจรไซเบอร์ ชี้อาชญากรรมปี 62 แนวโน้มก่อคดีสูง. สืบค้นจาก <https://www.thairath.co.th/news/local/bangkok/1457208>.
- บัณฑิต อาณาจักรานนท์. (ม.ป.ป.). รูปแบบและตัวอย่าง ของอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์. สืบค้นจาก <https://www.gotoknow.org/posts/374163>.
- พิสิฐ ระฆังวงษ์ และ ประพนธ์ สหพัฒนา. (2561). ปัจจัยที่มีผลต่อการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมที่เกิดขึ้นกับผู้สูงอายุ ในเขตกรุงเทพมหานคร,วารสารรัฐประศาสนศาสตร์ ปีที่ 10 (ฉบับที่ 2) <https://www.tci-thaijo.org/index.php/polscimujournal/article/download/141378/158105/>.
- มณีรัตน์ อนุโลมสมบัติ. (2560). สังคมผู้สูงวัยรับมือได้ด้วยเทคโนโลยี. สืบค้นจาก <https://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/642056>.
- ศิริชัย ทรัพย์ศิริ. (2552). ภัยออนไลน์... ผู้สูงอายุ ต้องระวัง. สืบค้นจาก http://www.apdi2002.com/index.php?lay=boardshow&ac=webboard_show&WBntype=1&No=1260313.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (ม.ป.ป.). สังคมสูงวัย 60+. สืบค้นจาก <https://vulnerablegroup.in.th/wp-content/uploads/2018/08/สังคมสูงวัย.pdf>.

- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (ม.ป.ป.). ยุทธศาสตร์การรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ แห่งชาติ พ.ศ. 2560-2564.
- Bangkokbanksme. (2562). สูงวัยติดโซเชียลเร็วกว่าวัยอื่นที่ต้องใส่ใจ. สืบค้นจาก <https://www.bangkokbanksme.com/en/ageingsociety-social-media>.
- Kapookonline. (2562). ใช้สติป้องกันสตางค์ ก่อนโอนเงินผ่าน Social Media. (2562). สืบค้นจาก <https://money.kapook.com/view207616.html>.
- Techsauce Team. (2560). สรุปความรู้ และคำแนะนำเรื่องความปลอดภัยบนอินเทอร์เน็ต. สืบค้นจาก <https://techsauce.co/tech-and-biz/internet-security-guidelines-cat-allsecure>.
- Thaireform. (2562). ปี 64 ไทยมีคนชรา 13 ล้าน เข้าสู่สังคมสูงวัยสมบูรณ์. สืบค้นจาก <https://www.isranews.org/isranews-news/77916-news-779161.html>.

การประยุกต์ใช้การทำเหมืองข้อมูลในการทวนสอบปัจจัยในการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนไทย

เจษฎา ขจรฤทธิ์¹ และจิราภรณ์ ชมบุญ²

วันได้รับบทความ: 2 พฤษภาคม 2563 วันแก้ไข: 22 พฤษภาคม 2563 วันยอมรับเผยแพร่: 5 มิถุนายน 2563

บทคัดย่อ

ปัจจุบันการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนมีแนวโน้มสูงขึ้น ทำให้หน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องมีจำเป็นต้องเข้ามาดูแลแก้ไขปัญหา กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนมีหน้าที่ต้องฝึกอบรมเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดให้มีสภาพจิตใจและแนวคิดที่ถูกต้องก่อนปล่อยคืนเข้าสู่สังคม อย่างไรก็ตามการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนเหล่านั้นยังคงเกิดขึ้นและเป็นปัญหาหนึ่งที่ต้องได้รับการดูแลอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นจึงเกิดการศึกษาวิจัยตัวแบบด้านจิตวิทยาเพื่อหาเหตุปัจจัยของการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนเหล่านี้ งานวิจัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการทวนสอบเหตุปัจจัยของตัวแบบดังกล่าว โดยอาศัยข้อมูลที่มีการบันทึกไว้มาเป็นเครื่องมือในการทวนสอบตัวแบบด้วยวิธีการทำเหมืองข้อมูล ข้อมูลเด็กและเยาวชนที่บันทึกไว้มีจำนวน 258 ราย มีการกระทำผิดซ้ำ 99 รายจากทั้งหมด ข้อมูลประกอบด้วย 26 เหตุปัจจัย การทวนสอบนี้แบ่งเป็นสามการทดลอง ได้แก่ (1) การวัดประสิทธิภาพตัวแบบ (2) การวิเคราะห์กลุ่มข้อมูลย่อย และ (3) การคัดเลือกฟีเจอร์ที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ ผลการทดลองแรกพบว่าเหตุปัจจัยของการกระทำผิดซ้ำยังไม่สามารถทำนายการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สาเหตุที่เป็นไปได้คือเหตุปัจจัยเหล่านั้นไม่ถูกต้องหรือเกิดจากจำนวนของคลาสข้อมูลที่ไม่สมดุลกัน การทดลองที่สองพบว่าการจัดกลุ่มย่อยข้อมูลเพื่อลดความหลากหลายในตัวข้อมูลไม่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการทำนายได้ ซึ่งหมายความว่าข้อมูลไม่ได้แบ่งออกเป็นกลุ่มย่อยที่ชัดเจน ส่วนการทดลองสุดท้ายแสดงผลการทดลองเชิงคุณภาพคือการคัดเลือกปัจจัยบางตัวที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำ แบ่งเป็นปัจจัยเดี่ยวที่ควรพิจารณา ปัจจัยเดี่ยวที่ควรตัดออก และปัจจัยกลุ่มที่ควรพิจารณาร่วมกัน

คำสำคัญ: เด็กและเยาวชนไทย การกระทำผิดซ้ำ ตัวแบบทำนาย การทำเหมืองข้อมูล

¹ วิทยาลัยนวัตกรรมการเทคโนโลยีและวิศวกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

² กลุ่มเรียนรัฐศาสตร์พระราชและการพัฒนานวัตกรรม, กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (ผู้ประพันธ์บรรณกิจ)

An Application of Data Mining to Validate the Causes of Recidivism of Thai's Children and Juveniles

Jesada Kajornrit¹ & Jiraporn Chomboon²

Received: May 2, 2020 Revised: May 22, 2020 Accepted: June 5, 2020

Abstract

Presently, Thai's juvenile delinquency has continuously increased. Many involved state agencies have come to take care and correct this problem. Department of Juvenile Observation and Prevention, one of those involves, has responsibility to rehabilitate those juveniles before returning them to the social. However, the recidivism (habitual criminal activity) of juveniles has still continued and it must be taken care of. Thus, a study about the mental causes of recidivism of those juveniles has been established. This research is a part of whole works to validate the causes of the recidivism prediction model. By using data recorded and data mining techniques, the recidivism prediction model is able to validated, itself. The number of data of 258 occurrences (juveniles) consists of 99 recidivism occurrences. The features (causes) of data are 26. These validation works consist of 3 tests, that is, testing overall performance, testing group performance, and features selections. The first experimental results pointed out that the features (causes) of recidivism prediction model are inefficiently able to predict the recidivism of juveniles. That is because the features, possibly, do not substantially reflect to the recidivism, or the number of classes are imbalanced. In the second experiment, again, clustering do not reduce the heterogeneity in the data and do not improve performance. Finally, causes (features) that affect to recidivism are shown in the third experiment, included interested single features, uninterested single features, and interested grouped features.

Keywords: Thai Children and Juveniles, Recidivism, Prediction Model, Data Mining

¹ College of Innovative Technology and Engineering, Dhurakij Pundit University

² The King's Science and Innovation Development Group, Department of Juvenile Observation and Protection (Corresponding author)

บทนำ (Introduction)

ในปัจจุบันสภาพสังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากจากอดีตที่ผ่านมา ปัจจัยที่หลากหลายผลักดันให้สังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างต่อเนื่องและรวดเร็วทั้งในด้านดีและด้านที่ไม่ดี ทุกวันนี้ถ้าสังเกตจากข่าวโทรทัศน์ประจำวันจะพบว่าข่าวอาชญากรรมมีการนำเสนอมากขึ้นจนเห็นได้ชัด และถ้าสังเกตดูให้ละเอียดแล้วจะพบว่าบ่อยครั้งผู้กระทำความผิดเหล่านั้นยังเป็นเพียงแค่เด็กและเยาวชน (ไทยโพสต์, 2562) ปัญหาเหล่านี้จำเป็นต้องได้รับการดูแลแก้ไขอย่างต่อเนื่อง ก่อนที่จะกลายเป็นปัญหาใหญ่จนเป็นเหตุให้คนในสังคมดำเนินชีวิตด้วยความหวาดระแวง

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (กรมพินิจฯ) มีพันธกิจที่จะต้องบำบัดและฝึกอบรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดให้มีสภาพความคิดและจิตใจที่ถูกต้องก่อนปล่อยคืนเข้าสู่สังคม อย่างไรก็ตามจากการติดตามเด็กและเยาวชนที่ได้รับการปล่อยคืนสู่สังคม พบว่าการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนเหล่านั้นยังคงเกิดขึ้นต่อเนื่อง ดังนั้นนักวิจัยด้านสังคมจึงเกิดการศึกษาตัวแบบทำนายเชิงจิตวิทยาเพื่อหาเหตุปัจจัยของการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนเหล่านี้ ตัวอย่างเช่นงานวิจัยของ จารุณี แซ่ตั้ง (2546) และ ณัฐวุฒิ ยอดระบำ (2549)

นักวิจัยของกรมพินิจฯ ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับตัวแบบนี้ (Mallett et al., 2013, Tafrate & Mitchell, 2014) ระยะเวลาหนึ่ง ข้อสังเกตที่เกิดขึ้นคือเหตุปัจจัยเหล่านี้สามารถใช้ทำนายการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนไทยได้หรือไม่ มีหลายวิธีในการทวนสอบประสิทธิภาพในการทำนาย และหนึ่งในนั้นคือการใช้ข้อมูลที่เคยได้มาเป็นตัวทวนสอบประสิทธิภาพในการทำนายของตัวแบบด้วยวิธีการทำเหมืองข้อมูล

เอกสารฉบับนี้นำเสนอถึงผลที่ได้จากการทวนสอบเหตุปัจจัยเหล่านั้นด้วยวิธีการทำเหมืองข้อมูล จากข้อมูลการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนภายในระยะเวลา 1 ปี หลังจากถูกปล่อยตัว ข้อมูลที่ใช้เป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมขึ้นจากศูนย์ฝึกอบรมแห่งหนึ่ง หัวข้อต่อจากนี้ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของการวิจัย เครื่องมือและวิธีการดำเนินงานวิจัย สรุปและอภิปรายผลการวิจัย ประเด็นข้อสังเกต และ บทสรุป ตามลำดับ

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

การวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อทวนสอบประสิทธิภาพของเหตุปัจจัยที่นำไปสู่การกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนไทย วิธีการคือใช้ข้อมูลที่รวบรวมไว้มาทำการทวนสอบความถูกต้องในการทำนายการกระทำผิดซ้ำด้วยวิธีการทำเหมืองข้อมูล ผลลัพธ์ที่ได้จะถูกนำไปใช้เป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการปรับปรุงตัวแบบทำนายการกระทำผิดซ้ำต่อไป

นอกจากนี้การดำเนินการต่างๆ ในงานวิจัยนี้เป็นนัยว่าครั้งแรกสำหรับการทวนสอบตัวแบบทำนาย จึงถือได้ว่าเป็นการสร้างกรอบงานและวิธีการปฏิบัติในครั้งถัดไป ในอนาคตการเก็บข้อมูลจะมีประสิทธิภาพมากขึ้น มีจำนวนข้อมูลมากขึ้น ข้อมูลมีความถูกต้องมากขึ้น ดังนั้นกรอบงานในการทวนสอบจึงเป็นสิ่งที่สำคัญ

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. ข้อมูลในการวิจัย

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้รับมาจากกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เป็นข้อมูลที่รวบรวมจากศูนย์ฝึกแห่งหนึ่งของกรมพินิจฯ ซึ่งมีการติดตามเด็กและเยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัวจากศูนย์ฝึกนี้ภายในระยะเวลา 1 ปี ดังนั้นการกระทำผิดซ้ำในที่นี้คือการกระทำผิดซ้ำในระยะเวลา 1 ปีหลังจากปล่อยตัวเท่านั้น รายละเอียดฟีเจอร์ข้อมูลแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงรายละเอียดของข้อมูล

ลำดับ	สัญลักษณ์	ความหมายของปัจจัย	ประเภท
1	RC	กระทำผิดซ้ำ	Nominal (0,1)
2	IQ_LEVEL	รหัส IQ	Nominal (1,2,3,4,5,6,7)
3	IRC	รหัส IRC	Nominal (0,1)
4	R1	มีประวัติต่อต้านสังคม	Nominal (0,1)
5	R2	มีรูปแบบพฤติกรรมต่อต้านสังคม	Nominal (0,1)
6	R3	เพื่อนต่อต้านสังคม	Nominal (0,1)
7	R4	การศึกษาอาชีพ	Nominal (0,1)
8	R5	สารเสพติด	Nominal (0,1)
9	R6	ครอบครัว ชีวิตรู้	Nominal (0,1)
10	R7	กิจกรรมยามว่าง	Nominal (0,1)
11	R8	ความคิดแบบผู้กระทำผิด	Nominal (0,1)
12	CT1	เชื่อว่าตนเองเหนือกว่าผู้อื่น	Nominal (0,1)
13	CT2	เป็นพวกเดียวกับเพื่อนฯ	Nominal (0,1)
14	CT3	ไม่ใส่ใจผู้อื่น	Nominal (0,1)
15	CT4	เป็นศัตรูกับผู้บังคับใช้กฎหมาย	Nominal (0,1)
16	CT5	ไม่แสดงความรู้สึก	Nominal (0,1)
17	CT6	แสวงหาอำนาจและการควบคุมผู้อื่น	Nominal (0,1)
18	CT7	ประเมินสถานการณ์ต่ำเกินไป	Nominal (0,1)

ลำดับ	สัญลักษณ์	ความหมายของปัจจัย	ประเภท
19	CT8	ไม่ทำอะไรปล่อยให้มันเป็นไป	Nominal (0,1)
20	CT9	ไม่สามารถจัดการปัญหาได้	Nominal (0,1)
21	CT10	เอาเปรียบผู้อื่น	Nominal (0,1)
22	CT11	ไม่เคารพกฎหมาย	Nominal (0,1)
23	CT12	ต้องการความตื่นเต้นเร้าใจ	Nominal (0,1)
24	CT13	ยกเหตุผลข้ออ้าง	Nominal (0,1)
25	ABCD	รหัส ABCD	Nominal (A,B,C,D)
26	HML	รหัส HML	Nominal (H,M,L)

ข้อมูลมีจำนวน 258 เรคคอร์ด ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยนี้ได้ทำการลบ ชื่อ นามสกุล รหัสบัตรประชาชน และข้อมูลใดๆ ที่ใช้สับยอนไปหาตัวเด็กและเยาวชนออก ดังนั้นข้อมูลนี้จึงไม่สามารถใช้สับยอนถึงตัวเด็กและเยาวชนผู้นั้นได้ ไม่ว่ากรณีใดๆ

ข้อมูลมีลักษณะเป็น sparse matrix กล่าวคือในแต่ละเรคคอร์ดจะมีค่า 0 (ไม่ใช่) มากกว่าค่า 1 (ใช่) รายละเอียดทางสถิติแสดงในตารางที่ 2 ข้อมูลแบ่งออกเป็นสองคลาส (binary classes) คือ คลาส 0 (ไม่กระทำผิดซ้ำ) และ คลาส 1 (กระทำผิดซ้ำ) จำนวนข้อมูลของคลาส 1 คือ 99 เรคคอร์ด ดังนั้นคลาสของข้อมูลนี้จึงไม่สมดุล

ตารางที่ 2 แสดงรายละเอียดทางสถิติของข้อมูล

ลำดับ	สัญลักษณ์	จำนวนที่เป็น 0	จำนวนที่เป็น 1	ลำดับ	สัญลักษณ์	จำนวนที่เป็น 0	จำนวนที่เป็น 1
1	RC	159	99	14	CT3	205	53
2	IQ_LEVEL	L3(4), L4(191), L5(45), L6(17), L7(3)		15	CT4	258	0
3	IRC	214	44	16	CT5	257	1
4	R1	247	11	17	CT6	252	6
5	R2	156	102	18	CT7	174	84
6	R3	20	238	19	CT8	253	5
7	R4	174	84	20	CT9	257	1
8	R5	42	216	21	CT10	257	1
9	R6	13	245	22	CT11	257	1
10	R7	52	206	23	CT12	182	76
11	R8	4	254	24	CT13	10	248
12	CT1	253	5	25	ABCD	A(1), B(7), C(13), D(237)	
13	CT2	144	114	26	HML	H(21), M(122), L(115)	

2. ซอฟต์แวร์ที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้โปรแกรมประยุกต์ RapidMiner Studio ซึ่งหาได้จาก <https://rapidminer.com/> เป็นเครื่องมือหลัก ซอฟต์แวร์ดังกล่าวเป็นที่รู้จักและใช้งานกันอย่างกว้างขวางเกี่ยวกับงานด้านเหมืองข้อมูลอันเนื่องมาจากเสถียรภาพและประสิทธิภาพในการทำงาน เครื่องมือต่างๆ ที่อยู่ในซอฟต์แวร์สามารถช่วยลดขั้นตอนการเขียนโปรแกรมและอำนวยความสะดวกให้กับผู้ดำเนินการวิจัยได้อย่างมาก กลุ่มชุดเครื่องมือหลักที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ กลุ่มเครื่องมือตัวแบบทำนาย (predictive) กลุ่มเครื่องมือการจัดกลุ่มข้อมูล (segmentation) และ กลุ่มเครื่องมือคัดเลือกฟีเจอร์ (optimization) ส่วนชุดเครื่องมือย่อยจะกล่าวต่อไปในส่วนของการทดลอง

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ประกอบด้วยการทดลอง 3 เรื่อง ได้แก่ การวัดประสิทธิภาพของตัวแบบ (models evaluation) การวิเคราะห์กลุ่มข้อมูลย่อย (clusters analysis) และ การคัดเลือกฟีเจอร์ (features selection) มีรายละเอียดดังนี้

3.1 การวัดประสิทธิภาพของตัวแบบ

ในการวัดประสิทธิภาพของตัวแบบ คือการใช้ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากขั้นตอนการเตรียมข้อมูลมาทำการสร้างตัวแบบและวัดประสิทธิภาพในการทำนาย ผู้วิจัยเลือกใช้กระบวนการ n-fold cross validation ในการวัดประสิทธิภาพของตัวแบบโดยกำหนดให้ $n = 10$ และผู้วิจัยเลือกตัวแบบทำนายประเภทต้นไม้ตัดสินใจ (decision tree) เป็นตัวแบบพื้นฐาน เนื่องจากตัวแบบสามารถเข้าใจได้ สอดคล้องกับการอ้างเหตุผลของมนุษย์ และทำให้ผู้วิจัยสามารถทำความเข้าใจถึงการได้มาของคำตอบได้

ตัวแบบต้นไม้ตัดสินใจในการทดลองนี้ประกอบด้วย decision tree, ID3, decision stump, random tree นอกจากนี้ผู้วิจัยได้เพิ่ม random forest, gradient boosted tree และ support vector machine (Tan et al. 2018) ไว้สำหรับเปรียบเทียบค่าอีกด้วย โดยสองตัวแบบแรกเป็นต้นไม้ตัดสินใจแบบกลุ่ม (ensemble) ส่วนตัวหลังเป็นตัวจำแนกที่นิยมใช้ในปัจจุบัน นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ทดลองกับอัลกอริทึม 3 ตัวสำหรับสร้างตัวแบบ ได้แก่ gain ratio, information gain และ gini index

3.2 การวิเคราะห์กลุ่มข้อมูลย่อย

การทดลองนี้แบ่งข้อมูลออกเป็นกลุ่มข้อมูลย่อยโดยคาดหวังว่าจะเพิ่มประสิทธิภาพในการทำนายของตัวแบบ อ้างอิงจากสมมติฐานที่ว่า “เนื่องจากข้อมูลมีลักษณะที่หลากหลาย (heterogeneous) อาจเป็นผลให้ตัวแบบทำนายที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพต่ำ จึงทำการแบ่งข้อมูลออกเป็นกลุ่มข้อมูลย่อยเพื่อลดความหลากหลายเหล่านั้น (homogeneous) ซึ่งอาจทำให้ประสิทธิภาพของตัวแบบทำนายในแต่ละกลุ่มเพิ่มขึ้น” เทคนิคที่ใช้ในการแบ่งกลุ่มข้อมูลคือ k-mean clustering (Tan et al. 2018)

k-mean clustering จะแบ่งข้อมูลทั้งหมดออกเป็น k กลุ่ม ซึ่งผู้วิจัยจะต้องเป็นผู้กำหนดพารามิเตอร์ k เอง ดังนั้นจึงต้องมีกระบวนการพิจารณาค่า k ที่เหมาะสม โดยกระบวนการดังกล่าวทำโดยการทดลองแบ่งกลุ่มข้อมูลเป็น 1, 2, 3, ..., n กลุ่ม จากนั้นพิจารณาค่าเฉลี่ยของระยะทางภายในกลุ่ม (average distance within clusters) ค่าที่เหมาะสมคือค่าที่เริ่มคงที่ หรือกล่าวได้ว่าแบ่งกลุ่มให้มากขึ้นก็ไม่ได้ลดค่าเฉลี่ยดังกล่าวลงอย่างมีนัยเมื่อทำการแบ่งกลุ่มย่อยแล้ว ข้อมูลแต่ละกลุ่มจะถูกนำไปทดสอบด้วยวิธีการเดียวกับการทดลองวัดประสิทธิภาพของตัวแบบอีกครั้ง

3.3 การคัดเลือกฟีเจอร์

การคัดเลือกฟีเจอร์คือการตรวจสอบว่าฟีเจอร์ใดบ้างที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำ ในการทดลองนี้จะใช้วิธี wrapper approach ในการตรวจสอบ กล่าวคือตัวคัดเลือก (selection algorithms) จะทำการคัดเลือกฟีเจอร์ตามอัลกอริทึมที่ละชุดแล้วลองไปสร้างตัวแบบทำนายและทดสอบประสิทธิภาพ ตัวคัดเลือกจะทำการปรับเปลี่ยนฟีเจอร์เพื่อให้ค่าประสิทธิภาพในการทำนายสูงที่สุด ในการทดลองนี้ใช้วิธีการคัดเลือกฟีเจอร์สามแบบได้แก่ forward selection, backward elimination และ optimized selection

ผลการวิจัยและอภิปรายผล (Results and Discussion)

1. ผลการทดลองที่ 1

รายละเอียดผลการทดลองแสดงในตารางที่ 3 ผลการทดลองแยกตามตัวแบบทำนายและแยกตามอัลกอริทึมแสดงในตารางที่ 4 และ 5 ตามลำดับ ในภาพรวมจะเห็นว่าค่าความถูกต้องเฉลี่ยอยู่ที่ 61.61% มีค่าความแม่นยำเฉลี่ยของคลาส 1 ที่ 49.07% และมีค่าความครบถ้วนของคลาส 1 ที่ 28.81% จากตัวเลขทั้งสามยืนยันได้ว่าเหตุปัจจัยทั้งหมดของการทำนายกระทำผิดซ้ำ (26 ฟีเจอร์) ยังไม่สามารถใช้ในการทำนายได้อย่างมีประสิทธิภาพภายใต้ข้อมูลชุดนี้อันเนื่องมาจากค่าผลลัพธ์ในการจำแนกที่น้อย โดยเฉพาะค่าความครบถ้วนของคลาส 1 ซึ่งมีค่าต่ำมาก

แต่เมื่อทำการพิจารณาแยกตามตัวแบบและอัลกอริทึมจะเห็นว่าตัวแบบ decision tree ให้ผลลัพธ์ในการทำนายในระดับที่ดีกว่าค่าเฉลี่ยโดยรวม ตัวแบบ decision tree ให้ค่าความถูกต้องเฉลี่ยที่ 60.61% ค่าความแม่นยำเฉลี่ยของคลาส 1 ที่ 48.54% และมีค่าความครบถ้วนของคลาส 1 ที่ 44.78% (ตารางที่ 4) ซึ่งค่าความครบถ้วนของคลาส 1 นี้เป็นค่าที่สำคัญที่สุดในการพิจารณาเพราะเป็นค่าที่บ่งบอกถึงการแยกคลาส 1 ออกจากคลาส 0 บนข้อมูลที่มีความไม่สมดุล จะเห็นได้ว่าค่าความครบถ้วนของ decision tree สูงกว่า ID3 และสูงกว่า decision stump และ random tree อย่างมาก อันที่จริงแล้ว decision stump และ random tree ไม่สามารถแยกแยะคลาส 1 ออกจากคลาส 0 ได้ เมื่อพิจารณาจากค่าความครบถ้วนที่ได้ (2.02% และ 10.10%)

เมื่อพิจารณาแยกตามอัลกอริทึมจะเห็นว่า gini index ให้ผลลัพธ์ที่ดีที่สุด ให้ค่าความถูกต้องเฉลี่ยที่ 62.42% ค่าความแม่นยำเฉลี่ยของคลาส 1 ที่ 50.07% และมีค่าความครบถ้วนของคลาส 1 ที่ 27.27% (ตารางที่ 5) เมื่อพิจารณาจากข้อมูลทั้งหมดแล้วการเลือกตัวแบบ decision tree คู่กับอัลกอริทึม gini index

จะให้ผลลัพธ์ที่ดีที่สุดบนข้อมูลชุดนี้ดังที่ได้กล่าวไว้ตอนต้น อย่างไรก็ตาม ที่ค่าความถูกต้อง 60.86% ค่าความแม่นยำของคลาส 1 ที่ 48.91% และค่าความคับถ้วนของคลาส 1 ที่ 45.45% ก็ยังไม่มากพอที่จะสรุปได้ว่าเหตุปัจจัยของตัวแบบนี้สามารถใช้นำมาทำนายการกระทำผิดซ้ำได้

2. ผลการทดลองที่ 2

ข้อมูลทั้งหมดถูกนำมาแบ่งออกเป็นกลุ่มย่อยด้วยวิธีการจัดกลุ่ม k-means ดังนี้แล้วการวิเคราะห์เพื่อหาจำนวนคลัสเตอร์ (k) ที่เหมาะสมจึงเป็นสิ่งที่ต้องพิจารณาเป็นอย่างแรก ผู้วิจัยทดลองปรับค่า k และพิจารณาค่าเฉลี่ยระยะทางภายในกลุ่ม (Avg. within centroid distance) ดังแสดงในตารางที่ 6 และภาพที่ 1

ตารางที่ 3 แสดงผลการทดลองที่ 1 (รวม)

ลำดับ	ตัวแบบทำนาย	Accuracy	Precision 0	Precision 1	Recall 0	Recall 1
1	Decision Tree: gain_ratio	60.49%	67.07%	48.35%	70.44%	44.44%
2	Decision Tree: information_gain	60.48%	67.07%	48.35%	70.44%	44.44%
3	Decision Tree: gini_index	60.86%	67.47%	48.91%	70.44%	45.45%
4	ID3: gain_ratio	54.71%	63.29%	41.00%	62.89%	41.41%
5	ID3: information_gain	59.71%	66.87%	47.37%	68.55%	45.45%
6	ID3: gini_index	61.63%	66.48%	50.00%	76.10%	38.38%
7	Decision stump: gain_ratio	61.26%	61.66%	40.00%	98.11%	2.02%
8	Decision stump: information_gain	61.26%	61.66%	40.00%	98.11%	2.02%
9	Decision stump: gini_index	61.26%	61.66%	40.00%	98.11%	2.02%
10	Random tree: gain_ratio	62.03%	62.76%	52.63%	94.34%	10.10%
11	Random tree: information_gain	62.03%	62.76%	52.63%	94.34%	10.10%
12	Random tree: gini_index	62.03%	62.76%	52.63%	94.34%	10.10%
13	Random Forest: gain_ratio	65.91%	67.49%	60.00%	86.16%	33.33%
14	Random Forest: information_gain	64.00%	67.01%	54.69%	81.76%	35.35%
15	Random Forest: gini_index	66.34%	68.95%	58.82%	82.39%	40.40%
16	Gradient Boosted Tree	58.54%	69.70%	46.83%	57.86%	59.60%
17	Support Vector Machine	64.77%	64.90%	52.00%	84.91%	26.26%
	Average	61.61%	65.27%	49.07%	81.72%	28.87%

ตารางที่ 4 แสดงผลการทดลองที่ 1 (แยกตามตัวแบบ)

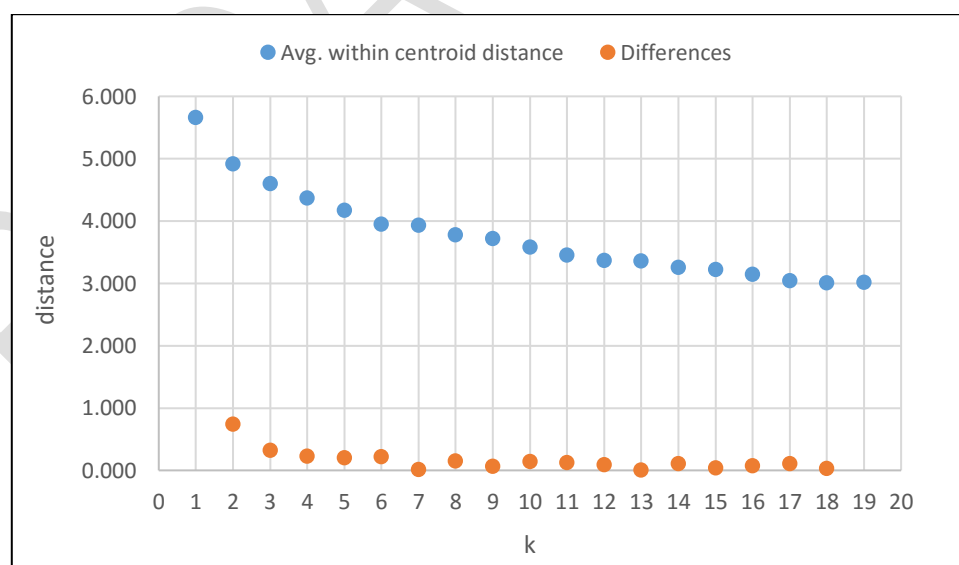
ลำดับ	ตัวแบบทำนาย	Accuracy	Precision 0	Precision 1	Recall 0	Recall 1
1	Decision Tree	60.61%	67.20%	48.54%	70.44%	44.78%
2	ID3	58.68%	65.55%	46.12%	69.18%	41.75%
3	Decision Stump	61.26%	61.66%	40.00%	98.11%	2.02%
4	Random tree	62.03%	62.76%	52.63%	94.34%	10.10%
5	Random forest	65.42%	67.82%	57.84%	83.44%	36.36%
6	Gradient Boosted Tree	58.54%	69.70%	46.83%	57.86%	59.60%
7	Support Vector Machine	64.77%	64.90%	52.00%	84.91%	26.26%

ตารางที่ 5 แสดงผลการทดลองที่ 1 (แยกตามอัลกอริทึม)

ลำดับ	ตัวแบบทำนาย	Accuracy	Precision 0	Precision 1	Recall 0	Recall 1
1	gain_ratio	60.88%	64.45%	48.40%	82.39%	26.26%
2	information_gain	61.50%	65.07%	48.61%	82.64%	27.47%
3	gini_index	62.42%	65.46%	50.07%	84.28%	27.27%
4	Support Vector Machine	64.77%	64.90%	52.00%	84.91%	26.26%

ตารางที่ 6 แสดงผลการวิเคราะห์คลัสเตอร์

ค่าเฉลี่ยระยะทางในกลุ่ม			ค่าเฉลี่ยระยะทางในกลุ่ม		
k	(Avg. within centroid distance)	Difference	k	(Avg. within centroid distance)	Difference
1	5.661		11	3.453	0.125
2	4.918	0.743	12	3.364	0.090
3	4.596	0.322	13	3.361	0.003
4	4.366	0.230	14	3.256	0.105
5	4.168	0.197	15	3.222	0.034
6	3.948	0.220	16	3.146	0.077
7	3.932	0.016	17	3.039	0.106
8	3.781	0.151	18	3.008	0.032
9	3.716	0.066	19	3.012	-0.004
10	3.579	0.137	20	2.876	0.136

ภาพที่ 1 แสดงผลการทดลองพิจารณาค่า k

ในตารางที่ 6 ค่า Difference คือค่าความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยระยะทางในกลุ่มของ k-1 กับ k จากภาพที่ 1 เห็นได้ว่าหลังจาก k = 3 ขึ้นไปค่า Difference มีการเปลี่ยนแปลงเชิงเส้น ดังนั้นการเลือก k =

2 จึงน่าจะเหมาะสมที่สุดเมื่อพิจารณาจากค่า Difference นี้ รวมถึงจำนวนข้อมูลที่มี (258 เรคคอร์ด) ผลการแบ่งกลุ่มได้ว่า Cluster 0: 130 เรคคอร์ด และ Cluster 1: 128 เรคคอร์ด

กลุ่มข้อมูลแต่ละกลุ่มถูกนำไปทดสอบค่าความถูกต้องด้วยตัวแบบ decision tree ที่ใช้อัลกอริทึม gini index ผลการทดลองแสดงในตารางที่ 7 จากตารางจะเห็นได้ว่า Cluster 0 มีค่าความถูกต้องมากขึ้น มีค่าความแม่นยำและค่าความครบถ้วนของคลาส 0 เพิ่มขึ้น แต่มีค่าความแม่นยำและค่าความครบถ้วนของคลาส 1 ลดลง ในทางตรงกันข้าม Cluster 1 มีค่าความถูกต้องลดลง มีค่าความแม่นยำและค่าความครบถ้วนของคลาส 0 ลดลง แต่มีค่าความแม่นยำและค่าความครบถ้วนของคลาส 1 เพิ่มขึ้น

ลักษณะเช่นนี้ชี้ให้เห็นว่า ข้อมูลใน Cluster 0 มีข้อมูล คลาส 0 เป็นส่วนใหญ่มีการปนกับข้อมูล คลาส 1 บ้าง แต่ตัวแบบไม่สามารถแยกข้อมูลคลาส 1 เหล่านั้นออกมาได้เลย เมื่อพิจารณาจากค่าความแม่นยำและค่าความครบถ้วนของคลาส 1 ส่วนใน Cluster 1 ข้อมูลคลาส 1 ไปจับกลุ่มกันจริงแต่มีการปนกับข้อมูล คลาส 0 ที่มีปัจจัยเหมือนกับคลาส 1 ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งทำให้ได้ประสิทธิภาพในการจำแนกต่ำ ดังนั้นสรุปได้ว่าการจัดกลุ่มข้อมูลไม่สามารถเพิ่มความสามารถในการทำนายของปัจจัยการกระทำผิดซ้ำนี้ได้ภายใต้ข้อมูลชุดนี้

ตารางที่ 7 แสดงผลการวัดค่าความถูกต้องของแต่ละคลาสเตอร์

ลำดับ	กลุ่มข้อมูล	Accuracy	Precision 0	Precision 1	Recall 0	Recall 1
1	Cluster 0	75.38%	82.57%	38.1%	87.38%	29.63%
2	Cluster 1	49.74%	41.30%	54.88%	33.93%	62.50%

3. ผลการทดลองที่ 3

ผลการทดลองคัดเลือกพีเจอร์โดยใช้อัลกอริทึม forward selection แสดงในตารางที่ 8 วิธีการทดลองคือคัดเลือกเพิ่มพีเจอร์ทีละ 1 พีเจอร์จนกว่าอัลกอริทึมจะไม่คัดเลือกเพิ่ม การทดลองพบว่าอัลกอริทึมได้คัดเลือกพีเจอร์เพียง 5 ตัวที่มีความสำคัญตามลำดับดังนี้ $R1 > CT1 > IQ_LEVEL > R4 > CT7$ และไม่มี การคัดเลือกต่อภายใต้พารามิเตอร์ที่กำหนดไว้

ผลการทดลองนี้ชี้ให้เห็นว่าถ้านักวิเคราะห์จำเป็นต้องเลือกเหตุปัจจัยที่น่าจะมีผลต่อการกระทำผิดซ้ำไปวิเคราะห์ในเชิงลึกทีละตัวตามลำดับแล้วละก็ ปัจจัย R1 (มีประวัติต่อต้านสังคม) CT1 (เชื่อว่าตนเองเหนือกว่าผู้อื่น) IQ_LEVEL (ระดับเชาว์ปัญญา) R4 (การศึกษาอาชีพ) และ CT7 (ประเมินสถานการณ์ต่ำเกินไป) เป็นเหตุปัจจัยที่ผลการทดลองนี้แนะนำสำหรับใช้เป็นแนวทางในการคัดเลือก

ตารางที่ 8 แสดงผลการทดลองด้วยวิธี forward selection

No.	Attribute	accuracy	precision 0	precis 1	recall 0	recall 1
1	R1	63.60%	63.16%	72.73%	98.11%	8.08%
2	R1 > CT1	63.95%	63.20%	87.50%	99.37%	7.07%
3	R1 > CT1 > IQ_LEVEL	64.35%	63.45%	88.89%	99.37%	8.08%
4	R1 > CT1 > IQ_LEVEL > R4	64.75%	64.53%	66.67%	94.97%	16.16%
5	R1 > CT1 > IQ_LEVEL > R4 > CT7	67.06%	65.68%	81.82%	97.48%	18.18%

ผลการทดลองคัดเลือกฟีเจอร์โดยใช้อัลกอริทึม backward elimination เพื่อทำการกำจัดฟีเจอร์ที่ไม่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำออกไปทีละ 1 ตัว ผลการทดลองพบว่าอัลกอริทึมได้กำจัดฟีเจอร์เพียง 5 ตัวตามลำดับดังนี้ HML > CT13 > CT7 > R7 > R1 และไม่มีการกำจัดต่อภายใต้พารามิเตอร์ที่กำหนดไว้ ค่าความถูกต้องของตัวแบบทำนายแสดงในตารางที่ 9

ผลการทดลองนี้ชี้ให้เห็นว่าถ้านักวิเคราะห์จำเป็นต้องเลือกเหตุปัจจัยที่ไม่น่าจะมีผลต่อการกระทำผิดซ้ำออกไปแล้วละก็ เหตุปัจจัย HML (รหัส HML) CT13 (ยกเหตุผลข้ออ้าง) CT7 (ประเมินสถานการณ์ต่ำเกินไป) และ R7 (กิจกรรมยามว่าง) เป็นเหตุปัจจัยที่ผลการทดลองนี้แนะนำให้พิจารณา

สำหรับ CT7 (ประเมินสถานการณ์ต่ำเกินไป) นั้นเป็นเหตุปัจจัยที่ไม่ควรตัดออกเนื่องจากขัดแย้งกับผลที่ได้จากผลการทดลองด้านบน ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าอาจมีเหตุปัจจัยบางตัวที่ไม่ได้ถูกคัดออกซึ่งเมื่อรวมกันแล้วให้ความสำคัญมากกว่า CT7 เพียงตัวเดียว อัลกอริทึมจึงเลือกที่จะนำ CT7 ออกไป

ตารางที่ 9 แสดงผลการทดลองด้วย backward elimination

No.	Attributes	accuracy	precis 0	precis 1	recall 0	recall 1
1	HML	62.37%	68.24%	51.14%	72.96%	45.45%
2	HML > CT13	66.66%	70.39%	58.23%	79.25%	46.46%
3	HML > CT13 > CT7	66.98%	70.56%	58.97%	79.87%	46.46%
4	HML > CT13 > CT7 > R7	67.48%	71.68%	58.82%	77.99%	50.51%
5	HML > CT13 > CT7 > R7 > R1	69.40%	72.99%	61.90%	79.87%	52.53%

ผลการทดลองคัดเลือกฟีเจอร์โดยใช้อัลกอริทึม optimize selection ทั้งแบบ forward selection และ backward selection พบว่าอัลกอริทึมได้คัดเลือกฟีเจอร์ภายใต้พารามิเตอร์ที่กำหนดไว้ ดังแสดงในภาพที่ 2 เนื่องจากอัลกอริทึมทั้งสองนี้ทำงานบนพารามิเตอร์ที่มีการสุ่มเลือก ผลที่ได้ระหว่างสองอัลกอริทึมจึงมีโอกาที่จะต่างกัน จากตารางจะเห็นว่ากลุ่มฟีเจอร์ที่ได้จาก forward optimization ให้ค่าความครบถ้วนของ คลาส 0 สูง ในขณะที่กลุ่มฟีเจอร์ที่ได้จาก backward optimization ให้ค่าค่าความครบถ้วนของ คลาส 1 สูงกว่าการทดลองที่ผ่านมา เมื่อพิจารณาเฉพาะตัวแบบทำนายเดียว (single model)

ตารางที่ 10 แสดงผลการทดลองด้วย optimization

No.	algorithm	accuracy	Precision 0	precision 1	recall 0	recall 1
1	Forward optimization	69.35%	70.62%	65.62%	86.16%	42.42%
2	Backward optimization	70.98%	74.71%	63.64%	79.87%	56.57%

attributes	forward selection	backward elimination	Forward optimization	backward optimization
IQ_LEVEL	1	1	1	0
IRC	0	1	1	1
R1	1	0	1	0
R2	0	1	0	0
R3	0	1	1	1
R4	1	1	1	1
R5	0	1	0	0
R6	0	1	0	0
R7	0	0	1	0
R8	0	1	1	1
CT1	1	1	1	0
CT2	0	1	0	1
CT3	0	1	1	1
CT4	0	1	1	0
CT5	0	1	1	1
CT6	0	1	1	0
CT7	1	0	1	0
CT8	0	1	0	0
CT9	0	1	1	1
CT10	0	1	1	1
CT11	0	1	1	1
CT12	0	1	0	1
CT13	0	0	1	0
ABCD	0	1	0	0
HML	0	0	0	0

1 = used, 0 = unused

ภาพที่ 2 แสดงฟีเจอร์ที่แต่ละอัลกอริทึมได้คัดเลือกมา

ผลการทดลองชี้ให้เห็นว่ามีความเป็นไปได้สูงที่กลุ่มฟีเจอร์ที่ได้จาก forward optimization จะนำไปสู่การไม่กระทำผิดซ้ำ และ กลุ่มฟีเจอร์ที่ได้จาก backward optimization จะชี้ไปสู่การกระทำผิดซ้ำ ดังนั้นเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อนักวิจัยที่จะศึกษาในเชิงลึกเรื่องเหตุปัจจัยการกระทำผิดซ้ำ ผลการทดลองนี้แนะนำให้ควรศึกษากลุ่มฟีเจอร์นี้ร่วมกันเนื่องจากมีความสัมพันธ์กันซ่อนอยู่

ผลการทดลองทั้งสามอ้างอิงอยู่บนชุดข้อมูลนี้เท่านั้น ถ้าจำนวนและคุณภาพของข้อมูลนี้เปลี่ยนไป ผลการทดลองย่อมเปลี่ยนตาม ไม่มากก็น้อย อย่างไรก็ตามเพื่อให้เกิดประโยชน์โดยแท้จริงนักวิเคราะห์ควรเก็บข้อมูลต่อไป และนำข้อมูลที่เก็บได้นั้นมาทดลองด้วยวิธีการเช่นนี้อยู่เป็นระยะ เพื่อประเมินคุณภาพของตัวแบบทำนายทางเชิงจิตวิทยาว่าตรงตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้หรือไม่

ข้อเสนอแนะ (Recommendations)

โดยสรุป เอกสารฉบับนี้นำเสนอผลการทวนสอบเหตุปัจจัยเชิงจิตวิทยาเกี่ยวกับการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนไทยด้วยวิธีการทำเหมืองข้อมูล ข้อมูลที่ใช้ในการทวนสอบได้จากการติดตามเด็กและเยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัวจากศูนย์ฝึกแห่งหนึ่งของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเป็นเวลา 1 ปี การทดลองทั้งสามมีประเด็นข้อสังเกตดังนี้

- ตัวแบบทำนายที่นักวิเคราะห์สามารถแปลความหมายได้ (interpretable model) เช่น decision tree (หรือ rule-based model) เป็นสิ่งจำเป็นในการวิจัยเรื่องการกระทำผิดซ้ำ
- ตัวแบบทำนาย decision Tree ร่วมกับอัลกอริทึม gini index ให้ผลการทำนายได้ดีที่สุดเมื่อพิจารณาโดยรวม
- การแบ่งกลุ่มย่อยด้วย k-mean clustering เป็น 2 กลุ่ม ยังไม่สามารถแยกคลาส 1 (กระทำผิดซ้ำ) ออกจากคลาส 0 (ไม่กระทำผิดซ้ำ) ได้
- การคัดเลือกฟีเจอร์ด้วย forward selection ทำให้เราทราบว่าฟีเจอร์ตัวใดที่นักวิเคราะห์ควรให้ความสำคัญก่อน (เลือกทีละตัวตามลำดับ)
- การคัดเลือกฟีเจอร์ด้วย backward elimination ทำให้เราทราบว่าฟีเจอร์ตัวใดที่นักวิเคราะห์ควรให้ความสำคัญน้อย (กำจัดทีละตัวตามลำดับ)
- การคัดเลือกฟีเจอร์ด้วย optimized selection ทำให้เราทราบว่าฟีเจอร์กลุ่มใดที่นักวิเคราะห์ควรให้ความสำคัญร่วมกัน

เอกสารอ้างอิง (References)

- ไทยโพสต์. (2562). เด็กก่อคดีเฉลี่ยวันละ 83 ราย กรมสุขภาพจิตเผยน่าห่วงยิ่งขึ้น 3 ปีพบก่อคดีซ้ำเพิ่ม 7%. สืบค้นเมื่อจาก <https://www.thaipost.net/main/detail/16642>.
- จารุณี แซ่ตั้ง. (2546). การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการไม่กระทำผิดซ้ำของเยาวชน กรณีศึกษาศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านกรุณา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาอาชญวิทยาและงานยุติธรรม บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ณัฐภูมิ ยอดระบำ. (2549). มูลเหตุจูงใจในการกระทำผิดซ้ำคดีเกี่ยวกับทรัพย์: ศึกษาเฉพาะกรณีเรือนจำจังหวัดนนทบุรี. สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารงานยุติธรรม) คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- Mallett, C. A., Fukushima, M., Stoddard-Dare, P., & Quinn, L. (2013). Factors Related to Recidivism for Youthful. Cleveland State University.
- Tan, P., Steinbach, M., Karpatne, A., Kumar, V. (2018). Introduction to Data Mining (2nd ed). Pearson Education (US).
- Tafrate, R. C., & Mitchell, D. (2014). Forensic CBT: A Handbook for Clinical Practice. Chichester, UK: Wiley.

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการก่ออาชญากรรมและความไม่สงบในเขต พื้นที่สถานีตำรวจภูธรรามัน จังหวัดยะลา

บุรวัชร สุวรรณศิริ¹

วันได้รับบทความ: 27 มกราคม 2563 วันแก้ไข: 27 กุมภาพันธ์ 2563 วันยอมรับเผยแพร่: 28 เมษายน 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการก่ออาชญากรรมและความไม่สงบของประชาชน ในพื้นที่สถานีตำรวจภูธรรามัน จังหวัดยะลา และ2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการก่ออาชญากรรมและความไม่สงบจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลในพื้นที่ดังกล่าว การศึกษานี้มีประชากร เป็นประชาชนในเขตพื้นที่สถานีตำรวจภูธรรามัน จังหวัดยะลา โดยมีการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากตัวอย่างจำนวน 382 คน และมีการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติที่ ความถี่ ร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance) ในการทดสอบสมมติฐาน ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมของประชาชนในเขตพื้นที่สถานีตำรวจภูธรรามัน จังหวัดยะลา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับน้อย โดยลำดับแรกด้านการปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และรองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล และลำดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ สำหรับผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ วุฒิการศึกษา รายได้ และอาชีพที่ต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบแตกต่างกัน โดยมีข้อเสนอแนะแนวทางการเพิ่มการมีส่วนร่วมของประชาชนในการร่วมกันป้องกันอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบของประชาชนในเขตพื้นที่สถานีตำรวจภูธรรามัน จังหวัดยะลา คือ 1) การให้ความร่วมมือระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจและประชาชนในพื้นที่อย่างใกล้ชิด 2) การร่วมมือกันระหว่างหน่วยของภาครัฐหรือเอกชน 3) การจัดกิจกรรมให้ประชาชนในชุมชนทำร่วมกันระหว่างประชาชนเองและประชาชน ร่วมกับเจ้าหน้าที่ 4) การแจกเอกสาร ใบปลิว เพื่อเผยแพร่ให้ความรู้ให้กับประชาชน ในการหลีกเลี่ยงต่อการเป็นเหยื่อในการก่ออาชญากรรมและการก่อความไม่สงบ 5) การร่วมกันตรวจสอบพื้นที่จุดคัดกรองพื้นที่เสี่ยงที่มักเกิดเหตุอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบ และหลีกเลี่ยงพื้นที่เปลี่ยวอันตราย 6) การจัดกิจกรรมให้เยาวชนในพื้นที่ได้รับกิจกรรมสีขาว และ 7) ร่วมกันเป็นหูเป็นตาให้กับเจ้าหน้าที่ คอยแจ้งเบาะแส เพื่อเป็นข้อมูล

คำสำคัญ: การป้องกันการก่ออาชญากรรม การก่อความไม่สงบ การมีส่วนร่วมของประชาชน สถานีตำรวจภูธรรามัน

¹ นักศึกษารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารงานตำรวจและกระบวนการยุติธรรม วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ (ผู้ประพันธ์บรรณกิจ)

Public Participation in Crime and Unrest Prevention in the Area of Raman Police Station, Yala Province

Burawat Suwankeeree¹

Received: January 27, 2020 Revised: February 27, 2020 Accepted: April 28, 2019

Abstract

This research was aimed at studying and comparing people's participation in prevention of crimes and unrests in the area under Raman Police Station on the aspects of decision making, operations, and following up and evaluation as well as studying attitudes of the people in the mentioned area on prevention of crimes. The sample group consisted of 384 people who lived in the responsible area of Raman Police Station. Data were collected via a questionnaire and analyzed by using frequency, percentage, mean, standard deviation, and using t - test, one - way analysis of variances to test the hypotheses. The results revealed that the levels of public participation in crime prevention in the area under Raman police station, both in the overall view and in each individual aspect, were at the low level. The participation in following up and evaluation was the highest level followed by the participation in operations and the participation in decision making process. The hypothesis testing revealed that samples with different personal characteristics including gender, age, education, income, and job had a significantly different level in prevention of crimes and unrests in the area under Raman police station, Raman district, Yala province. In addition, recommendations to improve the public participation in prevention of crimes and unrests in the area under Raman police station were as follows: 1) having close co-operation between the police and the people in the area, 2) improving co-operations among government sectors or private sectors, 3) organizing activities in which people in the area could join among themselves or with the government officials, 4) distributing more documents or leaflets to the people in the area so that they could avoid being victims of the crimes and unrests in the area, 5) enhancing co-operations in inspecting and scanning the risk areas where crimes and unrests frequently occurred as well as avoiding being in deserted and dangerous areas, 6) organizing activities in which youths in the area could participate in the "white" activities, and 7) paying more attention to suspected situations and informing the police.

Keywords: Crime Prevention, Unrest, Public participation, Raman Police Station

¹ Graduate student in Master of Public Administration (Police Management and Criminal Justice)
Management for Development College of Thaksin University (Corresponding author)

บทนำ (Introduction)

อาชญากรรมเป็นสิ่งที่สังคมส่วนใหญ่มองว่าเป็นการกระทำผิดที่มีอันตราย มีความรุนแรงและเป็นการกระทำที่ควรจัดการให้สาสมซึ่งผู้กระทำผิดควรต้องได้รับผลตอบแทนจากสังคมโดยรวมทุกคนจะเดือดร้อนต่างต้องการให้ขจัดคนร้ายด้วยวิธีการใดก็ตามออกไปจากสังคม ดังนั้นการทำความผิดจึงเป็นการแยกคนออกเป็นสองกลุ่ม คือ คนดีและคนชั่ว การที่คนรวมตัวกันเป็นกลุ่มชุมชนสังคม เมื่อวันเวลาผ่านไปสังคมย่อมมีการขยายจำนวนสมาชิกเพิ่มมากขึ้น เกิดการขัดแย้ง เบียดเบียน รังแก เอาเปรียบ วิวาท และทำร้ายกันทั้งร่างกายและจิตใจ โดยมีรูปแบบต่าง ๆ หลากหลาย ความสลับซับซ้อนในวิธีการและกลุ่มคนกระทำผิดมีจำนวนเพิ่มขึ้นความรุนแรงก็มีมากขึ้นด้วย

ดินแดนสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรที่เรียกว่า ปตานี หรือฟาฏอนี หรือปัตตานี ซึ่งเป็นอาณาจักรอิสระอยู่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกของแหลมมลายูที่อยู่ระหว่างสองอารยธรรมคือ พุทธและมุสลิม การเป็นรัฐอิสระในท่ามกลางอาณาจักรน้อยใหญ่ใกล้เคียงทำให้รัฐปัตตานีมีปฏิสัมพันธ์กับดินแดนใกล้เคียงใกล้เคียงในลักษณะต่าง ๆ กันไป ทั้งในลักษณะที่ได้รับผลกระทบจากการขยายอิทธิพลจากอาณาจักรใกล้เคียงที่ใหญ่กว่าอย่างมะละกามะขามชวาหิต ยะโฮร์ ศรีวิชัย สยาม ฯลฯ ซึ่งในบางขณะรัฐอิสระอย่างปัตตานีต้องปรับเปลี่ยนตัวเองยอมอ่อนน้อมให้กับการกดขี่ข่มเหงของอาณาจักรที่ใหญ่กว่าเหล่านั้น โดยเฉพาะสยามด้วยการส่งบรรณาการให้บ้าง เพื่อการอยู่อย่างสงบ ในบางขณะก็แข็งขันต่ออำนาจครอบงำของสยามเพื่อการอยู่อย่างอิสระประดับประดาเอกราชของตัวเอง ในอีกทางหนึ่งรัฐอิสระอย่างปัตตานีก็มีปฏิสัมพันธ์กับเมืองท่าใหญ่น้อยไม่ว่าจะเป็นจีน ญี่ปุ่น อินเดีย อาหรับ และยุโรป ในลักษณะที่เป็นคู่ค้าทางทะเล แลกเปลี่ยนสินค้าและวัฒนธรรมระหว่างกัน สิ่งเหล่านี้เองที่เป็นพื้นฐานของอัตลักษณ์ร่วมของผู้คนที่เรียกตัวเองว่า มลายูมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้วยการย้อนทวนประวัติศาสตร์ของรัฐปัตตานีจากที่เคยเป็นรัฐอิสระจนกระทั่งถูกล้อมรวมเป็นส่วนหนึ่งของรัฐที่ใหญ่กว่าอย่างสยามสู่ความไม่มั่นคงในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย ในปัจจุบันผู้คนในดินแดนเหล่านี้ต้องเผชิญกับความรุนแรงเชิงนโยบายจากรัฐไทยมาหลายทศวรรษ นับแต่การผสมกลมกลืนด้วยวัฒนธรรมไทยนิยม นโยบายรัฐนิยมที่ควบคุมพฤติกรรมในชีวิตประจำวันอย่างขัดแย้งกับหลักศรัทธาทางศาสนาไปจนถึงการไม่ได้รับความเป็นธรรม และการถูกเลือกปฏิบัติอันเกิดจากอคติที่ไม่เข้าใจอัตลักษณ์ที่หลากหลายได้ของผู้คนในสังคม

ในทางประวัติศาสตร์นั้น อาณาจักรหรือนครรัฐหนึ่ง ๆ อาจเกิดขึ้นและล่มสลายลงท่ามกลางบริบทความสัมพันธ์กับอาณาจักรหรือนครรัฐใกล้เคียง โดยเฉพาะเมื่ออาณาจักรใหญ่ที่เจริญรุ่งเรืองเริ่มเสื่อมลงบรรดาเมืองชายขอบต่าง ๆ ก็พัฒนาตัวรุ่งเรืองเข้มแข็งขึ้นเป็นศูนย์อำนาจใหม่ เป็นวิวัฒนาการของการช่วงชิงและแผ่อิทธิพลเหนือดินแดนเช่นเดียวกับความสัมพันธ์ระหว่างนครรัฐปัตตานีและรัฐสยามที่ผ่านการต่อสู้ปราบปราม และแข็งเมืองมาหลายครั้งหลายหนจนกระทั่งถูกผนวกรวมเป็นส่วนหนึ่งของรัฐชาติไทยปัจจุบันในที่สุด

เหตุการณ์ความขัดแย้ง ความรุนแรง และความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความยืดเยื้อมานานกว่า 10 ปีแล้ว ยิ่งเวลาผ่านไปความขัดแย้งและความรุนแรงก็ปรากฏให้เห็นอย่างเป็น

ระบบ มีทั้งความคลี่คลายขยายตัว มีทั้งความแปรปรวน และก็ความซับซ้อนมากขึ้น ขณะเดียวกันสิ่งที่เป็นปัจจัยแทรกซ้อนก็ดูเหมือนจะปรากฏให้เห็นเช่นเดียวกันทั้งหมดนี้ แสดงให้เห็นว่าเหตุการณ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้มาจากแรงผลักดันภายในที่เป็นระบบในทางสังคมอันมีชีวิตและพลวัตที่จะต้องทำความเข้าใจเพื่อไปสู่แนวทางการแก้ปัญหาที่สอดคล้องกัน พลวัตนี้มาจากปัจจัยทั้งภายในและภายนอกของ “ระบบแห่งความรุนแรง” ดังกล่าวเอง บทวิเคราะห์นี้จะพยายามนิยามความหมายของสิ่งที่เราเรียกว่า ระบบแห่งความรุนแรงนี้อันประกอบไปด้วยปฏิบัติการในทางสังคม และปฏิบัติการทางวาทกรรมที่มีความซับซ้อน การนิยามดังกล่าวจะอาศัยการตีความข้อมูลเชิงประจักษ์จากฐานข้อมูลเหตุการณ์จังหวัดชายแดนภาคใต้ (Deep South Incident Database -DSID) ของศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้ภายใต้โครงการวิจัยของสถาบันวิจัยความขัดแย้งและความหลากหลายทางวัฒนธรรมภาคใต้

จากปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ รวมทั้งความยืดเยื้อยาวนานในการแก้ปัญหา ทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องควรได้พิจารณากันอย่างถ่องแท้ด้วยความละเอียดรอบคอบว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นเป็นปัญหาด้านใดบ้าง อะไรคือปัญหาหลัก ความสำคัญและความรุนแรงในแต่ละปัญหาเป็นเช่นไร และผลกระทบต่อนื่องจากปัญหาต่าง ๆ นั้นเป็นเช่นไรบ้าง ทั้งนี้การจัดลำดับความสำคัญของปัญหาที่จะส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ชาติอันมีประชาชนคนไทยทั้งประเทศ ซึ่งก็รวมทั้งประชาชนคนไทยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นพื้นฐาน จะทำให้การกำหนดยุทธศาสตร์ในการแก้ปัญหานั้น สามารถที่จะกำหนดความเร่งด่วนในการใช้เครื่องมือในการแก้ปัญหาเป็นไปได้อย่างถูกต้อง แม่นยำมากขึ้น ทั้งนี้จากการประเมินสถานการณ์และสภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ในทุกระดับที่ได้กล่าวไปแล้ว เราสามารถที่จะกำหนดปัญหาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ตามลำดับความสำคัญ ดังนี้

ประการแรก คือ ปัญหาของความรู้สึก และความสำนึกร่วมในการเป็นรัฐชาติและประชาชนคนไทยที่เท่าเทียมกัน ของประชาชนบางส่วนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากปัญหาทางด้านประวัติศาสตร์ เชื้อชาติ ศาสนา และภาษาที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดในพื้นที่ที่ได้ส่งผลให้ประชาชนเกิดความรู้สึกของความแปลกแยกและความรู้สึกของการเป็นชนกลุ่มน้อย ที่ถูกเอาเปรียบ

ปัญหาที่สอง คือ ปัญหาการดำเนินงานของกลุ่มคนที่คอยสร้างสภาพแวดล้อมที่จะนำไปสู่การยกระดับความรู้สึกของประชาชน ให้รุนแรงจนถึงขั้นการแบ่งแยกดินแดน ทั้งนี้ระดับของ ความพยายามของกลุ่มดังกล่าวนี้ มีตั้งแต่การเรียกร้องอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ไปจนถึงการใช้ กองกำลังติดอาวุธเพื่อดำเนินการตามเป้าหมายตน ในปัญหานี้เราสามารถแบ่งกลุ่มคนที่ดำเนินงานในด้านนี้ออกได้เป็นสองพวก พวกแรก คือ องค์กรเอกชน นักวิชาการ นักการเมืองท้องถิ่น และผู้นำทางศาสนาที่มีแนวความคิดในเรื่องของสิทธิมนุษยชน และความเป็นเอกลักษณ์ของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ กลุ่มคนในพวกแรกนี้มีความมุ่งหวังที่จะได้เห็นสภาพที่ดีขึ้นของประชาชนในพื้นที่ตามแนวความคิดและแนวทางของพวกตน ซึ่งพวกแรกนี้มองว่าสามจังหวัดในพื้นที่ควรได้มีลักษณะในการปกครองที่แตกต่างจากจังหวัดอื่นโดยทั่วไป ซึ่งอาจเป็นเขตปกครองพิเศษ หรืออาจจนถึงขั้นการแบ่งแยกดินแดน ในขณะที่พวกที่สองเป็นพวกหัวรุนแรงที่ต้องการการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจนอย่างรวดเร็ว ซึ่งพวกที่สองนี้มีประวัติศาสตร์การต่อสู้มาเป็นเวลานานในนามของกบฏและขบวนการแบ่งแยกดินแดนตามที่ได้ทราบกัน บางส่วนของพวกที่สองนี้มักจะมีความสัมพันธ์อยู่กับฐานอำนาจเดิมในเมือง

ปัตตานี (พื้นที่ที่เป็นสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในปัจจุบัน) ซึ่งสูญเสียอำนาจของกลุ่มตนลงไพลหลังการจัดระเบียบทางด้านการปกครองในสมัยรัชการที่ห้าของกรุงรัตนโกสินทร์ ทั้งสองพวกนี้อาจมีความสัมพันธ์กันอย่างแน่นแฟ้น หรืออย่างน้อยก็ได้มีการประสานประโยชน์หรือมีผลประโยชน์ร่วมซึ่งกันและกัน

ปัญหาที่สาม คือ ปัญหาในการดำเนินการของรัฐ กลไกในการดำเนินการของรัฐยังคงไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอต่อการยุติปัญหาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างเด็ดขาด ในระดับ ประเทศ นักการเมืองฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายค้าน มิได้แก้ปัญหในพื้นที่ที่เกิดขึ้นโดยคำนึงถึงประโยชน์ชาติเป็นประเด็นสำคัญสูงสุด แต่ได้มองถึงคะแนนเสียงและการได้มาซึ่งการเป็นรัฐบาลในสมัยต่อไปเป็นปัจจัยสำคัญ นอกจากนี้การเรียนรู้ซึ่งกันและกันของประชาชนคนไทยทั้งประเทศกับประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ยังมีถึงระดับที่จะคลุกเคล้าสังคมให้มีบูรณาการได้ สำหรับในระดับพื้นที่แล้วปัญหาความไม่เข้าใจซึ่งกันและกันระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนเป็นปัญหาเรื้อรังที่มีมานานและยังมิได้รับการแก้ไขให้หมดสิ้นไป ข้าราชการของรัฐบาลบางส่วนยังคงเห็นแก่ตัวและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าการแก้ปัญหาในพื้นที่ ส่งผลให้เกิดผู้มีอิทธิพลทั้งที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนทั่วไป ในขณะที่เดียวกันเจ้าหน้าที่ส่วนมากมิได้เข้าใจปัญหาอย่างถ่องแท้ในการเข้าไปแก้ปัญหา อันเนื่องมาจากพื้นฐานที่มีความเฉพาะออกไปของพื้นที่ นอกจากนี้แล้วการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ขาดการแบ่งมอบความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานที่ชัดเจน และขาดการทำงานที่ประสานสอดคล้องกันไปของหน่วยงานในพื้นที่

ปัญหาหลักประเด็นสุดท้ายก็คือ ปัญหาผลกระทบของสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของสังคมโลก กระแสโลกาภิวัตน์ ขบวนการก่อการร้ายสากล องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ กระแสแนวความคิดสิทธิมนุษยชน เทคโนโลยีข้อมูลข่าวสาร สิทธิในการเรียกร้องเพื่อการปกครองตนเอง ความสำเร็จในการแบ่งแยกดินแดน และความพยายามในการแบ่งแยกดินแดนในหลายพื้นที่ ได้ส่งผลต่อปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างแยกกันไม่ออก นอกจากประเด็นปัญหาทั้งสี่ประการแล้ว ยังคงมีปัญหาคือเป็นปัญหาแฝง และปัญหาที่เป็นผลกระทบต่อเนื่องของปัญหาที่ได้กล่าวไปแล้ว การทุ่มเทความพยายามเพื่อแก้ปัญหาที่มีความสำคัญในสี่ประการนี้ จะส่งผลต่อการลดทอนปัญหาทั่วไปอื่น ๆ ไปด้วยจนปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้เป็นเพียงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมทั่ว ๆ ไปเท่านั้น สถิติ 14 ปี เหตุการณ์ความไม่สงบ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้เสียชีวิตทั้งสิ้น 7,666 คน บาดเจ็บ 13,115 คนนับตั้งแต่วันที่ 4 มกราคม 2547 ถึงวันที่ 28 ธันวาคม 2560 พบว่า มีความรุนแรงทุกประเภท เกิดขึ้นแล้วทั้งสิ้น 15,164 เหตุการณ์ แยกเป็นการก่อความไม่สงบ หรือคดียึดความมั่นคง จำนวน 9,823 เหตุการณ์, อาชญากรรมทั่วไป หรือความขัดแย้งส่วนตัว จำนวน 3,982 เหตุการณ์ และยังไม่ทราบสาเหตุที่แน่ชัด 1,359 เหตุการณ์

ทั้งหมดนี้ยังไม่นับรวม “เหตุก่อการ” เช่น ยิงรบกวน, ขวางระเบิดเพลิง, เผา ยางรถยนต์, โปรมะปูเรือใบ, ตัดต้นไม้ขวางถนน หรือถอดน็อตรางรถไฟ ซึ่งการก่อการเหล่านี้เกิดขึ้นไม่น้อยเช่นกัน นับรวมได้ 3,542 เหตุการณ์แน่นอนว่าเมื่อเกิดความรุนแรงก็ต้องมีความสูญเสียตามมา ทั้งเสียชีวิตและได้รับบาดเจ็บ โดยความสูญเสียรวมจากทุกเหตุการณ์ ทั้งก่อความไม่สงบ อาชญากรรมทั่วไป และความขัดแย้งส่วนตัว รวมแล้วมีผู้เสียชีวิตทั้งสิ้น 7,666 คน บาดเจ็บ 13,115 คน หากนับเฉพาะความสูญเสียจากเหตุการณ์ความไม่สงบ ซึ่งฝ่ายตำรวจบันทึกว่าเป็น “คดีความมั่นคง” คือ แยกแยะเหตุขัดแย้งส่วนตัวและอาชญากรรมประเภทลัก วิ่ง ซึ่ง

ปล้น ออกไป จะพบว่ามียอดผู้เสียชีวิตทั้งสิ้น 3,949 คน บาดเจ็บ 10,501 คน ในจำนวนนี้แยกตามสถานะบุคคลได้ดังนี้ ตำรวจ เสียชีวิต 384 นาย บาดเจ็บ 1,574 นาย, ทหาร เสียชีวิต 570 นาย บาดเจ็บ 2,701 นาย, ครู เสียชีวิต 109 คน บาดเจ็บ 130 คน, พนักงานการรถไฟ เสียชีวิต 5 คน บาดเจ็บ 42 คน, ผู้นำท้องถิ่น เสียชีวิต 239 คน บาดเจ็บ 167 คน, ผู้นำศาสนา เสียชีวิต 21 คน บาดเจ็บ 24 คน, ประชาชน เสียชีวิต 2,557 คน บาดเจ็บ 5,856 คน, คนร้าย เสียชีวิต 64 คน บาดเจ็บ 7 คน

สถานีตำรวจภูธรรามันก็เป็นอีกสถานีที่มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามนโยบายของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในด้านต่าง ๆ อีกทั้งเป็นสถานีตำรวจที่มีปัญหาอาชญากรรม มีแนวโน้มทวีความรุนแรงและมีปริมาณมากขึ้น ตามลำดับ โดยเฉพาะพื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรรามันเป็นสถานีตำรวจที่อยู่ในพื้นที่สีแดง จึงจะมีเหตุการณ์ก่อความไม่สงบเกิดขึ้น การใช้ชีวิตเริ่มเปลี่ยนแปลงไปทุกคนต่างดิ้นรนต่อสู้เพื่อความอยู่รอดของตนเองและครอบครัวมากขึ้น มีบุคคลต่างถิ่นอพยพเข้ามาอาศัยอยู่มากขึ้น บางคนบางกลุ่มไม่สามารถหางานทำได้ กลายเป็นประชากรแฝงและไม่สามารถตรวจสอบได้ว่าเป็นใครมาจากไหน และมักก่อเหตุร้ายต่าง ๆ สร้างความเดือดร้อนให้กับประชาชน เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่สามารถติดตามสืบสวนจับกุมผู้กระทำผิดมาลงโทษตามกฎหมายได้ทันที บางครั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจมุ่งเน้นในด้านป้องกันและปราบปรามเป็นหลัก โดยยึดถือหลักกฎหมายโดยเคร่งครัด อาจมีการกระทบกระทั่งกับประชาชนในพื้นที่ ประชาชนเริ่มมีทัศนคติที่ไม่เป็นมิตรกับตำรวจ การแสวงหาความร่วมมือจากประชาชนในการช่วยป้องกันปราบปรามมักไม่ค่อยได้ผล ไม่ได้รับความสนับสนุนและร่วมมือเท่าที่ควร

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และการก่อความไม่สงบในพื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรรามันเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ และสร้างความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งหวังเป็นอย่างยิ่งว่าข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษาครั้งนี้ ผลการศึกษาจะใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายด้านการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

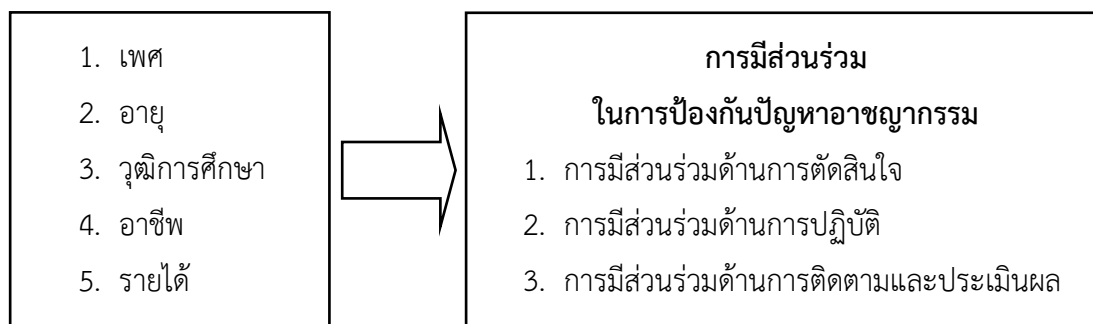
1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบของประชาชนในเขตพื้นที่สถานีตำรวจภูธรรามัน จังหวัดยะลา
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตพื้นที่สถานีตำรวจภูธรรามัน จังหวัดยะลา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

การศึกษาศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการก่ออาชญากรรมและความไม่สงบในพื้นที่สถานีตำรวจภูธรรามัน จังหวัดยะลา มีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยประชากรในการศึกษา ได้แก่ ประชาชนในเขตพื้นที่สถานีตำรวจภูธรรามัน จังหวัดยะลา และมีกลุ่มตัวอย่างซึ่งเลือกจากประชาชนในเขตพื้นที่สถานีตำรวจภูธรรามัน จังหวัดยะลาโดยการเลือกแบบสะดวก จำนวน 382 คน ซึ่งคำนวณจำนวนตัวอย่างโดยใช้สูตรของเครจซ์และมอร์แกน การวิจัยนี้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นเครื่องมือในการ โดยแบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในเขตพื้นที่สถานีตำรวจภูธรรามัน อำเภอรามัน จังหวัดยะลา ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบ

ตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารด้านอาชญากรรมของประชาชน

ตอนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับการให้ความร่วมมือของประชาชนต่อตำรวจสถานีตำรวจภูธรรามัน

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคต่อการป้องกันอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบ

โดยได้มีการตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ของเครื่องมือโดยการนำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) หลังจากนั้นนำมาหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยเลือกข้อที่มีค่า IOC มากกว่า 0.5 ส่วนข้อใดมีค่าน้อยกว่า 0.5 ผู้วิจัยนำมาปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนั้นข้อคำถามทุกข้อจึงผ่านความเห็นชอบจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน ที่ได้ตรวจสอบและเห็นว่ามีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ครอบคลุมในแต่ละด้านและครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยแล้ว นอกจากนี้ยังมีการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา จำนวน 30 ชุด หลังจากนั้นนำมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ด้วยวิธีการของครอนบาค (Cronbach)

โดยพบว่าค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) ที่ได้จากข้อคำถามในภาพรวม ทั้งฉบับและแยกในรายด้าน มีค่ามากกว่า 0.7 ซึ่งถือว่ามากกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำของระดับความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลมีการใช้สถิติพรรณนา (Descriptive statistics) ประกอบด้วยค่าร้อยละ (Percentage) และแจกแจงความถี่ (Frequencies) บรรยายลักษณะของข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส และใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) วิเคราะห์การมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมของประชาชนในเขตพื้นที่สถานีตำรวจภูธรรามัน อำเภอรามัน จังหวัดยะลา นอกจากนี้ยังมีการใช้สถิติอ้างอิง (Inferential Statistics) ในการทดสอบสมมติฐาน ดังนี้

1) t – test และ One Way ANOVA เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมของประชาชนในเขตพื้นที่สถานีตำรวจภูธรรามัน อำเภอรามัน จังหวัดยะลา ผู้วิจัยใช้สถิติ t – test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 กรณีที่ตัวแปรอิสระ มี 2 กลุ่ม และใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ในกรณีที่ตัวแปรอิสระมีมากกว่า 2 กลุ่ม เมื่อพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ

2) Correlation เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติการรับรู้ข่าวสารกับการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมของประชาชนในเขตพื้นที่สถานีตำรวจภูธรรามัน อำเภอรามัน จังหวัดยะลา ผู้วิจัยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัย (Results)

ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบของประชาชนในเขตพื้นที่สถานีตำรวจภูธรรามัน จังหวัดยะลา มีดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

ตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุ 31 - 40 ปี จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 31.15 อยู่ในช่วงอายุ 21 - 30 ปี จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 25.92 อายุ 41 - 50 ปี จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 20.68 และอายุมากกว่า 50 ปี จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 6.28 ตามลำดับ

ตัวอย่างส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมปลาย/ปวส. จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 30.10 รองลงมา ระดับปริญญาตรี จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 28.47 รองลงมา ต่ำกว่ามัธยมต้น จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 26.90 ระดับมัธยมต้น/ปวช. จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 6.81 และระดับปริญญาโท จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.57 ตามลำดับ

ตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ที่ 10,001 - 15,000 บาท จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 36.50 รายได้ อยู่ที่ 15,001 - 20,000 บาท จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 24.40 รายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 14.80 รายได้ 20,001 - 25,000 บาท จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 14.60 และรายได้ 25,001 บาทขึ้นไป จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 9.80 ตามลำดับ

ตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 35.08 รองลงมา ประกอบอาชีพเกษตรและประมง จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 24.87 ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 21.99 พนักงานเอกชน/บริษัท จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 11.26 รับจ้าง จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 6.80 ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมความไม่สงบในพื้นที่ ของประชาชนในเขตพื้นที่สถานีตำรวจภูธรจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี

การมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมของประชาชนในเขตพื้นที่สถานีตำรวจภูธรจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.77$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.60 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.71 การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.00 ซึ่งอยู่ในระดับที่น้อยทุกด้าน ตามลำดับ

ด้านการตัดสินใจในการป้องกันอาชญากรรมการก่อความไม่สงบของประชาชนในเขตพื้นที่สถานีตำรวจภูธรจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.67$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับน้อยทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การติดตามข่าวสารการเกิดอาชญากรรม และการก่อความไม่สงบจากสื่อต่าง ๆ เช่น โทรศัพท์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ เว็บไซต์ต่าง ๆ ($\bar{X} = 1.79$) รองลงมา คือ ท่านมีส่วนร่วมกับประชาชนในเขตพื้นที่สถานีตำรวจภูธรจันทบุรี รวมกลุ่มในการจัดระเบียบชุมชนเพื่อเป็นแนวทางในการป้องกันแก้ไขปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ($\bar{X} = 1.75$) ข้อต่อมา คือ ท่านเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครเพื่อป้องกันและดูแลการก่ออาชญากรรมและการก่อความไม่สงบเพียงใด ($\bar{X} = 1.66$) ท่านมีส่วนร่วมกับประชาชนในเขตพื้นที่ในการจัดระเบียบชุมชนเพื่อเป็นแนวทางในการป้องกันแก้ไขปัญหาอาชญากรรมการก่อความไม่สงบที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ($\bar{X} = 1.64$) มีส่วนร่วมประชุม หรือปรึกษาในการจัดระเบียบชุมชนเพื่อเป็นแนวทางในการป้องกันอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่สถานีตำรวจภูธรจันทบุรี ($\bar{X} = 1.61$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ท่านมีส่วนร่วมกำหนดหรือจัดทำแผนเพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบในเขตพื้นที่สถานีตำรวจภูธรจันทบุรี ($\bar{X} = 1.60$) ตามลำดับ

ด้านการปฏิบัติในการป้องกันอาชญากรรมของประชาชนในเขตพื้นที่สถานีตำรวจภูธรจันทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.72$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับน้อยเกือบทุกข้อ ยกเว้นข้อที่ 4 ท่านมีส่วนร่วมในการเข้าเวร - ยามรักษาความปลอดภัยเพื่อป้องกันปัญหาอาชญากรรม อยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.49$) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีส่วนร่วมกิจกรรมรณรงค์การป้องกัน อาชญากรรมและการก่อความไม่สงบ ที่เจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจจัดขึ้น ($\bar{X} = 1.83$) รองลงมา คือ มีส่วนร่วมในการร่วมมือและประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อป้องกันปัญหาอาชญากรรม และการก่อความไม่สงบในพื้นที่ ($\bar{X} = 1.82$) ข้อต่อมา คือ มีส่วนร่วมในการเป็นพยานรู้เห็นเหตุการณ์ จากการเหตุการณ์การก่ออาชญากรรมและการก่อความไม่สงบ ($\bar{X} = 1.79$) มีส่วนร่วมในการบริจาคเงิน หรืออุปกรณ์ เครื่องมือ เพื่อนำไปใช้ในการป้องกันแก้ไขปัญหาอาชญากรรม ($\bar{X} = 1.77$) มีส่วนร่วมในการอบรมเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมต่าง ๆ ($\bar{X} = 1.70$) มีส่วนร่วมในการแจ้งเบาะแส ตำหนิรูปพรรณของคนร้ายและผู้ก่อการร้าย ($\bar{X} = 1.60$) และ

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด มีส่วนร่วมในการเข้าเวร - ยามรักษาความปลอดภัย เพื่อป้องกันปัญหาอาชญากรรม ($\bar{X} = 1.49$)

ด้านการติดตามประเมินผลในการป้องกันอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบของประชาชนในเขตพื้นที่สถานีตำรวจภูธรรามัน จังหวัดยะลา โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.0$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับน้อยทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีส่วนร่วมในการติดตามการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรรามันในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบ ($\bar{X} = 1.93$) รองลงมา คือ มีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการติดตามประเมินผลการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรรามัน จังหวัดยะลา ในการป้องกันอาชญากรรม ($\bar{X} = 1.86$)

3. ผลการวิเคราะห์การรับข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบในพื้นที่สถานีตำรวจภูธรรามัน จังหวัดยะลา

ตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นได้รับข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบ จำนวน 382 คน คิดเป็นร้อยละ 54.5 และไม่เคยได้รับข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบ จำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ 45.5

ตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบจากอินเทอร์เน็ตมากที่สุด จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 34.6 รองลงมา จากการประชุมประชาคม จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 20.2 จากเจ้าหน้าที่ตำรวจ จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 20.2 จากการประชาสัมพันธ์เสียงตามสาย จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 11.5 จากวิทยุ จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 7.1 และสุดท้ายจากหนังสือพิมพ์ 23 คน คิดเป็นร้อยละ 6.0 เรียงลำดับจากที่ประชาชนเลือกมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด

4. ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบของประชาชนในเขตพื้นที่สถานีตำรวจภูธรรามัน อำเภอรามัน จังหวัดยะลา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล มีดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบของประชาชนในเขตพื้นที่ตำรวจภูธรรามัน อำเภอรามัน จังหวัดยะลา จำแนกตามเพศ

การมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมของประชาชน	เพศชาย n = 222		เพศหญิง n = 160		t	Sig. t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	1.74	.80	1.58	.73	2.252	.025*
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ	1.76	.73	1.67	1.13	1.047	.295
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล	1.80	.76	1.61	.69	2.728	.007*
รวม	1.77	.72	1.62	.76	2.105	.036*

4.1 การมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบจำแนกตามเพศ

การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำรวจภูธรรามัน อำเภอรามัน จังหวัดยะลา จำแนกตามเพศ โดยรวม พบว่า ค่า Sig เท่ากับ .036 ซึ่งมีค่านัยสำคัญทางสถิติที่น้อยกว่า .05 แสดงว่า เพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบของประชาชนในเขตพื้นที่สถานีตำรวจภูธรรามัน อำเภอรามัน จังหวัดยะลา แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า เพศชายและเพศหญิง มีระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม ในด้านการตัดสินใจ และด้านการติดตามประเมินผล แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ในด้านการปฏิบัติ ที่เพศชาย และเพศหญิง มีระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบของประชาชนในเขตพื้นที่ตำรวจภูธรรามัน อำเภอรามัน จังหวัดยะลา จำแนกตามอายุ

การมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม ของประชาชน	แหล่ง ของความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig. F
1. ด้านการมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจ	Between Groups	9.540	1	2.385	4.056	.003*
	Within Groups	279.321	381	.588		
	Total	288.861	382			
2. ด้านการมีส่วนร่วม ในการปฏิบัติ	Between Groups	7.414	1	1.854	2.189	.069
	Within Groups	402.223	381	.847		
	Total	409.637	382			
3. ด้านการมีส่วนร่วม ในการติดตามประเมินผล	Between Groups	7.624	1	1.906	3.506	.008*
	Within Groups	258.249	381	.544		
	Total	265.873	382			
รวม	Between Groups	7.630	1	1.907	3.507	.008*
	Within Groups	258.320	381	.544		
	Total	265.949	382			

4.2 การมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบจำแนกตามอายุ

การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบของประชาชนในเขตพื้นที่ สถานีตำรวจภูธรรามัน อำเภอรามัน จังหวัดยะลา จำแนกตามอายุ โดยรวม พบว่า ค่า Sig. F เท่ากับ .008 ซึ่งมีค่านัยสำคัญทางสถิติที่น้อยกว่า .05 แสดงว่า อายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบของประชาชนในเขตพื้นที่สถานีตำรวจภูธรรามัน อำเภอรามัน จังหวัดยะลา แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล น้อยกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบของประชาชนในเขตพื้นที่สถานีตำรวจภูธรรามัน อำเภอรามัน จังหวัด

ยะลา แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ซึ่งมีค่านัยสำคัญทางสถิติมากกว่า .05 แสดงว่า อายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบของประชาชนในเขตพื้นที่สถานีตำรวจภูธรรามัน อำเภอรามัน จังหวัดยะลาไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบของประชาชนในเขตพื้นที่ตำรวจภูธรรามัน อำเภอรามัน จังหวัดยะลา จำแนกตามวุฒิการศึกษา

การมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม ของประชาชน	แหล่ง ของความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig. F
1. ด้านการมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจ	Between Groups	23.610	1	5.903	10.570	.000*
	Within Groups	265.251	381	.558		
	Total	288.861	382			
2. ด้านการมีส่วนร่วม ในการปฏิบัติ	Between Groups	12.985	1	3.246	3.888	.004*
	Within Groups	396.652	381	.835		
	Total	409.637	382			
3. ด้านการมีส่วนร่วม ในการติดตามประเมินผล	Between Groups	27.096	1	6.774	13.476	.000*
	Within Groups	238.777	381	.503		
	Total	265.873	382			
รวม	Between Groups	20.327	1	5.082	9.827	.000*
	Within Groups	245.623	381	.517		
	Total	265.949	382			

4.3 การมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบจำแนกตามวุฒิการศึกษา

การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบของประชาชนในเขตพื้นที่สถานีตำรวจภูธรรามัน อำเภอรามัน จังหวัดยะลา จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ทั้งโดยรวมและทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล มีค่าน้อยกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าวุฒิการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบของประชาชนในเขตพื้นที่สถานีตำรวจภูธรรามัน อำเภอรามัน จังหวัดยะลา แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบของประชาชนในเขตพื้นที่ตำรวจภูธรรามัน อำเภอรามัน จังหวัดยะลา จำแนกตามอาชีพ

การมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม ของประชาชน	แหล่ง ของความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig. F
1. ด้านการมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจ	Between Groups	21.613	1	5.403	9.604	.000*
	Within Groups	267.248	381	.563		
	Total	288.861	382			
2. ด้านการมีส่วนร่วม ในการปฏิบัติ	Between Groups	9.982	1	2.495	2.966	.019*
	Within Groups	399.655	381	.841		
	Total	409.637	382			
3. ด้านการมีส่วนร่วม ในการติดตามประเมินผล	Between Groups	15.418	1	3.854	7.310	.000*
	Within Groups	250.455	381	.527		
	Total	265.873	382			
รวม	Between Groups	14.532	1	3.633	6.864	.000*
	Within Groups	251.418	381	.529		
	Total	265.949	382			

4.4 การมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบจำแนกตามอาชีพ

การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบของประชาชนในเขตพื้นที่สถานีตำรวจภูธรรามัน อำเภอรามัน จังหวัดยะลา พบว่า ทั้งโดยรวมและทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล มีค่าน้อยกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า อาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบของประชาชนในเขตพื้นที่สถานีตำรวจภูธรรามัน แตกต่างกัน

อภิปรายผล (Discussion)

จากผลการวิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการก่ออาชญากรรมและความไม่สงบในพื้นที่สถานีตำรวจภูธรรามัน อำเภอรามัน จังหวัดยะลา อภิปรายได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมของประชาชนในพื้นที่สถานีตำรวจ ภูธรรามัน จังหวัดยะลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ด้านการตัดสินใจในการป้องกันอาชญากรรม การก่อความไม่สงบของประชาชนในพื้นที่สถานีตำรวจภูธรรามัน จังหวัดยะลา ด้านการติดตาม ประเมินผลในการป้องกันอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบ ของประชาชนในพื้นที่สถานี ตำรวจภูธรรามัน จังหวัดยะลา โดยทุกข้ออยู่ในระดับน้อย แสดงให้เห็นว่า การร่วมมือการป้องกัน อาชญากรรมและการก่อความไม่สงบของประชาชนในพื้นที่สถานีตำรวจภูธรรามัน จังหวัดยะลา ยังไม่ได้ รับการเข้าถึงในการร่วมกันประชาสัมพันธ์ ผู้วิจัยเห็นควรว่าสถานีตำรวจภูธรรามันและหน่วยงานราชการ

หรือหน่วยงานเอกชนที่เกี่ยวข้อง ควรมีการร่วมกันทำประชาสัมพันธ์ หรือสร้างความรู้ ความเข้าใจ และความใกล้ชิดกับประชาชน อีกทั้งยังเป็นการสร้างความเชื่อมั่นของประชาชนให้หันมาสนใจในเรื่องการร่วมกัน ป้องกันอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบอีกด้วย สอดคล้องกับแนวคิดหรือทฤษฎีการมีส่วนร่วมของประชาชน และเป็นไปตามที่ ให้ความหมายการมีส่วนร่วมคือ การกำหนดเป้าหมายที่ประชาชนมีบทบาทมากขึ้นถึงขั้นเป็นตัวนำของการพัฒนา โดยเริ่มตั้งแต่กระบวนการตัดสินใจการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา การวางแผนและการปฏิบัติตามแผนเพื่อที่จะนำไปสู่การพัฒนาของสังคม

2. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีผลต่อการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบของประชาชนในเขตพื้นที่ตำรวจภูธรรามัน อำเภอรามัน จังหวัดยะลา จำแนกตามเพศ โดยภาพรวม พบว่าเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบของประชาชนในเขตพื้นที่สถานีตำรวจภูธรรามัน อำเภอรามัน จังหวัดยะลา แตกต่างกัน พบว่า เพศชายและเพศหญิง มีระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม ในด้านการตัดสินใจ และด้านการติดตามประเมินผล แตกต่างกัน ในด้านการปฏิบัติ เพศชายและเพศหญิง มีระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมชาย หาญวังม่วง (2558) ศึกษา บทบาทการป้องกันอาชญากรรมในพื้นที่อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีบทบาทในการป้องกันอาชญากรรมในพื้นที่อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ ไม่แตกต่างกัน

การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบของประชาชนในเขตพื้นที่สถานีตำรวจภูธรรามัน อำเภอรามัน จังหวัดยะลา พบว่าประชาชนที่มี อายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบของประชาชนในเขตพื้นที่สถานีตำรวจ ภูธรรามัน อำเภอรามัน จังหวัดยะลา แตกต่างกัน และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล อายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบของประชาชนในเขตพื้นที่สถานีตำรวจภูธรรามัน อำเภอรามัน จังหวัดยะลา แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบของประชาชนในเขตพื้นที่สถานีตำรวจภูธรรามัน อำเภอรามัน จังหวัดยะลา ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธวัช รูปจักร์ (2557) พบว่า ผู้นำชุมชนที่มีอายุแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด ตามนโยบายของสำนักงานตำรวจที่แตกต่างกัน

การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบของประชาชนในเขตพื้นที่สถานีตำรวจภูธรรามัน อำเภอรามัน จังหวัดยะลา จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ทั้งโดยรวมและทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ประชาชนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบของประชาชนในเขตพื้นที่สถานีตำรวจ ภูธรรามัน อำเภอรามัน จังหวัดยะลา แตกต่างกัน สอดคล้องกับนรา ศรีวงษา และจิรวรรณ เจริญสุข (2557: 296)พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินงานและ ด้านการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผลตามลำดับ โดยประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผน โดยรวมและทุกด้านแตกต่างกัน

การเปรียบเทียบมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบของประชาชนในเขตพื้นที่สถานีตำรวจภูธรรามัน อำเภอรามัน จังหวัดยะลา จำแนกตามรายได้ โดยภาพรวม พบว่า ทั้งโดยรวมและรายด้านทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ประชาชนที่มีรายได้ต่างกันมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบของประชาชนในเขตพื้นที่สถานีตำรวจ ภูธรรามัน อำเภอรามัน จังหวัดยะลา แตกต่างกัน สอดคล้องกับนรา ศรีวงษา และจิรวัฒน์ เจริญสุข (2557: 296)พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินงานและ ด้านการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผลตามลำดับ โดยประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเนื่อง มีส่วนร่วมในการจัดทำแผน โดยรวมและทุกด้านแตกต่างกัน

การเปรียบเทียบมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบของประชาชนในเขตพื้นที่สถานีตำรวจภูธรรามัน จำแนกตามอาชีพ พบว่า ทั้งโดยรวมและทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบของประชาชนในเขตพื้นที่สถานีตำรวจภูธรรามันที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ อนุชัย จินดารัตน์ (2552) ศึกษาการให้ความร่วมมือของประชาชนต่อการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของข้าราชการตำรวจในเขตอำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี เปรียบเทียบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อให้ความร่วมมือของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมประชาชนที่มีอายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่พักอาศัย และความรู้ความเข้าใจต่างกัน การให้ความร่วมมือของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

ข้อเสนอแนะ (Recommendations)

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรมีการให้ความร่วมมือระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจและประชาชนในพื้นที่อย่างใกล้ชิดเช่น มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของแต่ละฝ่ายหรือประชาชนในพื้นที่ที่มีสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็นต่อปัญหาแล้ว แก้ไขร่วมกัน

1.2 ควรมีการร่วมมือกันระหว่างหน่วยของภาครัฐหรือเอกชน เข้ามาร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมป้องกันอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบ เพื่อให้ประชาชน มีกิจกรรมร่วมกัน และระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบ

1.3 ควรมีการจัดตั้งอาสาสมัครในชุมชน เพื่อให้เกิดเป็นชุมชนเข้มแข็ง มีการช่วยเหลือ สอดส่องดูแลบุคคลในหมู่บ้านให้มีการสอดส่องดูแลบุคคลภายนอกที่เข้ามาในพื้นที่หรือหมู่บ้าน เพื่อป้องกันการเกิดอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบที่อาจจะเกิดขึ้น

1.4 ควรมีการจัดกิจกรรมให้ประชาชนในชุมชนทำร่วมกันระหว่างประชาชนเอง

และประชาชน ร่วมกับเจ้าหน้าที่ ไม่ว่าจะเป็นด้านไหนก็ตาม เช่น การป้องกันอาชญากรรม กีฬา การพัฒนาชุมชน การอบรมต่าง ๆ การให้ความรู้ด้านอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบ และอาจจะมีการสร้างเสริมจิตสำนึกให้เด็ก ๆ ในชุมชน ให้เยาวชนประพฤติตนเป็นคนดี อยู่ในระเบียบ มีศีลธรรม ทำตัวเป็นคนดี ไม่หลงผิดจนเกิดเป็นการก่ออาชญากรรมและการก่อความไม่สงบ

1.5 มีการแจกเอกสาร ใบปลิว เพื่อเผยแพร่ให้ความรู้ให้กับประชาชน ในการหลีกเลี่ยงต่อการเป็นเหยื่อในการก่ออาชญากรรมและการก่อความไม่สงบ และมีการสืบวิธีการเอาตัวรอด ในการป้องกันตัวเบื้องต้น ให้ความรู้การป้องกันตัว โดยอาจจะจัดการอบรมและให้ความรู้

1.6 มีการร่วมกันตรวจสอบพื้นที่จุดคัดกรองพื้นที่เสี่ยงที่มักจะเกิดเหตุอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบ และหลีกเลี่ยงพื้นที่เปลี่ยวอันตราย

1.7 มีการจัดกิจกรรมให้เยาวชนในพื้นที่ได้รับกิจกรรมสีขาว ที่เกี่ยวกับกีฬา ความรู้หรืออาชีพ ที่เพิ่มจากเวลาเรียน เพื่อเป็นการดึงเยาวชนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงออกมาให้ได้รับความรู้และมาสนใจในกีฬา อาจจะทำให้เยาวชนไม่ถูกชักจูงไปในทางที่ผิด

1.8 ประชาชนในพื้นที่ร่วมกันเป็นหูเป็นตาให้กับเจ้าหน้าที่ คอยแจ้งเบาะแส เพื่อเป็นข้อมูลให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการจับกุมผู้กระทำผิดได้

1.9 จัดตั้งกลุ่มประชาชนเป็นอาสาสมัครในการช่วยเจ้าหน้าที่ตำรวจตรวจตราในพื้นที่ และการตรวจบุคคลภายนอกที่เข้ามาในพื้นที่ โดยอาสาสมัครจะเป็นหูเป็นตาให้กับเจ้าหน้าที่ ในการปฏิบัติงาน

1.10 กลุ่มอาสาสมัครที่เข้ามาปฏิบัติงาน จะต้องเข้าถึงและรู้จักประชาชนในชุมชนทุกคน และชักชวนให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการดูแลชุมชน และสังเกตพฤติกรรมเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดอาชญากรรม และการก่อความไม่สงบของกลุ่มบุคคลบางกลุ่ม

1.11 เจ้าหน้าที่ตำรวจอาจจะประสานกับหน่วยงานของรัฐบางหน่วยในการสร้างงาน สร้างอาชีพให้กับประชาชนในเขตพื้นที่ และในการประกอบอาชีพต้องพอต่อการดำรงชีพเพื่อป้องกันการก่อเหตุอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาแนวทางความร่วมมือเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเข้ามา มีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมและการก่อความไม่สงบของประชาชนในพื้นที่สถานีตำรวจ ภูธรรามัน จังหวัดยะลา

2.2 ควรศึกษาปัญหาด้านอื่น ๆ เช่น สภาพแวดล้อมในพื้นที่ สภาพแวดล้อมในครอบครัว ปัญหายาเสพติดในพื้นที่

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรรณิรมย์ บุญญฤทธิ์. (2527). การศึกษาความร่วมมือของชุมชนต่อการป้องกันอาชญากรรมในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ สังคมศาสตรมหาบัณฑิต. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ขวลิต อนันตรังสี. (2546). ทักษะคติของประชาชนต่อการปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของตำรวจสถานีตำรวจภูธรนครชัยศรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. นครปฐม : สถาบันราชภัฏนครปฐม.
- เทิดเกียรติ วงศาโรจน์. (2546). การมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมของประชาชนในชุมชนเทศบาลเมืองราชบุรีอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี. นครปฐม : สถาบันราชภัฏนครปฐม.
- ทวิช แสงทอง. (2552). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตรับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรเมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่.
- นรา ศรีวงษา และจีรวัฒน์ เจริญสุข.(2557). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด. วารสารการเมืองการปกครอง. 4 (2),296
- นฤกร คำประสิทธิ์. (2557). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรม : กรณีศึกษาตำบลคันทร้ง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยรังสิต.
- พงษ์พิชญ ภักดีณรงค์. (2554). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการใช้เทคโนโลยีแจ้งข่าวสารอาชญากรรมกรณีศึกษาพื้นที่กองบังคับการตำรวจนครบาล 2 บทความวิจัยทุนวิจัยโรงเรียนนายร้อยตำรวจ พ.ศ. 2556. 3 (6), 130 - 137.
- วรรณิการ์ ภูมิวงศ์พิทักษ์. (2540). ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการครอบครัวและชุมชนพัฒนา : ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนดวงแข เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศิริพร ลือวิภาสกุล. (2545). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตรับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรอำเภอสามปราน จังหวัดนครปฐม. นครปฐม : สถาบันราชภัฏนครปฐม.
- สิงห์ สิงห์เดช. (2544). การมีส่วนร่วมในโครงการตำรวจชุมชนสัมพันธ์ด้านป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม : ศึกษาเฉพาะกรณีสถานีตำรวจนครบาลบางเขน. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมชาย หาญวังม่วง. (2559). บทบาทของผู้นำชุมชนในการป้องกันอาชญากรรมในพื้นที่อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- อนุชัย จินดารัตน์. (2552). การให้ความร่วมมือของประชาชนต่อการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของข้าราชการตำรวจในเขตอำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- อุทิศ ศิริเม. (2553). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรโนนเจริญ อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บุรีรัมย์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

เจตคติของนักกฎหมายเกี่ยวกับพยานหลักฐานในการตายของบุคคลเกิดจาก การฆ่าตัวตายหรืออุบัติเหตุกรรม

เพิ่มพร ตูทานนท์¹ และณรงค์ กุลนิตะ²

วันได้รับบทความ: 21 มกราคม 2563 วันแก้ไข: 28 กุมภาพันธ์ 2563 วันยอมรับเผยแพร่: 28 เมษายน 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาเจตคติของ ทนายความ และอัยการที่มีต่อคดีฆ่าตัวตายหรืออุบัติเหตุกรรม 2) เพื่อศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานของบุคลากรที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม ได้แก่ ทนายความ และอัยการต่อคดีฆ่าตัวตายหรืออุบัติเหตุกรรม และ 3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการนำนิติวิทยาศาสตร์มาใช้แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการสืบสวนสอบสวนคดีฆ่าตัวตายหรืออุบัติเหตุกรรมของบุคลากรที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยทำการสัมภาษณ์บุคลากรที่มีบทบาทหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวนเมื่อมีเหตุการณ์ตายเกิดขึ้น โดยกลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย ทนายความ จำนวน 5 ราย และอัยการ จำนวน 5 ราย ผลการวิจัยพบว่า 1) เจตคติของ ทนายความ และอัยการ ที่มีต่อคดีฆ่าตัวตายหรืออุบัติเหตุกรรม ส่วนใหญ่จะเป็นงานที่ต้องใช้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ควรนำทั้ง 2 อย่างมาบูรณาการร่วมกัน คือ ต้องเอาทั้งหลักปฏิบัติในการสืบสวนมาผนวกกับหลักการทางวิทยาศาสตร์ และเจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้องควรจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับด้านนิติวิทยาศาสตร์ 2) ปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานพบว่า ปัญหาในทางปฏิบัติ คือการขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญและการขาดแคลนทางด้านเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพและทันสมัย 3) ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จ ของการนำนิติวิทยาศาสตร์ แต่ละหน่วยงานควรมีนโยบายการทำงานร่วมกันทำงานอย่างเร่งด่วนและมีประสิทธิภาพ มีเครื่องมือที่พร้อมและมีประสิทธิภาพและทันสมัย และมีการสัมมนา ร่วมกันระหว่างพนักงานสอบสวน แพทย์นิติเวช ทนายความ อัยการ พนักงานฝ่ายปกครอง พร้อมกับชี้แนวทางการทำงานร่วมกันในเรื่องการแชร์และเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างกันอย่างไม่จำกัดและครอบคลุมความคิดซึ่งกันและกัน และจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ

คำสำคัญ : เจตคติ นักกฎหมาย การฆ่าตัวตาย อุบัติเหตุกรรม

¹ นักศึกษาวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขานิติวิทยาศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา (ผู้ประพันธ์บรรณกิจ)

² อาจารย์พิเศษคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Lawyers' Attitude towards the Evidence of Death in Cases of Suicide or Being Murdered

Pheomphon Duthanon¹ & Narong Kulnides²

Received: January 21, 2020 Revised: February 28, 2020 Accepted: April 28, 2020

Abstract

This research aims to examine: 1) attitudes of lawyers and prosecutors towards suicide or murder cases; 2) problems arisen from practices and performance of the officers, including lawyers and prosecutors, on the justice process; and 3) factors affecting the success of these officers in adopting forensic science to solve the problems related to the investigation of suicide or murder cases. This research utilized a qualitative research approach. Data were collected through the use of in-depth interviews with 10 key informants including 5 lawyers and 5 prosecutors. The research findings showed that 1) based on the attitudes of the lawyers and the prosecutors, dealing with suicide or murder cases required the integration of theories and practices, meaning that the investigation practices needed to be integrated with science principles. Besides, related officers needed to have forensic science knowledge; 2) in terms of the problems, lack of personnel who have knowledge and experiences and lack of efficient and modern equipment were the main problems; 3) factors affecting the success of the application of forensic science included: (i) policies that encouraged an immediate and efficient cooperation between related personnel; (ii) sufficient, efficient, and modern equipment; (iii) seminars between inquiry officers, forensic physicians, lawyers, prosecutors, and administrative officers where guidelines for a cooperation in terms of unlimited information sharing and linking and working without being controlled were identified; and (v) sufficient budget.

Keywords: Attitude, Lawyers, Suicide, Murder

¹ Graduate student in Master of Science (Forensic Science) Faculty of Science and Technology, Suansunandha Rajabhat University (Corresponding author)

² Special lecturer at Faculty of Science and Technology, Suansunandha Rajabhat University

บทนำ (Introduction)

เนื่องจากปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นกับสังคมปัจจุบัน ปัญหาอาชญากรรม ปัญหายาเสพติด และปัญหาอื่นๆ ทำให้ป็นทอนความสุขสงบของประชาชนและความมั่นคงเรียบร้อยของสังคมและประเทศชาติ โดยเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับคดีความในการสืบสวนสอบสวน หรือคดีสะเทือนขวัญอาชญากรรมรุนแรง เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องใช้ความพยายามในการสืบสวนและติดตามผู้กระทำความผิดมาทำการฟ้องร้องต่อศาลซึ่งนอกจากเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ทำการสืบสวนสอบสวนจะต้องมุ่งเน้นรวบรวมพยานหลักฐานในทุกๆด้าน ทั้งการหาพยานและบุคคลสำคัญในที่เกิดเหตุตลอดรวมถึงการนำพยานหลักฐานการตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์ในทุกๆด้านที่เกี่ยวข้องมาทำการตรวจวิเคราะห์จะสามารถบอกแนวทางที่จะสืบหาตัวผู้กระทำความผิดไปในทิศทางที่ถูกต้องเพื่อช่วยสนับสนุนงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อให้บรรลุถึงจุดประสงค์ในการตรวจพิสูจน์การกระทำความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ถูกกล่าวหาภายใต้กฎหมาย

ซึ่งในปัจจุบันคดีเกี่ยวกับการฆ่าตัวตายและคดีฆาตกรรม ดูเหมือนจะเป็นข่าวที่ประชาชนและหน่วยงานหลายๆฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมให้ความสำคัญและมีการติดตามอย่างต่อเนื่องว่าผู้ที่กระทำการฆ่าตัวตายและคดีฆาตกรรมนั้น จะผ่านขั้นตอนการสอบสวน ขั้นตอนการพิจารณาคดี จนถึงขั้นตอนการได้รับการลงโทษอย่างไรและสถานใด ความสนใจของประชาชนต่ออาชญากรรมและการลงโทษผู้กระทำความผิดได้ถูกถ่ายทอดผ่านทางสื่อมวลชน (ศิริประภา รัตตัญญู, 2550) เนื่องจากคดีเกี่ยวกับการฆ่าตัวตายและคดีฆาตกรรม ในข้อเท็จจริงมีบ่อยครั้งที่พบว่าการตายของบุคคลจำนวนมากพบว่ามีฆาตกรรม ซึ่งการมุ่งค้นหาความจริงนั้นจำเป็นต้องอาศัยพยานและหลักฐานต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นพยานบุคคล พยานเอกสาร พยานวัตถุ สถานที่เกิดเหตุและสถานที่ที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ โดยอาศัยประสบการณ์และกระบวนการทางนิติวิทยาศาสตร์ (Forensic Science) บนพื้นฐานและความเป็นธรรมชาติของเหตุการณ์ สถานที่ หรือพยานหลักฐานนั้นๆ เพื่อปะติดปะต่อเรื่องราวที่เกิดขึ้นจนได้ ข้อเท็จจริง ของเหตุการณ์แล้วจึงนำบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง หรือข้อกฎหมาย มาปรับให้เข้ากับข้อเท็จจริงเพื่อดำเนินการตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาบทที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นๆต่อไป ความสำคัญของการค้นหาความจริงเกี่ยวกับสาเหตุการตายของบุคคล การดำเนินการตามกฎหมายในการพิสูจน์การตายของบุคคลตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องหรือการชันสูตรพลิกศพ แนวทางการรวบรวมและพิจารณาพยานหลักฐานเกี่ยวกับการพิสูจน์การตายของบุคคล การพิจารณาเกี่ยวกับการฆาตกรรม การฆ่าตัวตาย อันเป็นการค้นหาความจริงทางอาญาอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับสาเหตุการตายของบุคคล

ซึ่งความสำคัญของการค้นหาความจริงเกี่ยวกับสาเหตุการตายของบุคคลในกรณีที่มีความตายของบุคคลเกิดขึ้น การแสวงหาพยานหลักฐานจากศพผู้ตายและรายละเอียดต่างๆที่เกี่ยวข้องกับบริเวณสถานที่เกิดเหตุที่พบศพ หรือสถานที่อื่นที่เกี่ยวข้อง และพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง สามารถทำให้การพิสูจน์ความจริงได้กระจ่างชัดว่าผู้ตายเป็นใคร และมีสาเหตุการตายอย่างไร การตายนั้นเกิดจากการกระทำความผิดทางอาญาหรือไม่ อันเกี่ยวกันโดยตรงถึงสิทธิประโยชน์ ความรับผิดชอบ และหน้าที่ต่างๆ ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้ตายหรือผู้อื่น เช่น การรับโทษของบุคคลที่ทำให้ตาย ทรัพย์สิน มรดก เป็นต้น การค้นหาความจริงเกี่ยวกับสาเหตุการตายของบุคคลจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งทั้งต่อผู้ตายและผู้ที่ยังมีชีวิตอยู่ในสังคม ตัวอย่างของคดีที่เกิดจาก

ปัญหาในการชันสูตรพลิกศพแล้วมีผลกระทบในประเด็นอื่นๆดังกล่าวมาแล้ว เช่น คดีการเสียชีวิตของนายห้างทอง ธรรมวิณะ อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นต้น ซึ่งสามารถสะท้อนถึงความสำคัญของการชันสูตรพลิกศพได้เป็นอย่างดี ตามประมวลกฎหมายพิจารณาความอาญาเมื่อปรากฏแน่ชัดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าบุคคลใดตายโดยผิดธรรมชาติหรือตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงาน จะมีการชันสูตรเพื่อหาสาเหตุการตาย

เมื่อมีการชันสูตรเพื่อหาสาเหตุการตาย ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่สำคัญขององค์กรและบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาได้แก่ พนักงานสอบสวนหรือตำรวจ หนายความ อัยการ และผู้พิพากษา เป็นต้น เพื่อค้นหาสาเหตุการตายที่แท้จริงว่าฆ่าตัวตายหรือถูกฆาตกรรมเพื่อใช้ในการดำเนินการทางกฎหมาย ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเจตคติของนักกฎหมาย ซึ่งเป็นบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ในงานวิจัยครั้งนี้จะศึกษาจาก หนายความ และอัยการผู้ ที่มีเจตคติต่อคดีฆ่าตัวตายและคดีถูกฆาตกรรม เพื่อใช้เป็นแนวทางสนับสนุนการสืบสวนของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการตรวจพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาเจตคติของ หนายความ และอัยการ ที่มีต่อคดีฆ่าตัวตายหรือถูกฆาตกรรม
2. เพื่อศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานของบุคลากรที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม ได้แก่ หนายความ และอัยการ ต่อคดีฆ่าตัวตายหรือถูกฆาตกรรม
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการนำนิติวิทยาศาสตร์มาใช้แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการสืบสวนสอบสวนคดีคดีฆ่าตัวตายหรือถูกฆาตกรรมของบุคลากรที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม

การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับเจตคติ

ความหมายของเจตคติ (Attitude) เป็นเรื่องที่สำคัญมากทางจิตวิทยาสังคม เพราะพฤติกรรมทางสังคมที่บุคคลแสดงต่อกันและกันจะเป็นไปในลักษณะที่เป็นทางบวกหรือทางลบนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับเจตคติของแต่ละบุคคล ซึ่งเจตคติจะเป็นเครื่องชี้แนวทางให้บุคคลกระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง

เจตคติหมายถึง ความรู้สึกที่ค่อนข้างถาวรต่อสิ่งเร้า (สิ่งของ เหตุการณ์, สถานการณ์, ประสบการณ์ ฯลฯ) ที่เรารู้จักหรือเข้าใจแล้วมีแนวโน้มให้เรามีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับความรู้สึกนั้น เจตคติประกอบด้วย

1. ทิศทาง ได้แก่บวก (+) หรือ ลบ (-) ชอบหรือไม่ชอบ ดีหรือไม่ดี ฯลฯ
2. ความเข้มข้น ได้แก่ เจตคติที่มีมากน้อยเพียงใด เช่น มีเจตคติที่ดีเป็นอย่างมากต่อการแสดงความเกรงใจผู้อื่น
3. ขอบเขต ได้แก่ เจตคติที่มีแผ่ขยายอิทธิพลถึงสิ่งอื่น หรือไม่หรือมีขอบเขตกว้างหรือแคบมากน้อย
4. ระยะเวลา ได้แก่ ความยาวนาน หรือความคงทนของเจตคติ

1.1 องค์ประกอบของเจตคติ บุคคลจะสร้างเจตคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งได้ จะต้องอาศัย องค์ประกอบ 3 ประการ คือ

1. องค์ประกอบด้านความรู้ (Cognitive Component)
2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก (Affective Component)
3. องค์ประกอบด้านแนวโน้มที่จะกระทำ (Action Tendency Component)

1.2 ลักษณะของเจตคติ

1. เจตคติเป็นสิ่งที่เรียนรู้กันได้ ถ่ายทอดได้
2. เจตคติเปลี่ยนแปลงได้ บางเรื่องอาจเปลี่ยนง่าย แต่บางเรื่องเปลี่ยนยากขึ้นอยู่กับความผูกพันทางจิตใจ
3. มีอิทธิพลต่อการกระทำพฤติกรรม กล่าวคือเจตคติจะให้การสนับสนุนหรือไม่สนับสนุนพฤติกรรมนั้น
4. เจตคติเป็นสิ่งที่วัดได้ ประเมินได้ ชอบมากหรือชอบน้อย ชอบไม่ชอบ พอใจไม่พอใจ เป็นต้น

2. ความหมายของคำว่านักกฎหมาย

นักกฎหมาย หมายถึง ผู้ที่ใช้ความรู้ทางกฎหมายเป็นวิชาการประกอบการงานที่ตนปฏิบัติในสาขาต่าง ๆ เป็นคำรวมความถึงผู้ประกอบกรงานทางกฎหมายทุกประเภท ไม่เฉพาะผู้ที่ทำงานเกี่ยวกับศาล ซึ่งอาจแยกได้ดังนี้

2.1 ทนายความ

ทนายความ เป็นวิชาชีพทางกฎหมายแขนงหนึ่ง ในแต่ละประเทศอาจมีศัพท์เรียกทนายแตกต่างกัน เช่น barrister-at-law หรือ attorney หรือ solicitor ซึ่ง barrister-at-law จะหมายถึงทนายความที่ว่าความในศาล ส่วน solicitor จะเป็นที่ปรึกษาทนายความที่ไม่ได้ว่าความ ในอเมริกาจะเรียกทนายความว่า attorney หรือ lawyer ซึ่งว่าความได้ และเป็นทนายความเพียงประเภทเดียว บางครั้งมีผู้แปลคำว่า lawyer ว่านักกฎหมาย แต่ในประเทศไทย ทนายความสามารถรับปรึกษาปัญหากฎหมายและว่าความได้ โดยผู้จะเป็นทนายความ ต้องสอบใบอนุญาตว่าความจากสภาทนายความก่อน ขณะที่บางประเทศ ทนายความต้องจบเนติบัณฑิตย์

ทนายความออกเป็น 2 ชั้น คือ ทนายความชั้นหนึ่งและทนายความชั้นสอง ซึ่งต่างกันตรงที่ทนายความชั้นหนึ่ง สามารถว่าความในศาลได้ทั่วราชอาณาจักร ส่วนทนายความชั้นสองมีสิทธิว่าความในศาลในเขตจังหวัด ตามที่ระบุไว้ในใบอนุญาต ทนายความในปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นทนายความชั้นหนึ่ง ทนายความมีความสำคัญในการดำเนินคดีในศาล ไม่ว่าจะเป็นการฟ้องร้อง การว่าความแก้ต่าง การซักถาม คำพยาน คุณสมบัติของทนายความส่วนใหญ่จะต้องมีความรู้ 2 ด้านใหญ่ๆ คือ ต้องมีความรู้ด้านกฎหมายเป็นอย่างดี และต้องมีศิลปะในการว่าความเป็นอย่างดี เพราะบางคนมีแต่ความรู้ด้านกฎหมาย แต่ขาดไหวพริบ ปฏิภาณในการว่าความ ผู้นั้นก็ไม่สามารถเป็นทนายความที่ดีและเก่ง

ทนายความจะเข้ามาเกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม เพราะเข้ามาว่าความแก้ต่างให้แก่คู่ความไม่ว่าจะเป็นโจทก์หรือจำเลยก็ตาม ทนายความเป็นบุคคลสำคัญคนหนึ่งเพราะถือว่าเป็นผู้รู้กฎหมายที่คอยทำหน้าที่เป็นตัวแทนในการดำเนินคดีในศาลซึ่งการกระทำของทนายความในศาลมีผลเท่ากับคู่ความทำเอง

2.2. อัยการ

อัยการคือทนายแผ่นดิน หรือนักกฎหมายให้แก่รัฐ เป็นผู้รับผิดชอบการดำเนินคดีอาญาในนามของรัฐ และสามารถมอบอำนาจหน้าที่ให้แก่พนักงานอัยการผู้ได้บังคับบัญชาได้ สำนักงานอัยการสูงสุดเป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ที่ใช้อำนาจกึ่งตุลาการ ดังนั้นสำนักอัยการสูงสุดจึงมีฐานะเป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ รับพิจารณาสั่งคดีขึ้นสู่ศาลและความ เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของประชาชนและรัฐตามหลักนิติรัฐ

พนักงานอัยการ เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งดำเนินคดีต่อจากพนักงานสอบสวน เมื่อพนักงานสอบสวนได้สอบสวนคดีเสร็จแล้ว ก็จะส่งสำนวนการสอบสวนให้พนักงานอัยการ เพื่อฟ้องผู้ต้องหาต่อศาลต่อไป พนักงานอัยการจึงเปรียบเสมือนทนายของ แผ่นดิน มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินคดีในนามของรัฐ

3. ความหมายของนิติวิทยาศาสตร์

นิติวิทยาศาสตร์ (Forensic Science) มาจากคำว่า นิติ+วิทยาศาสตร์ ฉะนั้น นิติวิทยาศาสตร์ จึงหมายถึง การนำวิทยาศาสตร์ทุกสาขามาประยุกต์ใช้เพื่อประโยชน์แห่งกฎหมาย ซึ่งประโยชน์แห่งกฎหมายในที่นี้ได้แก่

1. ประโยชน์ทางนิติวิทยาศาสตร์ในเรื่องการออกกฎหมาย
2. ประโยชน์ของการคลี่คลายปัญหาและการพิสูจน์ข้อเท็จจริงในคดีความเพื่อผลในการบังคับใช้กฎหมายและการลงโทษ

3.1 การจำแนกประเภทของวิทยาศาสตร์

1. วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ (Natural Science) เป็นเรื่องของสิ่งที่มีความแท้จริงตลอดเวลา วิชาที่อยู่ในวิทยาศาสตร์ธรรมชาตินี้จะเป็นพวกวิทยาศาสตร์ธรรมชาติได้แก่ วิชาเคมี (Chemistry) วิชาชีววิทยา (Biology) และวิชาฟิสิกส์ (Physic)

2. วิทยาศาสตร์ประยุกต์ (Apply Science) เป็นสิ่งที่นักวิทยาศาสตร์นำมาประยุกต์เพื่อพัฒนาประโยชน์แก่มวลมนุษย์

ดังนั้นนิติวิทยาศาสตร์จึงจำแนกออกได้เป็น 2 แบบตามการจำแนกของตามหลักการจำแนกทางวิทยาศาสตร์กล่าวคือ

1. นิติวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ (Natural Forensic Science) ได้แก่ วิชาพิสูจน์หลักฐาน (Criminalistics) รวมถึงการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุซึ่งจะกล่าวอย่างละเอียดในลำดับต่อไป

2. นิติวิทยาศาสตร์ประยุกต์ (Apply Forensic Science) โดยการนำองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ในสาขาต่างๆ มาประยุกต์ใช้ให้เป็นต่อกระบวนการยุติธรรม ดังนั้นนิติวิทยาศาสตร์ในประเภทนี้ประกอบด้วยหลากหลายสาขายกตัวอย่างเช่น

2.1) นิติเวชศาสตร์ (Legal Medicine หรือ Forensic Medicine) หมายถึงวิชาแพทยที่เกี่ยวกับกฎหมายและยังรวมถึงวิชากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการแพทย์ และการประกอบวิชาชีพของแพทย์ด้วย ซึ่งขอบเขตของวิชานิติวิทยาศาสตร์ในปัจจุบันจึงกว้างขวางมาก

2.2) นิติวิศวกรรมศาสตร์ (Forensic Engineering) ตามปกติอาชีววิศวกรรมจะศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีทางคณิตศาสตร์ร่วมกับวิทยาศาสตร์เพื่อประโยชน์ของมนุษย์ การใช้ความคิดในทางสร้างสรรค์ และการแก้ไขปัญหาต่างๆ แต่ยังมีวิศวกรอีกกลุ่มหนึ่งที่มีหน้าที่ในการนำความรู้และประสบการณ์ทางวิศวกรรมศาสตร์มาใช้เพื่อเป็นประโยชน์แห่งกฎหมายคำร้องส่วนใหญ่ มักจะเป็นทางด้านการพิจารณาข้อพิพาททางด้านแพ่งของคู่กรณีทั้ง 2 ฝ่าย นานๆ ครั้งจึงมีความจำเป็นต้องให้ความรู้ทางด้านนี้ เพื่อประโยชน์ในทางคดีอาญาบ้างผู้ประกอบการวิชาชีพวิศวกรรมนั้นจะต้องสร้างชื่อเสียง และเป็นที่ยอมรับในสาขาของตนเอง ก่อนที่จะได้รับฐานะผู้เชี่ยวชาญทางวิศวกรรมศาสตร์ในกระบวนการยุติธรรมปัญหาที่นิติวิศวกรรมจะให้ความช่วยเหลือได้นั้นมีมากพอกับจำนวนสาขาวิชาที่อยู่ในหลักสูตรศึกษาของมหาวิทยาลัยได้แก่ การศึกษาถึงพฤติการณ์ความล้มเหลวของผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม จนเป็นเหตุให้ผู้บริโภคได้รับความเสียหาย การศึกษาเกี่ยวกับต้นเหตุต่างๆ ที่เกิดขึ้นว่าควรเป็นการรับผิดชอบของผู้ใด การศึกษาเกี่ยวกับสาเหตุของเพลิงไหม้ ลักษณะการลุกลาม และสาเหตุของการระเบิด เป็นต้น

2.3) นิติทันตวิทยา (Forensic Odontology) เป็นการนำความรู้ทางด้านทันตแพทยศาสตร์หรือทันตวิทยามาใช้ในกระบวนการยุติธรรมเช่น การตรวจพิสูจน์ฟันในสถานที่เกิดเหตุเครื่องบินตก โดยนำมาเปรียบเทียบกับฟิล์มเอกซเรย์จากประวัติการทำฟันของผู้เสียชีวิต เพื่อยืนยันว่าผู้ตายเป็นใคร

2.4) นิติเภสัชวิทยา (Forensic Pharmacology) เป็นการนำความรู้ทางด้านยามาใช้ในกระบวนการยุติธรรมเช่น ยาพิษต่างๆ ยาที่มีผลต่อจิตและระบบประสาท และยาที่เป็นอันตรายถึงชีวิต เป็นต้น

2.5) นิติมานุษยวิทยา (Forensic Anthropology) เมื่อมีการค้นพบโครงกระดูกที่ต้องสงสัยว่าเป็นมนุษย์หรือไม่ ณ ที่ใด โอกาสที่ใช้นักวิทยาศาสตร์ที่อยู่สาขามานุษยวิทยานั้นมีมากเลยทีเดียวที่จะเห็นชัดได้แก่ การเกิดกรณีอุบัตินัยซึ่งมีผู้เคราะห์กรรมเป็นจำนวนมากและอาจไม่ทราบจากสภาพร่างกายที่หลงเหลืออยู่ว่าเป็นผู้ใดบ้างเช่น กรณีภัยพิบัติที่ประเทศไทย นักมานุษยวิทยาจึงมีบทบาทเป็นอย่างมากเพราะไม่เพียงแต่เป็นผู้ยืนยันการตายเท่านั้นต้องระบุให้ชัดเจนด้วยว่าเป็นใคร เพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับสินไหมทดแทนประกอบการฟ้องร้องทางแพ่งหรือการจัดการเกี่ยวกับทรัพย์สิน การจดทะเบียนสมรสใหม่ เป็นต้น บุคคลที่ทำหน้าที่นี้มักจะเป็นนักมานุษยวิทยาในสาขาวิชาการตรวจวิเคราะห์เกี่ยวกับกระดูก โครงร่างของมนุษย์ โดยเริ่มต้นศึกษาจากมนุษย์สมัยดึกดำบรรพ์เป็นต้นมานับเป็นประโยชน์อย่างมากในการสืบสวนสอบสวน

2.6) นิติกีฏวิทยา (Forensic Entomology) เป็นการศึกษาถึงแมลง หนอนที่เกี่ยวกับคดี เช่น การพิสูจน์แมลงในศพ ซึ่งจะนำไปสู่ระยะเวลาในวงจรชีพ และทำให้ทราบเวลาการตายโดยประมาณของศพได้

4. ความหมายของการฆ่าตัวตาย

การฆ่าตัวตายหรืออัตวินิบาตกรรม (Suicide) ซึ่งเป็นคำประสมมาจากคำว่าอัตต (Sui) หมายถึงตัวตนเอง (Self) ผสมกับวินิบาต (Caedere) หมายถึงการทำลายการฆ่า (To Kill) และกรรมหมายถึงการกระทำ (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2539)

สรุป ได้ว่าการฆ่าตัวตายหมายถึงการที่บุคคลมีความคิดและพฤติกรรมทำร้ายตนเองมุ่งหวังให้ตนเองจบชีวิตลงด้วยวิธีการต่างๆเพื่อให้ตนเองหลุดพ้นจากปัญหาหรือความคับข้องใจที่รุนแรงในชีวิตส่วนการพยายามฆ่าตัวตายหมายถึงการที่บุคคลมีความคิดและพฤติกรรมทำร้ายตนเองด้วยวิธีการต่างๆไม่ถึงแก่ชีวิต พฤติกรรมการฆ่าตัวตาย

4.1 สาเหตุการฆ่า

การฆ่าเป็นการแสดงออกของพฤติกรรมก้าวร้าวอย่างหนึ่ง ซึ่งอยู่ภายใต้อิทธิพลของสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรม เช่นเดียวกับพฤติกรรมอื่นๆ ซึ่ง พอล โบฮันแนน (มณฑิพดาราศักดิ์, 2527:41-45; อ้างอิงจาก Paul Bohannan n.d.) ได้กล่าวไว้ในการศึกษาเกี่ยวกับการฆ่าในสังคมแอฟริกาว่าเนื่องจากความแตกต่างในวัฒนธรรมของสังคมที่แตกต่างออกไปทำให้การศึกษาสาเหตุหรือปัจจัยที่นำไปสู่การฆ่าเป็นเรื่องที่ยากซับซ้อนและยากแก่การทำความเข้าใจ

4.2 ปัจจัยที่นำไปสู่การฆ่า

สาเหตุและปัจจัยที่นำไปสู่การฆ่า มีมูลเหตุและปัจจัยที่เกี่ยวข้องและสัมพันธ์โดยตรงกับสาเหตุของการตายอยู่ 3 ประเด็น คือ

1. อิทธิพลของสังคมและวัฒนธรรม อันเป็นสภาพแวดล้อมต่อผู้กระทำและเหยื่อผู้ถูกระทำ เป็นปัจจัยที่ต้องทำความเข้าใจและให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก เนื่องจากเป็นข้อมูลที่ทำให้เข้าใจสภาพสังคมและวัฒนธรรมนั้น รวมถึงลักษณะทางประชากรของกรณีฆ่าและสาเหตุการฆ่าในระดับต่างๆ เช่น ลักษณะของการฆ่า อาวุธและวิธีการที่ใช้ความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำผิดและสภาพสังคม ความสัมพันธ์ระหว่างคู่กรณีและปัจจัยเสริมที่นำไปสู่การฆ่า เป็นต้น

2. การฆ่าที่เหยื่อเป็นต้นเหตุเป็นรายละเอียดย่อมาจากข้อแรกซึ่งมีความสำคัญ อยู่ไม่น้อยเนื่องจากตัวผู้กระทำผิดและเหยื่อผู้ถูกระทำเป็นองค์ประกอบหลักของการฆ่าในการพิจารณาและวิเคราะห์ถึงปัญหาจึงไม่สามารถมองข้ามประเด็นนี้ไปได้

3. มูลเหตุจูงใจด้านจิตวิทยา เป็นการศึกษาในแนวลึกโดยเน้นถึงความกดดันที่หาทางออกมาในรูปของการฆ่าโดยวิเคราะห์ถึงปัญหาทางด้านจิตใจของผู้ฆ่า เพื่อค้นหาสาเหตุที่แท้จริงของการฆ่า

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Quality Research) ผู้วิจัยเน้นการใช้วิธีการวิเคราะห์ด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร หนังสือ ตำรา วิทยานิพนธ์ งานวิจัย บทความ วารสารต่างๆ รวมทั้งสัมภาษณ์

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อศึกษาเจตคติของพนักงานสืบสวนสอบสวนและตรวจพิสูจน์ หนายความ อัยการและ ผู้พิพากษา ที่มีต่อคดีฆ่าตัวตายหรือถูกฆาตกรรม

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นการสัมภาษณ์ในรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ โดยการใช้ประเด็น/แนวคำถามกว้างๆเพื่อกระตุ้นให้คู่สนทนาเล่าเรื่องราวอย่างมีเป้าหมาย ผู้สัมภาษณ์มักมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ถูกสัมภาษณ์ในลักษณะเป็นคู่สนทนา ใช้ทักษะการสื่อสาร สร้างการสนทนาอย่างมีเป้าหมายโดยมีขั้นตอนการสัมภาษณ์เชิงลึกดังนี้

1. สร้างบรรยากาศ ทักทายกับผู้ให้ข้อมูล

2. ชี้แจง แนะนำตัว/อธิบายวัตถุประสงค์การวิจัย/แจ้งผู้ให้ข้อมูลทราบว่าผู้ให้ข้อมูลนั้นมีความสำคัญอย่างไร

3. ดำเนินการสนทนาตามประเด็นวิจัย

4. ปิดการสนทนา ก่อนยุติการสนทนา ควรย้ำถึงการรักษาความลับ และขออนุญาตติดต่อกลับมาในกรณีต้องการข้อมูลเพิ่มเติม

2.1 ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ

การวิจัยเรื่องเจตคติของนักกฎหมายเกี่ยวกับการฆ่าตัวตายหรือถูกฆาตกรรมผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญคือ บุคลากรที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม ได้แก่ หนายความ และ อัยการ ซึ่งประกอบด้วย

1. หนายความ จำนวน 5 ราย

2. อัยการ จำนวน 5 ราย

2.2 วิธีการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ

ผู้วิจัยใช้วิธีการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญโดยทำการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ภูมิตำแหน่งที่ระดับผู้บังคับการและมีประสบการณ์ในการทำงาน 15 ปีขึ้นไป

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเรื่องเจตคติของนักกฎหมายเกี่ยวกับการฆ่าตัวตายหรือถูกฆาตกรรมผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นเครื่องมือในการวิจัยโดยมีประเด็นคำถามในการวิจัยดังนี้

1. หนายความ และอัยการ มีเจตคติต่อคดีฆ่าตัวตายหรือถูกฆาตกรรมอย่างไรบ้าง

2. ปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานของบุคลากร และ แนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นการสืบสวนคดีฆ่าตัวตายหรือถูกฆาตกรรม ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม ต่อคดีฆ่าตัวตายหรือถูกฆาตกรรม

3. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการนำนิติวิทยาศาสตร์มาใช้แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการสืบสวนสอบสวนคดีคดีฆ่าตัวตายหรือถูกฆาตกรรมของบุคลากรที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม

4 การวิเคราะห์ข้อมูล

เนื่องจากแบบสัมภาษณ์ที่สร้างไว้เป็นไปตามแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนั้นเมื่อนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากการสัมภาษณ์ ซึ่งถือเป็นแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Source) และใช้มาตรการตรวจสอบความน่าเชื่อถือโดยใช้เทคนิคสามเส้าแล้ว ผู้วิจัยจึงได้นำข้อมูลมาจัดหมวดหมู่ตามวัตถุประสงค์ จากนั้นจึงนำมาประมวลและใช้วิธีวิเคราะห์และตีความเนื้อหาที่เชื่อมโยงความสอดคล้องเนื้อหา โดยยึดหลักการวิเคราะห์ข้อมูล/เนื้อหา (Content Analysis) โดยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อนำไปสู่การตอบคำถามในการวิจัย รวมถึงการใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ช่วยในการนำเสนอเนื้อหาเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ มีความชัดเจนเป็นรูปธรรมและเป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์ยิ่งขึ้น

ผลการวิจัย (Results)

จากการสัมภาษณ์คุณลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มเป้าหมาย คือบุคลากรที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม พบว่า เป็นชายทั้งหมด จำนวน 10 คน โดยมีอายุเฉลี่ยที่ 50-59 ปี มีสถานภาพสมรสแล้ว 15 คน จบการศึกษาระดับปริญญาตรี 5 คน ระดับปริญญาโท 5 คน มีอายุการปฏิบัติงานโดยเฉลี่ย 10-20 ปี และมีระยะเวลาประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่คดีฆ่าตัวตายหรือถูกฆาตกรรม โดยเฉลี่ย 5-10 ปี

1. เจตคติของทนายความ อัยการ และผู้พิพากษาที่มีต่อคดีฆ่าตัวตายหรือถูกฆาตกรรม

จากการสัมภาษณ์เจตคติของ ทนายความ และอัยการ ที่มีต่อคดีฆ่าตัวตายหรือถูกฆาตกรรมของกลุ่มเป้าหมายทั้ง 10 คนสรุปผลการสัมภาษณ์ได้ดังนี้

1.1 ทนายความ

คดีการฆ่าตัวตายและการฆาตกรรมผู้ให้สัมภาษณ์ได้กล่าวว่า ทนายความจะเข้ามาเกี่ยวข้องกับโดยตรง เพราะถ้ามีการตายแบบมีเงื่อนงำของญาติพี่น้องและยังสงสัยในคำวินิจฉัยของพนักงานสอบสวนหรือสืบสวนว่าเป็นการตายโดยฆ่าตัวตาย ทนายความอาจได้รับให้คำปรึกษาข้อสงสัยกับญาติของเหยื่อ แล้วทนายความย่อมเข้ามาตามเอกสารสอบถามกับพนักงานสอบสวนสืบสวน เอกสารจากนิติเวชว่าการตายเป็นการตายโดยถูกฆาตกรรมหรือฆ่าตัวตาย มีผลชัดเจนออกแบไหน มีเหตุจูงใจในการตายหรือไม่หรือมีข้อสงสัยว่าถูกฆาตกรรมหรือฆ่าตัวตาย

ทนายความได้ประสบปัญหาด้านนี้โดยเห็นว่าส่วนใหญ่พนักงานสอบสวนหรือสืบสวนทำงานล่าช้าและละเลยไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และมีเหตุสงสัยว่ามีการวิ่งเต้นเรื่องการตายหรือไม่ ย่อมเห็นหลายคดีที่ออกสื่อ ด้วยความสงสัยและทนายความนำมาร้องเรียนหน่วยงานต่างๆที่ไม่ใช่ผู้รับผิดชอบคดีโดยตรง หรือมีการฟ้องร้องหมอตราชพิสุจน์หรือพนักงานตำรวจบ่อยครั้งโดยทนายความ ซึ่งถ้ามีนักนิติวิทยาศาสตร์เข้ามาร่วมในการแสวงหาความจริงย่อมดีเพราะจะได้ให้ความเห็นตามที่ศึกษามาทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ อาจเป็นความเห็นแย้งหรือความเห็นชอบด้วยเหตุผลทางวิทยาศาสตร์ การทำงานล่าช้าไม่รอบคอบของพนักงานสอบสวนสอบสวน ทนายความย่อมเข้ามาเร่งผลทางคดีได้ แต่ถ้ามีนิติวิทยาศาสตร์จะทำให้ ผลภาระงานมากขึ้น

และเพื่อประกอบการพิจารณาของผลทางคดี เพื่อศาลหรือชั้นอัยการจะมีข้อมูลที่มีประสิทธิภาพเพื่อผลประโยชน์ของเหยื่อและญาติเหยื่อ

1.2 อัยการ

อัยการคือเจ้าหน้าที่รับการแต่งตั้งให้ประจำอยู่ตามศาล ซึ่งเป็นผู้แทนของสังคมมีอำนาจและหน้าที่ดำเนินการในนามของสังคมให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของสาธารณะ เป็นผู้ฟ้องร้องคดีดำเนินคดี และจัดให้มีการปฏิบัติตามคำพิพากษา แต่อัยการไม่ได้มีอำนาจหน้าที่จำกัดเฉพาะอยู่แต่ในการดำเนินคดีในศาลเท่านั้น ยังมีอำนาจหน้าที่ต่างๆทั้งในทางอาญา ทางระเบียบวินัย และทางด้านการปกครองต่างๆ อีกหลายประการ โดยเฉพาะการฆ่าตัวตายและการฆาตกรรม ถ้าเป็นคดีอาญาอัยการจะมีอำนาจในการสอบสวนคดีในฐานะที่เป็นเจ้าพนักงานตำรวจฝ่ายคดีชั้นผู้ใหญ่กิจการของตำรวจฝ่ายคดี โดยในเขตศาลชั้นต้นจะอยู่ในความอำนวยการของอัยการประจำศาลชั้นต้น ซึ่งอัยการมีอำนาจรับคำร้องทุกข์และคำกล่าวโทษ อัยการศาลชั้นต้นอาจทำการสอบสวนความผิดที่มีโทษ

ด้วยหลักการสอบสวนเบื้องต้น ขั้นแรกเพื่อนำสู่กระบวนการของกฎหมายคือพนักงานสอบสวนสืบสวน เมื่อมีเหตุแจ้งพบศพผู้ตาย พนักงานสอบสวนสืบสวนต้องรีบไปพื้นที่เกิดเหตุและโดยหลักสากล ต้องกันเขตพื้นที่เกิดเหตุและตรวจสอบหาพยานหลักฐานเพื่อนำมาสู่การหาพยานและวิเคราะห์และต้องไปโดยรวดเร็วเพื่อไม่ให้วัตถุพยานหลักฐานต่างๆ สูญหายไป แนวคิดของพนักงานสอบสวนสืบสวนมีความรู้พอสังเขป แต่ปัจจุบันมีการศึกษาด้านนิติวิทยาศาสตร์มากขึ้นและมีผู้เชี่ยวชาญมากขึ้นเพื่อนำมาร่วมการค้นหาข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการพิจารณาต่อไป และเพื่อให้บุคคลภายนอกได้ทราบอย่างชัดเจนถึงเหตุผลของการตรวจโดยไม่มีข้อโต้แย้ง และทางอัยการอาจจะต้องตรวจศพเบื้องต้นเพื่อเห็นสภาพจริงและป้องกันการวิ่งเต้นคดีประกอบกับการพิจารณาด้วย ฉะนั้นการที่พนักงานสอบสวนสืบสวนปัจจุบันออกไปทำงาน ควรมีนักนิติวิทยาศาสตร์เข้าร่วมเพื่อความโปร่งใสและร่วมแสวงหาข้อเท็จจริงได้มากขึ้นจนปราศจากข้อสงสัย

2. ปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานของบุคลากร และ แนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นการสืบสวนคดีฆ่าตัวตายหรือถูกฆาตกรรม ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม ต่อคดีฆ่าตัวตายหรือถูกฆาตกรรม

2.1 หน่วยงาน

ปัจจุบันมีหน่วยงานนิติวิทยาศาสตร์เข้ามาช่วยแก้ปัญหาให้งานกระจ่างและช่วยให้หน่วยงานต่อสู้คดีได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่นเรื่องจับแพะ, เรื่องการตายโดยอำพรางคดีโดยหวังผลประโยชน์, เรื่องฆ่าเมีย, ลายนิ้วมือแฝง, ดีเอ็นเอ และอื่นๆที่ทางตำรวจอาจจะประมาทในการเก็บวัตถุพยานต่างๆ การเก็บพยานเหล่านี้สามารถให้หน่วยงานช่วยเหลือเหยื่อหรือญาติเหยื่อได้อย่างมีประสิทธิภาพได้

แนวทางแก้ไขคงต้องให้ผู้ใหญ่เห็นความสำเร็จของกระบวนการเป็นหลัก นโยบายให้ร่วมกันทำงานอย่างเร่งด่วนและมีประสิทธิภาพ เครื่องมือพร้อม ไปในทิศทางเดียวกัน จะได้ประโยชน์แก่เหยื่อและญาติเหยื่อ การร่วมการทำงานต้องไม่มีข้อสงสัยใดๆ จะได้มีรายงานแนวเดียวกันไม่ขัดกันได้ หน่วยงานความสามารถนำมาเป็นพยานซักในคดีได้เพื่อหาข้อเท็จจริง ถ้าเป็นคดีศพถูกฆาตกรรม

2.2 อัยการ

จากการสัมภาษณ์การส่วนใหญ่มองว่า ปัญหาที่เกิดในการปฏิบัติหน้าที่สืบสวนสอบสวนในคดีฆาตกรรมหรือถูกฆาตกรรม การเข้าสถานที่เกิดเหตุล่าช้าอาจเป็น การเดินทางอาจจะมีภารกิจ แต่การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสืบสวนสอบสวนน่าจะมีส่วนรับผิดชอบโดยตรง และปัจจุบันก็ยังมีหน่วยงานนิติวิทยาศาสตร์ผลิตนักนิติวิทยาศาสตร์ออกมาจำนวนมาก ที่มีประสิทธิภาพและความสามารถเพื่อร่วมค้นหาข้อเท็จจริงในการตายว่าฆาตกรรมหรือถูกฆาตกรรม และนำเสนอกระบวนการพิจารณาของอัยการและศาลต่อไป

แนวทางแก้ปัญห ของการสืบสวนสอบสวนของพนักงานตำรวจในอนาคตอาจจะต้องมีการแก้กฎหมายอย่างเร่งด่วน ให้มีนักนิติวิทยาศาสตร์ ประจำเขตและภาคพร้อมปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับเจ้าพนักงานสอบสวนสืบสวนของตำรวจและนักนิติเวช ที่ร่วมแสวงหาหลักฐานที่เกิดเหตุร่วมกันเพื่อลดข้อครหาต่อประชาชนทั่วไป โดยความมีเหตุมีผลจากการตายโดยถูกฆาตกรรมหรือฆาตกรรมชัดเจนมากขึ้น แล้วจะได้นำเสนอชั้นอัยการพิจารณาต่อไป

3. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการนำนิติวิทยาศาสตร์มาใช้แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการสืบสวนสอบสวนคดีฆาตกรรมหรือถูกฆาตกรรมของบุคลากรที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม

3.1 หน่วยงาน

จากการสัมภาษณ์หน่วยงานส่วนใหญ่มองว่าปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการนำนิติวิทยาศาสตร์มาใช้แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการสืบสวนสอบสวนคดีฆาตกรรมหรือถูกฆาตกรรมนั้น ปัจจุบันการสืบสวนสอบสวนคดีฆาตกรรมหรือถูกฆาตกรรม มีรูปแบบการตรวจสอบหาพยานหลักฐานด้านนิติวิทยาศาสตร์ และการพิสูจน์ทางนิติวิทยาศาสตร์ที่แม่นยำและถูกต้อง มีประสิทธิภาพ และมีกฎหมายมารับรองอย่างชัดเจน ดังนั้นจะเป็นแนวทางที่ดีถ้าเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะ ร่วมกันแรงร่วมใจกันปฏิบัติหน้าที่ไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ขัดแย้งซึ่งกันและกัน ไม่แย่งกันทำงาน มีการแชร์ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อรูปคดี

3.2 อัยการ

ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการนำนิติวิทยาศาสตร์มาใช้แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการสืบสวนสอบสวนคดีฆาตกรรมหรือถูกฆาตกรรมของอัยการ จากการสัมภาษณ์ส่วนใหญ่มองว่า เรื่องความสำเร็จของนักนิติวิทยาศาสตร์ในปัจจุบัน มีกฎหมายรองรับความน่าเชื่อถือ และควบคุมการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนสืบสวนไม่ให้ออกนอกกรอบนอกทางเสมือนตัวอย่างในคดีต่างๆที่มีการวิงวอนที่เห็นเป็นประจําในอดีต ในเรื่องการหาพยานหลักฐานเกี่ยวกับการตาย เพื่อมาวินิจฉัยการตายอาจจะเป็นเพื่อประโยชน์ของผู้มีประโยชน์ในการตายนั่นๆ เช่น เรื่องรับมรดก หรือ การได้เงินประกันชีวิตหรืออื่นๆ ปัจจัยทางปัญหาทางนิติวิทยาศาสตร์นั้นยังมีกฎหมายน้อยมากในการร่วมกันหาวัตถุพยานและแสวงหาวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุ ซึ่งบางครั้งปัญหาล่าช้าจากพนักงานสืบสวนสอบสวนซึ่งในความเป็นจริงควรต้องเร่งรีบมาที่เกิดเหตุให้เร็วที่สุด เพื่อหาพยานในที่เกิดเหตุและพยานบุคคล รวบรวมให้ได้มากที่สุด แต่ถ้ามีนักนิติวิทยาศาสตร์ร่วมด้วยก็จะมีมีความน่าเชื่อถือมากขึ้น ละมีการคานอำนาจเกิดขึ้น ระหว่างเจ้าพนักงานตำรวจกับนักนิติวิทยาศาสตร์และ

นักนิติเวช ซึ่งจะได้ทำงานร่วมกันโดยมีข้อเท็จจริงที่ชัดเจน เพื่อนำสู่ขบวนการชั้นอัยการต่อไป และสู่ขบวนการของศาลต่อไป

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย (Conclusion and Discussion)

จากการสัมภาษณ์เจตคติของ ทนายความ และอัยการ ที่มีต่อคดีฆ่าตัวตายหรือถูกฆาตกรรมของกลุ่มเป้าหมาย ส่วนใหญ่จะมองว่าเป็นงานที่ต้องใช้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ และนำทั้ง 2 อย่างมาบูรณาการร่วมกัน คือ ต้องเอาทั้งหลักปฏิบัติในการสืบสวนมาผนวกกับหลักการทางวิทยาศาสตร์และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องควรจะมีความรู้เกี่ยวกับด้านนิติวิทยาศาสตร์ ปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานพบ ปัญหาในทางปฏิบัติ คือการขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญและการขาดแคลนทางด้านเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพและทันสมัย ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการนำนิติวิทยาศาสตร์ แต่ละหน่วยงานควรมีนโยบายการทำงานร่วมกันทำงานอย่างเร่งด่วนและมีประสิทธิภาพ มีเครื่องมือที่พร้อมและมีประสิทธิภาพและทันสมัย และมีการสมมนาร่วมกันระหว่างพนักงานสอบสวน แพทย์นิติเวช อัยการ พนักงานฝ่ายปกครอง พร้อมกับชี้แนวทางการทำงานร่วมกันในเรื่องการแชร์และเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างกันอย่างไม่จำกัดและครอบงำความคิดซึ่งกันและกัน และจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ

คดีการฆ่าตัวตายและคดีถูกฆาตกรรม ในการสืบสวนสอบสวนเพื่อพิสูจน์สาเหตุต้องอาศัยการทำงาน ofเจ้าหน้าที่ในหลายหน่วยงาน เช่น พนักงานสืบสวนสอบสวน เจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน และแพทย์นิติเวช เป็นต้น เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงในการนำไปพิจารณาตัดสินในชั้นศาล ซึ่งได้แก่ ทนายความ อัยการ และผู้พิพากษา โดยส่วนใหญ่พฤติการณ์ในการกระทำความผิดได้รับการพัฒนาทั้งคดีแพ่งและคดีอาญาที่ยากแก่การที่จะนำตัวผู้กระทำความผิดมารับโทษได้ ซึ่งกระบวนการยุติธรรมต้องมีการพัฒนา เพื่อให้เกิดความเท่าทันและนำตัวผู้กระทำความผิดมารับโทษ บทบาทของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์จึงเป็นบทบาทที่สำคัญในการในการพิจารณาตัดสินว่าเป็นการการฆ่าตัวตายหรือถูกฆาตกรรม ในการนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ หรือในการพิสูจน์ ความบริสุทธิ์ของบุคคลเพื่อให้ไม่ต้องรับโทษโดยไม่เป็นธรรม หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ คือการนำหลักนิติวิทยาศาสตร์ หรือการนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์ทุกสาขามาประยุกต์ใช้เพื่อประโยชน์ของการคลี่คลายปัญหาและการพิสูจน์ข้อเท็จจริงในคดีความ เพื่อผลในการบังคับใช้กฎหมายและการลงโทษ ซึ่งในการปฏิบัติงานต้องอาศัยความรู้ความสามารถของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจากการสัมภาษณ์เจตคติของทนายความ และอัยการมองว่า ปัญหาที่พบในการปฏิบัติงานของบุคลากรที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องพบว่า เจ้าหน้าที่ยังขาดความรู้ทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ และด้านงบประมาณที่ไม่เพียงพอ อุปกรณ์และเครื่องมือในการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ และปัญหาเกี่ยวกับบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทางและความเชี่ยวชาญทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ยังมีจำนวนน้อย ซึ่งได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ มนตรี เหลืองพยุ่ง ในปี 2553 ได้ทำการศึกษาบทบาท หน้าที่ตำรวจ แพทย์นิติเวช การชันสูตรพลิกศพคดีฆาตกรรม ผลการวิจัยพบว่า เจ้าหน้าที่ฝ่ายสืบสวนปัญหาด้านงบประมาณที่ไม่เพียงพอ อุปกรณ์และเครื่องมือในการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ และปัญหาเกี่ยวกับบุคลากรมีจำนวนน้อยและมีแนวโน้มว่าในอนาคตจะยังมีจำนวนน้อยมากยิ่งขึ้น

พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์นั้นจะเป็นพยานหลักฐานสำคัญและมีคุณค่า เพราะสามารถพิสูจน์ข้อเท็จจริงได้อย่างแม่นยำ แต่ก็ยังมีปัญหาข้อขัดข้องหลายประการที่ทำให้พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์นั้นมิได้นำมาใช้ในกระบวนการพิสูจน์ความจริงในความผิดฐานฆ่าผู้อื่นเท่าที่ควร ทั้งนี้เพราะบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการตรวจพิสูจน์ การรับฟังและชี้แจงน้ำหนักพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ที่มีอยู่ในปัจจุบัน ยังไม่เอื้อต่อการพิสูจน์ข้อเท็จจริงฉะนั้น กระบวนพิสูจน์ข้อเท็จจริงจึงต้องละเอียดรอบคอบ มิให้มีการบิดเบือนข้อเท็จจริงอันจะส่งผลร้ายต่อผู้บริสุทธิ์ หรือไม่เป็นธรรมต่อฝ่ายผู้เสียหาย

ข้อเสนอแนะ (Recommendations)

1. เมื่อเกิดคดีฆ่าตัวตายและฆาตกรรม สิ่งที่สำคัญคือหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ที่จะสามารถบ่งบอกถึงเจตนาของผู้กระทำ และช่วยในการตัดสินมีความยุติธรรมแก่โจทก์และจำเลย จากงานวิจัยนี้จะเป็นข้อมูลในการส่งเสริมให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับคดีฆ่าตัวตายและฆาตกรรม เช่น หน่วยงาน และพนักงานอัยการ ควรเพิ่มความรู้ความเข้าใจทางด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ และให้ความสำคัญกับพยานวัตถุที่ตัวร่างกายบุคคล และในสถานที่เกิดเหตุ เพื่อจักได้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น
2. ให้กระบวนการยุติธรรมเร่งนำส่งสู่เทคโนโลยีโดยเร็ว โดยมีนักนิติวิทยาศาสตร์ร่วมกับพนักงานสอบสวนสืบสวนและนิติเวชเพื่อให้มีข้อมูลที่เป็นแนวเดียวกันและไม่มีข้อโต้แย้งกันและกัน
3. สามารถให้หน่วยงานใช้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารทางราชการ พ.ศ.2540 เข้ามาใช้ในการขอเอกสารต่างๆโดยรวดเร็ว เพื่อประกอบในการต่อสู้หรือฟ้องคดี เมื่อมีเหตุไม่โปร่งใสเกิดขึ้น
4. นำนักนิติวิทยาศาสตร์เข้าสู่กระบวนการการค้นหาคำความจริงแสวงหาหลักฐานในเบื้องต้น เสนอข้อกฎหมายต่อผู้มีอำนาจด้วยเหตุผลและเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมของประชาชน ซึ่งที่ผ่านมาจะพบปัญหาหาออกสื่อมากมายเรื่องการตาย โดยถูกฆาตกรรมหรือฆ่าตัวตาย

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรมสุขภาพจิต. (2542). คู่มือการช่วยเหลือผู้ที่มีพฤติกรรมฆ่าตัวตายสำหรับสถานบริการสาธารณสุข. กรุงเทพมหานคร. โอเดียนสแควร์.
- งามตา วรินทร์านนท์. (2537). จิตวิทยาสังคมพฤติกรรมรวมหมู่. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานครเอกซ์เพรสมีเดีย.
- จตุพร บานชื่น. (2533). กิจการตำรวจไทย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชนสิทธิ์ ธนพัฒนกุล. (2540). ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการสืบสวนจับกุมคดีอุกฉกรรจ์ : ศึกษากรณีเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวน กองกำกับการสืบสวนสอบสวนตำรวจนครบาลพระนครเหนือ กองกำกับการสืบสวนสอบสวนตำรวจนครบาลพระนครใต้ และกองกำกับการสืบสวนสอบสวนตำรวจนครบาลธนบุรี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ.

- ดร.ณิ เลิศปรีชา. (2545). *การดูแลตนเองด้านสุขภาพจิตของผู้พยายามฆ่าตัวตาย*. วิทยานิพนธ์. พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตสาขาสุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวช มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ไทพีศรีนิติ ภัคดีกุล. (2534). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับงานสืบสวนสอบสวน และนิติวิทยาศาสตร์* ไทพีศรีนิติ ภัคดีกุล. การสอบสวนการพิสูจน์หลักฐาน นิติวิทยาศาสตร์.เชียงใหม่ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นพมาศ ชีระเวคิน. (2534). *จิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ประหยัด ลักษณะงาม. (2524). *จิตวิทยาสังคม*. กทม.สินธุ์. ประสานการพิมพ์.
- ประเวช ตันติพิวัฒนสกุล. (2546). *การฆ่าตัวตาย: การสอบสวนหาสาเหตุและการป้องกัน*. กรุงเทพมหานคร. กรมสุขภาพจิต.
- ประเวช ตันติพิวัฒนสกุล. (2551). *พลังสุขภาพจิตเปลี่ยนวิกฤตเป็นโอกาส*. นนทบุรี: สำนักสุขภาพจิตสังคม.
- ประภา ยุทธไตร, พวงเพชร เกษรสมุทร, และวารินทร์ ถาน้อย (2548). *การพยาบาลจิตเวชศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง.
- มานิช หล่อตระกูล. (2544). *คู่มือการดูแลผู้ที่มีปัญหาสุขภาพจิต และจิตเวชสำหรับแพทย์*. กรุงเทพฯ: กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.
- _____. (2546). *แนวทางการป้องกันการฆ่าตัวตาย*. วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย.
- _____. (2547). *ปัญหาการฆ่าตัวตาย. ระบาดวิทยาของปัญหาสุขภาพจิตและโรคทางจิตเวชในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: ลิมบราเดอร์การพิมพ์.
- มนตรี เหลืองพยุ. (2553). *บทบาทหน้าที่ตำรวจ แพทย์นิติเวช การชันสูตรพลิกศพคดีฆาตกรรม*. การค้นคว้าอิสระ หลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตร สาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์ บัณฑิตวิทยา มหาวิทยาลัยศิลปากร.